8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I grupo

Cena 200 lir

Leto XXXIV. Št. 5 (9917)

TRST, sobota, 7. januarja 1978

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

ANDREOTTI BAJE NAMERAVA ODSTOPITI PRED KONCEM MESECA

Socialisti upajo, da bo vodstvo KD omogočilo pozitivno rešitev krize

Predlog o vladi z levičarskimi strokovnjaki pridobiva na veljavi PRI za «socialni pakt» - Zaskrbljujoča nevarnost predčasnih volitev

RIM — Politični položaj v Italiji je mogoče trenutno označiti tako: vse stranke se z največjo previdnostjo pripravljajo na «usmerjeno krizo», ki naj privede do čimbolj neboleče zamenjave sedanje vlade. Previdnost narekuje predvsem splošna bojazen, da bi najmanjša napaka ali spodrsljaj ne pokvaril občutljivega mehanizma premoščanja krize in jo pahnil naravnost v prepad razpusta parlamenta in predčasnih volitev v vzdušju čelnega spopada med KD in levico.

V teh okvirih nadaljujejo «podkomisije» strokovnjakov svoje delo in

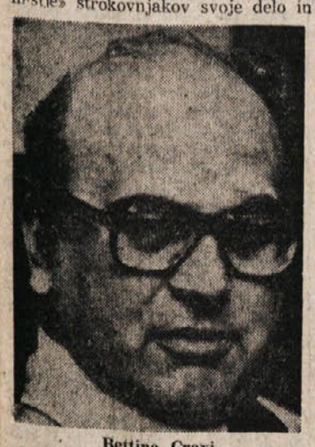

Bettino Craxi

Enrico Manca

marljivo preverjajo nove programske točke bodočega vladnega programa, čeprav je vsem popolnoma jasno, da ni tu jabolko spora in da bo verjetno mogoče najti dogovor o vladnem programu, težje pa o novi vladi oziroma njeni sestavi.

Vrnimo se, vsekakor, za trenutek k «mehanizmu» krize. Potem ko so sindikati dejansko preklicali splošno stavko ob napovedi vladne krize in se vodstva spoprijemajo z vprašanji formul je težnja vseh, da bi se vladna kriza iztekla v najkrajšem času. Po možnosti še pred koncem meseca. Tako so socialisti na seji svojega tajništva poudarili, da bi moral Andreotti odstopiti čimprej, morda že čez teden dni. Manca je predlagal, naj bi predsedniki parlamentarnih skupin KPI in PSI, morda tudi PRI in PSDI pozvali vlado, naj odstopi.. Ker je Andreotti svoj čas dejal, da bo odstopil samo, če bo kriza nastala v okviru parlamenta, bo tokrat imel dober formalen razlog.

Podobnega mnenja je tudi Craxi, ki pričakuje, da bodo na seji vodstva KD (11. januarja) prevladali «ljudje dobre volje», ki so že pokazali pripravljenost stopiti na pot politične obnove. Craxi, kakor tudi komunisti, se boji predvsem desničarskega pritiska, ki prihaja trenutno do izraza v KD in predvsem v parlamentarnih skupinah, kjer mnogim ni po godu niti «drugorazredna rešitev» z oblikovanjem «vladne večine za premostitev kriznega obdobja», v kateri naj bi bili tudi komunisti in socialisti ter vladne preosnove z vključitvijo strokovnjakov, ki bi bili pogodu levici.

V tem okviru se zdi, da ima prav Andreotti največji interes, da na pozive, naj odstopi, ne reagira trmasto, pač pa preudarjeno. Govori se, na primer, da misli Andreotti sporočiti odstop svoje vlade konec prihodnjega tedna, vsekakor pred 20. januarjem. Seveda mora Andreotti počakati na izid seje vodstva KD in parlamentarnih skupin (12. in 13. januarja), izid pogovorov med sindikati in strankami (12. januarja), izid CK PSI, ki bo 18. januarja in CK KPI, ki bo prav tako sredi meseca.

Prav nagel odziv na spremembe, ki so nastale v političnem ravnotežju svetuje Andreottiju, naj prisluhne tem pozivom, kajti samo tako bo lahko «nasledil samega sebe» v vodstvu nove demokrščanske vlade z vključitvijo strokovnjakov, ki bi bili pogodu levici.

Pri tem bo moral prisluhniti glasovom iz PSI, kjer se že začenja predkongresni spopad med Manco in Craxijem in si nihče izmed teh dveh tekmecev ne sme dovoliti zgrešenih korakov v odnosih s KD, kakor tudi čedalje ostrejšim pritiskom KPI.

V Ulici Botteghe Oscure pravijo, da komunistom ni preveč pogodu Zaccagninijev predlog o «tristranski» vladi KD - PSDI - PRI, vendar niti ni po pogodu sprememba sedanjega ravnotežja vzdržanih strank v pravo vladno večino, ne da bi komunisti ne vstopili v vlado. Ker pa se zdi, da tega KD noče sprejeti in bi prej sprejela predčasne volitve, kot to, ne preostane komunistom drugega, kot upanje, da bo mogoče vsiliti v novo vlado čimvečje število «ministrov strokovnjakov», ki bi bili «zelo blizu» politiki KPI.

V polemiko so se končno vključili tudi republikanci, ki so s seje svojega vodstva pozvali vse stranke in sindikate, naj dosežejo «socialni pakt», brez katerega po njihovem mnenju, ni mogoče sploh govoriti o vladi za izjemne prilike. «Socialni pakt» po britanskem zgledu bi moral sloneti na sporazumu o gospodarski politiki, ki bi obvezovala stranke, parlament, vlado, sindikate in gospodarstvenike. (st.s.-c.c.)

Ugo La Malfa in Oddo Biasini med sejo vodstva PRI (Telefoto ANSA)

BUKAREŠTA — Zahodnonemški kancler Schmidt je dopotoval včeraj na uradni obisk v Romunijo na povabilo predsednika republike Ceaucesca in predsednika vlade Manesca. Schmidt, ki je pravkar končal obisk v Egiptu, se bo vrnil v domovino še danes.

NEPRIČAKOVAN RAZPLET IZROČITVE KLJUČNE PRIČE V AFERI LOCKHEED

Ovidio Lefebvre prispel v Italijo v globoki nezavesti Neznani razlogi nenadne slabosti in številnih podplutb

Šele tri ure po pristanku letala so ga pospremili v bolnišnico, kjer ga zdravijo na oddelku za oživljanje - Kopica vprašanj brez odgovora

RIM — Ovidio Lefebvre D'Ovidio, ključna priča škandala Lockheed, mož, ki bi lahko povedal, ali so mastne podkupnine za nakup letal ameriške družbe — baje dva milijona dolarjev — šle skozi roke najvišjih predstavnikov italijanske republike, je končno prispel v Italijo, toda — vsaj za sedaj — ne bo govoril. Dragocena priča, ki so ga iz gostoljubne Brazilije končno izročili italijanskim funkcionarjem Interpola, je prispel včeraj zjutraj na letališče v Fiumicino v naravnost obupnem zdravstvenem stanju. «Koma prve stopnje, vzroki neznani,» se glasi suhoparno zdravniško poročilo, ki so ga objavili v oddelku za oživljanje bolnišnice Santo Spirito, kamor so moža pripeljali cele tri ure po pristanku letala na letališču «Leonardo da Vinci».

Škandal Lockheed je tako spet na prvih straneh časopisov, skupaj z dvomi, sumničenji, hipotezami: spet se porajajo najbolj fantastične teorije. Vprašanj brez odgovora vsekakor ne manjka: kateri so vzroki nenadne slabosti? Zakaj so potrebovali toliko časa, da so ga končno pospremili v bolnišnico, ko pa je bilo Lefebvrovo zdravstveno stanje že na prvi pogled zelo resno? Kdo ima interes, da mu — vsaj začasno — zamaši usta? Morda tisti, ki jih je sam Lefebvre s svojim prvim pričevanjem pred begom v Brazilijo vpletel v škandal? Ali pa nekdo, ki doslej še ni bil vpleten in se boji tega, kar bi Lefebvre lahko povedal?

To so težka vprašanja, na katera je moč odgovoriti samo s hipotezami na pol poti med kriminalko in znanstveno fantastiko. Izredni varnostni ukrepi, ki so jih sprejeli ob Fefebvrovi vrnitvi, prav gotovo niso mogli razbliniti dvomov, ampak so jih še stopnjevali. Kronisti in fotografi, ki so se včeraj nekaj ur podili za Lefebvrom in njegovimi spremljevalci, so bolnika lahko videli le bežno, samo za trenutek, ki so ga iz oddelka za prvo pomoč preselili v oddelek za oživljanje bolnišnice Santo Spirito.

Tri ure prej, ko je letalo pristalo v Fiumicinu na stezo, ki je najbolj oddaljena od poslopja postaje, so lahko samo od daleč opazovali, kako so Lefebvra na nosilih spravili iz letala direktno v rešilni voz, ki je takoj odpeljal proti zaporu Regina Coeli. Tu se je prizor ponovil: karabinjerji in policija so preprečili radovednim kronistom, da bi se približali. In končno, tri ure po prihodu v Italijo, sprejem v bolnišnici Santo Spirito.

Ne samo Lefebvre, ampak tudi zdravniki, ki so se z njim ukvarjali, so bili za časnikarje nedoseglji vi, ali pa niso hoteli ničesar povedati. Objavili so le skopo zdravniško poročilo, ki je poleg «kome prve stopnje omenjalo tudi razne udarce in potplutbe, o vzrokih kome in potplutb pa niti besedice. Prav tako ni zdravniško poročilo omenjalo bolezni, ki so jih brazilski odvetniki Ovidia Lefebvra potegnili na dan, da bi preprečili izročitev (sladkorna bolezen in prostatitis).

Proti večeru pa je prof. Tugnoli končno spregovoril nekaj besed in povedal, da se je stanje Lefebvra nekoliko izboljšalo, saj je po «globoki komi» nastopila lažja oblika nezavesti; prognoza pa je še vedno pridržana. Glede vzrokov slabosti ni zdravnik znal ničesar povedati. Glede domneve, da je Lefebvre zaužil preveč tablet, je dejal, da iz prvih analiz ne kaže, da bi šlo za zastrupitev zaradi anfetaminov ali mamil.

Domneva, da je mož zaužil preveč tablet, je nastala iz pričevanj drugih potnikov letala, s katerim so Lefebvra pospremili v Italijo. Nekateri so namreč povedali, da so mu že pred odhodom, na letališču v Riu de Janeiro, dali nekaj pomirjevalnih tablet, in da so mu tudi na letalu dajali zdravila neznane narave. To je pa demantiral prvi stevard letala, ki odgovarja za pomoč potnikom in je bil skoraj vso pot pri bolniku. Dejal je, da so mu samo dali malo kave, ki pa je Lefebvre ni mogel zaužiti. Kake tri ure pred prihodom v Rim ,ko se je njegovo stanje še poslabšalo, so med potniki poiskali zdravnika, ki je Lefebvra pregledal in naročil, naj mu dajo masko za kisik. Pač pa je stevard izključil, da bi bil Lefebvre jemal tablete. S tem pa je seveda skrivnost nenadne slabosti še večja.

CANDIDA CURZI

Dramatično izkrcanje Ovidia Lefebvra na rimskem letališču (ANSA)

ČLOVEK, KI SE GA BOJE V VISOKIH KROGIH

Slok in vzravnan navzlic 67 letom, odločen in podjeten je bil Ovidio Lefebvre D'Ovidio, pravi «deus ex machina» v zadevi Lockheed. Demokristjani in socialdemokrati so ga v parlamentu, ko sta zbornici sklepali, če naj potrdita ali ne obtožnico preiskovalne komisije, označili kot edinega krivca, pravega zlodeja, ki je na odru in za kulisami spretno manevriral, da bi (ni znano zakaj) postavil na zatožno klop ministre in bivše ministre.

Prikaz je bil pristranski in nesprejemljiv, vseboval pa je vsaj zrno resnice. Preden je v noči med 16. in 17. februarjem leta 1976 pobegnil, je Lefebvre poslal javnemu tožilcu Ilariu Martelli pismo, s katerim je vsaj delno razkril ozadje nezaslišane kupčije in postavil na zatožno klop Guia, Tanassija in Rumorja. «Izdajstvo» je bila cena, ki jo je plačal za svobodo brata Antonia.

Ovidio D'Ovidio, častilec Danteja in klasične glasbe, ki je z istim užitkom «prežvečil» dobro knjigo in ugodno kupčijo, je imel v zadevi Lockheed res ključno vlogo, bil je os celotnega sistema pogajanj: on je voditeljem ameriške letalske družbe organiziral srečanja z italijanskimi ministri, on je sporazumno s Camillom Crocianijem premikal figure na politično-finančni šahovnici, on je prejemal in delil podkupnine. In še: skupno s Crocianijem je prvi zavohal nevarnost in pobegnil na tuje, preden je dr. Martella podpisal zaporni nalog zanj. V Italiji je ostal, poleg transportnih letal hercules C 140, en sam znak njegove prisotnosti: 60 stotink dolarja, ki jih je pustil na svojem tekočem računu pri banki «Nazionale» v Rimu.

Sedaj se je vrnil s kovčkom nedorečenih skrivnosti, zaradi katerih — trdijo poznavalci italijanskega političnega podzemlja — se trese marsikateri viden politik. Vrnil se je globoko nezavesten s podplutbami po hrbtnem delu telesa. Ne spremljevalci ne zdravniki, ki so ga sprejeli na zdravljenje, potem ko so ga nezavestnega vozili skoraj tri ure po Rimu, n. vedo ali nočejo pojasniti vzrokov hude slabosti in podplutb, zaradi česar nekateri — ki pa gradijo na ribarjenju v kalnem svojo politiko — že povezujejo primer Lefebvre s primerom Pisciotta, priročnikom bandita Salvatora Giuliana, ki je bil zastrupljen v kazmilnici.

Je šlo torej za opomin, s katerim so ogroženi mogotci posvarili podjetnika, naj njegove skrivnosti ostanejo nedorečene? Na osnovi dosedanjih vesti ni mogoče presojati, če je njegovo zdravstveno stanje posledica bolezni ali česa drugega. Poudariti pa gre, da si je ustavno sodišče zelo prizadevalo, da bi doseglo izročitev Lefebvra in da je italijanska diplomacija brezpogojno podprla to akcijo. In ne le zato, da bi podjetnika «gostili» v italijanskih zaporih.

Očitno pa je, da mora biti ozadje včerajšnjega poleta iz Ria v Rim pojasnjeno, javnost mora zvedeti resnico. Ob nejasnih pojasnilih ali dvoumnem molku bi se sum razbohotil, domneva bi lahko postala resnica.

VOJMIR TAVČAR

V DEVETIH DNEH JE PREDSEDNIK ZDA OBISKAL 7 DRŽAV

Z obiskom v Bruslju Carter zaključil svojo najdaljšo mednarodno turnejo

Včeraj se je ameriški predsednik srečal s predstavniki EGS in NATO

BRUSELJ — V glavnem mestu Belgije, ki pa so ga izbrali predvsem, ker je sedež EGS in pakta NATO, je ameriški predsednik Carter včeraj zvečer zaključil svoje devetdnevno potovanje po sedmih državah Evrope, Azije in Afrike. Zadnji dan, tako je vsaj poudarila večina političnih opazovalcev, je imel bolj pečat vljudnosti kakor resnične izmenjave mnenj, kajti Carter se z načetimi vprašanji dejansko srečuje vsak dan, z včerajšnjimi sogovorniki pa tudi precej pogosto ma. Vsekakor je bilo včeraj prvič, da je neki ameriški predsednik obiskal sedež Evropske gospodarske skupnosti.

Zelo malo novosti in še manj bistvenih premikov pa so si politični opazovalci pričakovali od Carterjevega postanka v Franciji. Podpora stališčem francoskega predsednika in posredna pomoč vladajoči koaliciji pri skorajšnjih političnih volitvah je večina označila kot glavna namena obiska ameriškega predsednika. K povabilu naj bi Giscarda D'Estainga navedel predvsem notranji francoski položaj, kajti obojestranski pogledi o vseh ostalih vprašanjih so ostali nespremenjeni.

Kljub zagotovilom francoskega predsednika, da «rahle razlike v ocenah nikakor ne ovirajo skupnih prizadevanj», je popolnoma naravna ugotovitev, da so pogledi na zunanjepolitične dogodke drugačni in da so enotne pobude nekoliko vprašljive. Druga tema, ki sta ji predsednika posvetila precej časa, je zadevala potek razgovorov s SZ o obnovitvi sporazuma o postopnem omejevanju strateškega orožja (SALT II), vendar je tu šlo predvsem za informiranje. Edino pri tretjem argumentu — izvozu jedrskega orožja — naj bi Carter vplival na Giscarda D'Estainga, da bi nekoliko previdneje, predvsem pa v manjših količinah, prodajal jedrsko gorivo državam «tretjega sveta».

Zaključni razgovor med Carterjem in Giscardom d'Estaingom je bil mnogo krajši kakor je bilo predvideno, kajti ameriški predsednik se je prej srečal že z dvema predstavnikoma leve opozicije — socialističnim tajnikom Mitterrandom in predsednikom Gibanja levih radikalcev Fabrejem. Tudi v Bruslju, kamor je prispel včeraj malo pred poldnevom po krajšem poletu, je bilo predvidenih več razgovorov. Najprej sta se zakonca Carter zadržala z belgijskim kraljevskim parom, nato se je ameriški predsednik srečal z nekaterimi predstavniki belgijske vlade, nekar je obiskal še sedeža EGS in NATO.

Potovanje ameriške delegacije, ki se je že na varšavskem letališču nekoliko «nerodno» pričelo zaradi «izvirnega» prevajanja ameriškega funkcionarja v poljščino, je tudi na zadnji etapi doživelo majhen spodrsljaj. USIS (ameriški državni zavod za informacije) je namreč za ameriške novinarje, ki so spremljali predsednika Carterja, pripravil brošurico o Belgiji z glavnimi podatki o državi, njeni ureditvi, gospodarstvu itd. Belgijski novinarji, ki so si izdajo «sposodili», so v njej zasledili vrsto netočnosti, med katerimi je najhujša napaka opis sedanje belgijske vlade: namesto levosredinske koalicije naj bi Belgiji po mnenju USIS vladala desnosredinska, zunanji minister Simonet, ki je socialist, pa je postal vodja liberalne stranke, ki je sicer trenutno v opoziciji. Belgijska radijska postaja je takoj izrabila priložnost in se spomnila na vse «zabavne» spodrsljaje ameriških predsednikov vseh časov, ki zadevajo Belgijo.

Odnosi ZDA z Evropo slonijo na enakopravni ravni in zadevajo vsa področja, tako je ameriški predsednik zatrjeval najprej devetim članicam EGS, nakar še petnajstim članicam pakta NATO. Carterjevo izvajanje pa je bilo preveč osnovano na splošnih načelih in premalo na stvarnejših predlogih, da bi ga lahko ocenili za zelo koristno, čeprav je obljubil še večjo vsestransko pomoč. Tako srečanje s predsednikom izvršne komisije EGS Jenkinsom kakor tudi z generalnim tajnikom NATO Lunsom je bilo zelo prisrčno, vendar pa pogovori niso bili zelo zavzeti. Zaključki ameriškega predsednika pa so bili zmeraj veliko bolj optimistični od predvidevanj njegovih evropskih sogovornikov, ki na splošno zrejo v bodočnost s precejšnjo zaskrbljenostjo. (bp)

LIZBONA — V začetku prihodnjega tedna bodo objavljeni rezultati stikov in posvetovanj med raznimi strankami o sestavi nove portugalske vlade. Sporočilo je dal Mario Soares, ki je tudi napovedal poskus socialistične stranke, da bi se sporazumela z dvema ali tremi strankami različne usmeritve.

Pinochetovo pismo tajniku OZN Waldheimu

SANTIAGO DE CHILE — Čilska vlada bo odslej zahtevala od komisije za človečanske pravice OZN, naj se strogo drži pravnih določil ter naj spoštuje državo, kot odločno zahtevajo njeni državljani. To je arogantna vsebina pisma, ki ga je general Pinochet poslal tajniku OZN Waldheimu po «zmagi» na referendumu. V svojem pismu Pinochet med drugim trdi, da je čilski narod «svobodno in kategorično» zavrnil obtožbe Združenih narodov glede teptanja človekovih pravic, češ da so «krivične in diskriminatorske».

BONN — Leonid Brežnjev bo spomladi uradno obiskal Zvezno republiko Nemčijo. Neuradne napovedi je včeraj potrdil vladni glasnik, ki je pojasnil, da bo do obiska prišlo vsekakor pred poletjem, da pa datuma še niso določili. Glasnik je tudi dejal, da bo Brežnjev gost predsednika republike Walterja Scheela, in da bo poleg Bonna obiskal še nekatera druga zahodnonemška mesta.

PO POROČILIH RADIA PNOM PENH

Vietnamske vojaške enote prodrle globoko v notranjost Kampučije

V Hanoiu demantirajo - Nadaljujejo se medsebojne obtožbe

PNOM PENH — Kampučijski radio je sporočil, da so vietnamske oborožene sile prodrle globoko na ozemlje Kampučije. Po vesteh iz singapurskih diplomatskih krogov pa naj bi vietnamske čete napredovale v smeri proti Pnom Penhu, od katerega so baje oddaljene že manj kot šestdeset kilometrov.

Dolgo uradno sporočilo o vojaškem položaju na meji z Vietnamom, ki ga je objavil kampučijski radio, potrjuje, da postaja položaj za Pnom Penh nevzdržen, čeprav po drugi strani trdi, da so vietnamske čete sedaj ustavljene, ker jih napadajo tako s severa kot z juga ter jih «na mestu uničujejo». Ne glede na verodostojnost teh trditev pa Pnom Penh priznava, da so «agresorji» zavzeli vsaj šest okrajnih glavnih mest, od katerih so nekatera oddaljena do 30 kilometrov od meje z Vietnamom.

Uradno poročilo očita Vietnamcem, da se ravnajo kot ameriški agresorji, ker so v zasedenih krajih poslali vodilne kadre v taborišča, na njihovo mesto pa postavili «lutkovne uprave», sestavljene iz «ostankov stare kampučijske družbe». Poročilo Pnom Penha ponavlja tezo, da skušajo Vietnamci s svojo vojaško agresijo pritegniti Kampučijo v «indokitajsko federacijo», prav tako pa tudi zahtevo po popolnem umiku vietnamskih čet, preden bi začela kakršnakoli pogajanja.

Iz vietnamskih virov pa ni mogoče imeti slike o položaju na bojiščih. Tiskovni ataše zunanjega ministrstva v Hanoiu je tujim dopisnikom včeraj zagotovil, da niso vietnamske čete zasedle niti enega samega centimetra kampučijskega ozemlja, pokazal pa jim je tudi filme in slike o «grozodejstvih», ki naj bi jih kampučijske sile zakrivile proti vietnamskemu civilnemu prebivalstvu. Podobne obtožbe pa se slišijo tudi v Pnom Penhu na račun Vietnamcev.

Vietnam je včeraj spet pozval «bratske države», naj dajo svoj prispevek za rešitev s Kampučijo, in sicer tako, da «prepečije mane vre imperialistov, ki skušajo izkoristiti sedanji spor v lastne namene». Pač pa Vietnam zavrača direktno posredovanje tretjih držav, češ da gre za mejni spor in torej za problem, ki zadeva suverenost obeh držav in ki ga morata obe državi med sabo rešiti. Te izjave je dal namestnik zunanjega ministra Vo Dong Giang ob zaključku obiska, ki ga je zunanji minister Ngujen Duj Trinh opravil v Malaziji. Po tem obisku je Duj Trinh odpotoval v Manilo z namenom, da bi normalizirali odnose med obema državama. Prihodnji ponedeljek pa bo minister obiskal še Tajsko, s katero želi Vietnam prav tako vzpostaviti normalne diplomatske odnose. (tm)

Jugoslavija nevtralna v indokitajskem sporu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD — Jugoslovanska vlada je dala uradno vedeti, da zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić ni sprejel niti odposlanca niti veleposlanika Vietnama potem, ko je izbruhnil vietnamsko - kampučijski spopad. Ameriška agencija Associated Press je namreč v četrtek objavila vest, da so se odposlanci Socialistične republike Vietnam srečali z zunanjimi ministri nekaterih držav, med njimi tudi Jugoslavije, in da so ministri teh držav «izrekli svojo popolno in odločno podporo pravični stvari in stališču vietnamske vlade v vietnamsko - kampučijskem spopadu». Zvezno tajništvo za zunanje zadeve je pooblastilo agencijo Tanjug, da objavi, da je ta novica ameriške agencije AP, kar zadeva Jugoslavijo, netočna. Tanjugov diplomatski urednik je hkrati zvedel, da zvezno tajništvo za zunanje zadeve «s pozornostjo in zaskrbljenostjo» spremlja razvoj položaja v Indokini. Iz vsega tega je jasno, da se Jugoslavija ni postavila niti na eno niti na drugo stran v sedanjem sporu med Vietnamom in Kampučijo.

V.B.

REAKCIJE NA ODLOŽITEV SPLOŠNE STAVKE

Za sindikate so sedaj stranke novi sogovornik

Edino zveza kovinarjev meni, da je odložitev taktična napaka

RIM — Le redke so negativne reakcije na sklep tajništva sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL, da odloži sklep o splošni stavki, ki jo bo prihodnji teden vodstvo sindikalnega gibanja skoraj gotovo preklicalo. Sklepu se zaenkrat protivi član tajništva CGIL Elio Giovannini, ki je pristaš stranke PDUP in tajništvo zveze kovinarjev, katere predstavnik Lettieri meni, da bi morali sindikalni voditelji sprejeti prav nasprotno stališče. Po njegovem bi moralo sindikalno gibanje prav v tem trenutku prehodne politične krize vreči vso svojo težo v odnose s strankami in jih prisiliti, naj sprejmejo pogoje, ki jih Andreotti ni hotel sprejeti. Skratka, splošno stavko naj bi organizirali kot dokaz moči delavskega gibanja.

Drugačnega mnenja so drugi člani sindikalnega vodstva, Lino Ravecca (UIL) poudarja, na primer, da so sedaj politične stranke, ki sestavljajo nov vladni program, «nov sogovornik» sindikalnega gibanja. To pa nikakor ne pomeni, da se bodo sindikati odpovedali svojim zahtevam. Nasprotno, stranke je treba na predvidenih srečanjih prepričati, da je edino «krepek zasuk v gospodarski in socialni politiki nove vlade» pogoj za sodelovanje sindikatov.

Izjava je tembolj pomembna, ker so se nekateri bali, da bo novi dokument, ki ga namerava sindikalno tajništvo predložiti strankam, skrčil ali zmanjšal zahteve sindikalnega gibanja.

Tem odgovarja član tajništva federacije Romei, ko poudarja, da bo posebna sindikalna komisija samo «žurnirala» prejšnji dokument in podrobneje pojasnila nekatere bolj splošne točke.

Vsekakor bo novo srečanje s strankami 12. januarja. tajništvo federacije se bo sestalo v torek, 13. januarja pa bo vodstvo federacije razpolagalo z vsemi elementi in bo torej lahko dokončno sklepalo o tem, ali naj potrdi splošno stavko ali pa jo, kot je najverjetneje, odloži. (st.s.)

Turci predsednik deželne vlade Emilije-Romagne

BOLOGNA — Komunist Lanfranco Turci je novi predsednik deželne vlade Emilije-Romagne in bo tako zamenjal nedavno umrlega Sergia Cavino. Za Turčija je glasovalo 29 svetovalcev, medtem ko se je ostalih 18 vzdržalo glasovanja.

Takoj po izvolitvi novega predsednika je večina KPI-PSI sprožila splošno razpravo o nadaljnjem programu deželne vlade.

Predsednik senata Fanfani v Kairu

KAIRO — Predsednik senata Fanfani, ki se mudi na uradnem obisku v Kairu, se je včeraj sestal z egiptovskim ministrskim predsednikom Salemom, s katerim se je pogovarjal predvsem o najnovejšem razvoju bližnjevzhodne krize. Fanfani je med drugim dejal, da so v Italiji z zadovoljstvom pozdravili pogumno pobudo egiptovskega predsednika Sadata, ko je šel v Jeruzalem, pa tudi pripravljenost, ki jo je takoj pokazal izraelski premier Begin pri iskanju trajne miroljubne rešitve na Bližnjem vzhodu. Fanfanija bo danes sprejel predsednik egiptovskega parlamenta Marei.

ZA NUJNE POSEGE V KORIST TRŽAŠKEMU GOSPODARSTVU

18. JANUARJA ENOTNO ODPOSLANSTVO IZ TRSTA PONOVNO PRI MINISTRU ZA PRORAČUN MORLINU

Vlada ni doslej reagirala na spomenico, ki ji je bila izročena konec lanskega novembra - Napovedano srečanje tudi s podpredsednikom deželnega odbora Stopperjem

Tržaško odposlanstvo, ki je konec lanskega novembra predočilo ministroma Gullottiju in Morlinu nevzdržnost položaja v tržaškem gospodarstvu, bo v sredo, 18. januarja, ponovno nastopilo v Rimu, kjer ga bo sprejel minister Morlino. Srečanje bo ob 18. uri. Minister je včeraj sporočil županu Spacciniju, da bo odposlanstvo sprejel neglede na morebitne spremembe, ki bi med tem časom nastopile v vladi. Minister je sporočil tudi, da je pripravljen sprejeti predlog zakonskega odloka, na podlagi katerega naj bi vlada uredila vprašanje večkrat zahtevane preosnove tržaške pristaniške ustanove. Predstavniki pokrajinske in občinske uprave, tržaški parlamentarci ter predstavniki političnih strank in sindikalnih organizacij se bodo v kratkem sestali tudi s podpredsednikom deželnega odbora in odbornikom za industrijo in trgovino Stopperjem, kateremu bodo prikazali najbolj pereča vpašanja male in srednje industrije na Tržaškem, katerim je treba najti ustrezno rešitev na deželni ravni.

To je v kratkem vsebina sklepov, ki so se izoblikovali na sinočnjem sestanku predstavnikov občinske in pokrajinske uprave, parlamentarcev, predstavnikov političnih strank ustavnega loka in sindikalnih organizacij, ki ga je na občini sklical župan Spaccini na pobudo pokrajinske sindikalne zveze. Slednje so kakor znano že pred časom postavile zahtevo po ponovnem skupnem nastopu v Rimu, da bi pristojne oblasti vendarle reagirale na spomenico o poblemih tržaškega gospodarstva, ki jim ga je že pred dobrim mesecem izročilo tržaško odposlanstvo. Sestanka so se udeležili predsednik in podpredsednik pokrajinske uprave Ghersi in Martone, župan Spaccini in občinski odbornik Abate, poslanec Cuffaro in senatorka Gerbec (KPI). Rinaldi za KD, Angeli za PRI, Lanza za PSDI, Štoka in Tul za Slovensko skupnost, Carbone in Pahor za PSI, Canciani za KPI ter sindikalisti Burlo za CGIL, Degrassi in Gosdan za CISL in Di Turo za UIL.

V razpravi so ponovno stopila v ospredje vprašanja, na katera bo enotno odposlanstvo opozorilo ministra Morlina in vlado. Kakor je poudarjeno v spomenici so politične in sindikalne sile na Tržaškem čedalje bolj zaskrbljene zaradi stalnega slabšanja gospodarskega položaja, kar utegne sprožiti tudi vrsto posledic za demokratično ravnovesje v mestu. Vlada, parlament in dežela morajo zato brez vsakega odlašanja poskrbeti za globalen poseg v skladu s splošnim gospodarskim načrtovanjem in preosnovo industrijskih dejavnosti. Predvsem je treba poskrbeti za novo ovrednotenje tržaškega pristanišča in za nadaljnji razvoj industrije, na kar je opozorila tudi 2. konferenca o tržaškem gospodarstvu. Na tej konferenci je bilo med drugim poudarjeno, da bodo morale industrijske pobude v okviru italijansko-jugoslovanske industrijske cone na Krasu dopolniti in ne morda nadomestiti sedanjih proizvodnih dejavnosti na Tržaškem. Zato je treba v mestu — pa tudi v bližnjem Tržiču — zagotoviti ohranitev sedanjega obsega zaposlenosti zlasti v obratih z državno soudeležbo, upoštevajoč dejstvo, da se je na Tržaškem v zadnjih letih število zaposlenih delavcev skrčilo že za 8.500.

Sinočnja razprava je ponovno postavila v ospredje tudi vprašanja, ki jih je treba rešiti v okviru posameznih proizvodnih enot. Tako je treba ladjedelnici Italcantieri zagotoviti nove naložbe in naročila, predvsem gradnjo treh trajektnih ladij za Tržaški Lloyd; v železarni Italsider je treba čimprej opraviti predvidene naložbe in usmeriti del zmogljivosti na nove proizvodnje; v Tovarni velikih motorjev je treba nadaljevati s sedanjo proizvodnjo in jo izpopolniti z izdelovanjem tudi manjših pogonskih strojev; v Tržaškem arzenalu sv. Marku je treba zagotoviti nadaljevanje sedanje proizvodnje, dograditev zidanega doka ter uresničitev razplinjevalne postaje.

Kar zadeva Neodvisno ustanovo za tržaško pristanišče, je treba v okviru novega vsedržavnega zakona o ureditvi luških dejavnosti upoštevati izjemen položaj tržaške luke, ki edina v Italiji deluje pretežno v prometu «iz tujine za tujino». Tudi v zvezi z novimi nalogami, ki ji luki nalagajo osimski sporazumi, je treba pristaniški ustanovi zagotoviti večjo avtonomijo, sodobno tehnično opremo in predvsem boljše prometne zveze z zaledjem.

V krajevnem merilu pa bo treba najti izhod iz krize za vrsto srednjih in malih industrijskih obratov, ki delujejo na zasebnem sektorju in ki zahajajo v čedalje večjem številu v gospodarske (predvsem finančne) in druge težave. Z največjo nujnostjo se v tem okviru postavlja vprašanje tovarn SIRT, Calza Bloch, Dreher, Don Baxter, Afa, Gaslini in Cantieri Alto Adriatico. K temu je treba dodati še vprašanje tržaške filijale družbe Fiat, ki jo nameravajo spremeniti v koncesijsko družbo in kar hočejo sindikalne organizacije preprečiti tudi z ustreznim nastopom pristojnih deželnih oblasti.

Glede sestanka na občini

Stališče pokrajinskega tajništva PSI

V zvezi z včerajšnjim srečanjem na občini je pokrajinsko tajništvo PSI izdalo poročilo, v katerem pravi, da prav sestanek med predstavniki krajevnih uprav, sindikalnih organizacij in demokratičnih strank dokazuje nevzdržnost teze krščanske demokracije o dozdevni izolaciji pokrajinskega odbora. Vodilna vloga, ki jo je pokrajina prevzela pri reševanju tukajšnje gospodarske problematike in podpora, ki jo široke plasti meščanov in delavcev izkazujejo Ghersijevemu predsedstvu, nasprotno, dokazujeta nezamenljivost demokratičnih uprav in nakazujeta posameznim političnim strankam skrajno mejo, do katere lahko forsirajo svoja gledilišča o političnih zavezništvih. Kar zadeva vprašanja, ki so bila predmet razprave na skupnem sestanku, pa pokrajinsko tajništvo PSI opozarja javnost na globoko neskladnost med zahtevami krajevnih dejavnikov po rešitvi tržaškega gospodarstva iz krize in neustreznimi odgovori prav tako neustrezne vlade, kateri so tudi sindikalne organizacije v vsedržavnem merilu — ki so kakor znano sklenile odložiti splošno stavko — odrekle svoje zaupanje.

45.000 lir za vožnjo Trst — Rim

16. t. m. podražitev letalskih vozovnic

Minister za prevoze Lattanzio je včeraj podpisal odlok o podražitvi vozovnic na notranjih letalskih progah, ki jih vzdržujeta državni družbi ATI in Alitalia. Podražitev stopi v veljavo v ponedeljek, 16. januarja in je odvisna od dolžine proge: čim daljša je proga, tem manjša bo podražitev seveda v odstotkih. Cena vozovnic na progi Trst - Rim se bo podražila od sedanjih 40.500 lir na 45.000 lir, za novo ceno vožnje na progi Trst - Milan pa še nismo izvedeli.

Dodatni izlet v Egipt bo 18. februarja

Ob zaključku vpisovanja za izlete Primorskega dnevnika smo zapisali, da bomo čimprej sporočili datum izleta druge skupine v Egipt. Zadevo smo tako uredili: druga (dodatna) skupina bo potovala 18. februarja. Tisti, ki so se utegnili vpisati prvi, bodo — kot je bilo že določeno — potovali 4. marca.

SINOČI V KULTURNEM DOMU

NASTOP DRAME SNG IZ LJUBLJANE Z NESTROYEVO BURKO «TALISMAN»

V dognani režiji Petra Lotschaka so ljubljanski gledališčniki podali tekočo predstavo, v kateri je njena pomenskost dovolj jasno izstopala

Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane nam je sinoči v Kulturnem domu predstavila burko s petjem «Talisman» dunajskega avtorja Johanna Nestroya. Istočasno je na odru Drame v Ljubljani nastopilo Stalno slovensko gledališče iz Trsta z Župančičevo «Veroniko Deseniško». Tako se ponovno izpolnjuje kulturna povezanost med matico in zamejstvom, ki je v obojestransko korist. Če dodamo še, da bo Drama SNG prihodnji teden gost Teatra Stabile v Rossettiju s Pirandellovo igro «Velikani z gore», potem je gledališka umetnost na tem našem stičišču narodov in kultur prav gotovo še enkrat v ospredju kot dejavnik medsebojnega oplajanja.

Postavljanje Nestroyevega «Talismana» na oder danes, v času, ko je družbena socialna problematika prehodila veliko zgodovinsko pot in ko se manifestira na drugačni ravni in v drugačnih razmerjih, je lahko tvegana stvar. Tvegana zato, ker obstaja resna nevarnost da ostane delo brezizrazno in da se izživi golj v zunanjosti ffabule, to je njegovi burkaški obleki, ne pa tudi v njeni vsebinski pomenskosti, ki jo nedvomno ima. Da je lahko imelo svoj učinek v dunajskem ambientu v ozračju nastopajoče marčne revolucije in da je lahko takrat tudi razburjalo duhove meščanstva na eni in dražilo mlade vzgibe revnega sloja na drugi strani, najbrž ne more biti dvomov. A da bi nam danes lahko pomenilo kaj več kot le gledališki dokument časa in avtorjevih nazorov, najbrž tudi ne more biti dvomov. Rdeči lasje kot predsodek za enakopravnost na družbeni lestvici so res lahko samo še daljni simbol družbenih zorenj, ki pa ga je znal Nestroy kot izraziti gledališki človek spretno uporabiti za to, da je razvil svojo misel v slogu nekakšnega vaudevilla, sprejemljivega za publiko svojega časa.

Vsa odrska vrednost dela se zato danes, mimo dokumenta, uveljavlja predvsem v bolj ali manj uspešni presaditvi in postavitvi. V tem smislu pa je ansambel Drame SNG z režiserjem Petrom Lotschakom na čelu ustvaril nesporno pomemben gledališki dosežek, saj je bila predstava vseskozi dinamična, osebe lepo karakterizirane in kultura igre na zavidljivi profesionalni ravni. Dare Valič kot Tit Lisjak je bil glavni «matador» scene, ob njem pa so po igralski bravuri izstopali še Kristian Muck kot vrtnarski pomočnik Pečkaj, pa Marijana Brecljeva kot vrtnarka Flora Škarja, Barbara Levstikova kot Saloma Kozamurnik, pa še Marija Benkova, Neža Simčičeva, Ivanka Mežanova, Rudi Kosmač, Lojze Rozman, Mihaela Novakova, Branko Miklavc, France Presetnik in Matjaž Modic v ostalih vlogah. Preprosto a funkcionalno sceno je zasnoval Sveta Jovanovič, kostume v ustreznem slogu Marija Kobijeva, glasbo pa Adolf Müller. Prevod je oskrbel Janko Moder, ki gotovo ni imel lahkega dela, saj je marsikateri komični učinek pogojen v dunajskem žargonu.

Številno občinstvo se je vidno zabavalo in nagradilo igralce tudi med prizori. j. k.

Tržaška knjigarna obvešča svoje odjemalce, da bo zaprta še danes, 7. januarja, zaradi inventure.

V PETEK, 13. T.M.

Drama iz Ljubljane gostuje s Pirandellom v gledališču Rossetti

Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, ki pravkar nastopa v Kulturnem domu z Nestroyevo komedijo «Talisman» bo že 13. januarja ponovno v Trstu v gosteh deželnega Teatra Stabile. V režiji Žarka Petana bo uprizorila mladostno delo velikega sicilijanskega komediografa Pirandella «Velikani z gore» (I giganti della montagna). Delo spada v skupino mitičnih iger in ga Pirandello pravzaprav niti ni dokončal, ker je pisanje opustil v drugem dejanju. Po napotkih, ki jih je dal v zadnjih dneh svojega življenja, so delo dopolnili po njegovi smrti.

Drama SNG Ljubljana bo s to igro nastopila samo en večer (v petek) v gledališču Rossetti. Abonenti Teatra Stabile in Stalnega slovenskega gledališča bodo deležni 50 odstotnega popusta na vstopnicah, znižane cene pa bodo tudi za mladince in študente. Rezervacija vstopnic v Pasaži Protti in pri blagajni Kulturnega doma.

Gostovanje sodi v okvir rednih kulturnih izmenjav, ki jih ima Teatro Stabile z največjimi jugoslovanskimi gledališči v sodelovanju s Stalnim slovenskim gledališčem v Trstu.

Sestanek koord. odbora slovenskih okoliških in zavodnih svetov

V ponedeljek 9. t.m., ob 18.30 se bo v prostorih Narodne in študijske knjižnice v Ul. sv. Frančiška sestal [illegible] koordinacijski odbor slovenskih šolskih okoliških in zavodnih svetov. Na dnevnem redu bo razprava o prizadevanju za ustanovitev samostojnega slovenskega šolskega okraja in uresničitve avtonomije slovenske šole ter o predlogih ministra Malfattija in deželnega odbornika Mizzaua.

NAJDENI PREDMETI

V ekonomatu tržaške občine (občinska palača, II. nadstropje, soba št. 110) so na ogled javnosti razni najdeni predmeti, ki jih lastniki lahko dvignejo ob delavnikih od 9. do 12. ure. V decembru preteklega leta so namreč našli naslednje izgubljene predmete: italijansko in tujo valuto, denarnice, torbice, uro, prstan, zapestnico, kolajno, zlati obesek, robce, otroško čepico, rokavice, hlače, kovček s perilom, kolo in radijski sprejemnik.

Šolske vesti

Združenje staršev enotne srednje šole «Srečko Kosovel» na Opčinah je ob priliki decembrskih volitev v zavodske svete nabralo 62.500 lir v delno kritje stroškov, ki so nastali za priziv na upravno sodišče. Priziv sta predložila odvetnika Sancin in Chervin proti enostranski odločbi deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine neupoštevajoč pravice in želje slovenske manjšine v Italiji.

Razna obvestila

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu vabi na predavanje «Sodobna misijonska problematika». Predaval bo dr. Maksimilijan Jezernik, rektor zavoda Propaganda fide in predstojnik Slovenika v Rimu. Večer bo v društvenih prostorih v Ul. Donizetti 3 v ponedeljek, 9. januarja, ob 20.15.

Izleti

SPDT prireja jutri, 8. januarja, 4. zimski izlet na Tinjan. Zbirališče pred glavno železniško postajo ob 8.15. Odhod avtobusa štev. 40 do Prebenega je ob 8.30. Izlet bo potekal peš do Ospa, na Tinjan ter v Škofije, kjer bo avtobus za Trst.

SPDT obvešča, da bo odhod vseh treh avtobusov v Ravascletto in Zoncolan ob 6. uri izpred sodnije. Tretji avtobus bo ob 6.15 na Proseku in ob 6.20 v Križu.

SPDT prireja v nedeljo, 15. januarja 1978, smučarski izlet na Zoncolan. Vpisovanje vključno do srede, 11. t.m., na sedežu ZSŠDI v Ul. sv. Frančiška 20 II. (tel. 767304).

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 7. januarja
ZDRAVKO

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.37 — Dolžina dneva 8.52. — Luna vzide ob 5.30 in zatone ob 15.13.

Jutri, NEDELJA, 8. januarja
MAKS

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 4 stopinje, najnižja 4 stopinje, ob 13. uri 4 stopinje, zračni tlak 1035,9 mb nestanovitno pada, vlaga 35-odstotna, nebo 5 desetink pooblačeno, veter severozahodnik 5 km na uro, morje skoraj mirno, temperatura morja 9,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 16. januarja 1978 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 14 oseb.

UMRLI SO: 84-letna Giuseppina Kurz vd. Zumin, 90-letna Caterina Genzo vd. Lonza, 66-letni Carlo Sarti, 65-letni Giovanni Sferch, 80-letni Giuseppe Bucci, 71-letna Irma Brizzi vd. Ardizzone, 84-letna Rosalia Viti vd. Danielut, 86-letni Aurelio Slavich, 83-letni Antonio Russignan, 62-letna Maria Cocci vd. Fattori, 79-letna Domenica Miloch, 64-letna Nerina Furlan vd. Salvadori, 76-letni Renato Bodini, 67-letna Alice Viola.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Ul. Dante 7, Istrska ulica 7, Erta S. Anna 10, Ul. S. Cilino 36.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef št. 732-627.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Sezona 1977-78

GOSTOVANJE DRAME SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

Johann Nestroy
TALISMAN
Burka s petjem v treh dejanjih

Prevod	Janko Moder
Scena	Sveta Jovanovič
Kostumi	Marija Kobijeva
Glasba	Adolf Müller
Glasbeno vodstvo	Brane Demšar
Lektor	Mirko Mahnič
Asistent režije	Marjan Srienz
Asistent scenografa	Janez Kovič
Režija	PETER LOTSCHAK

Ponovitve glej pod rubriko «Gledališča».

Gledališča

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU — Kulturni dom

Johann Nestroy «TALISMAN» — gostovanje Drame SNG iz Ljubljane.

Danes, 7. januarja, ob 20.30 abonma red B (prva sobota po premieri), red E (mladinski v četrtek) in red F (sindikalni);

jutri, 8. januarja, ob 16. uri abonma red C (prva nedelja po premieri in red G (popoldanska predstava na dan praznika).

Ker ima SNG - Drama iz Ljubljane malo dni na razpolago za gostovanje v Trstu, smo bili prisiljeni združiti abonmaje. Obračamo se na cenjene abonente (redov B, C, F in G) s prošnjo, da dvignejo nove številke sedežev v Kulturnem domu od 10. do 16. ure ali eno uro pred pričetkom predstav. Prosimo za razumevanje.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU gostuje **danes,** 7. januarja 1978, in **jutri,** 8. januarja, ob 19.30 v Ljubljani s predstavo Župančičeve «Veronike Deseniške».

VERDI

Od danes do 15. januarja bo na sporedu Hačaturjan-Scregijev balet «Spartacus». Nastopil bo ansambel opernega gledališča iz Budimpešte, ki šteje okrog 100 izvajalcev, med temi več priznanih solistov. Premiera bo danes ob 20. uri. Abonma red A (parter in lože), red E (galerije). Jutri ob 16. uri ponovitev (red B/A).

AVDITORIJ

Danes, 7. januarja, ob 16.00 in 20.30 (red I. sobota) v okviru predstav Teatra Stabile, bo na sporedu Goldonijevo delo «Ljubosumne ženske». Režija F. Macedonio, scene in kostumi S. D'Osmo, glasba G. Coral. Prva abonmajska predstava: kupon štev. 5. Informacije in vstopnice pri osrednji blagajni v Pasaži Protti 2.

ROSSETTI

V petek, 13. t.m., gostovanje SNG Drama iz Ljubljane s Pirandellovim delom «Velikani z gore» (I giganti della montagna). Za abonente Stalnega gledališča in SSG 50 odst. popusta. Znižane cene za mladino in za študente. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti in pri blagajni Kulturnega doma.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
priredi
BOŽIČNI KONCERT
jutri, 8. januarja 1978, ob 16. uri v cerkvi sv. Jakoba v Trstu.

Kino

Ariston 16.30 «I Lautari». Režija Emil Loteani. D. Othel, Ebesecsuol Ciupeanu. Barvni film.
Mignon 15.30 «La grande avventura». Barvni film za vsakogar.
Nazionale 15.30 «Le avventure di Bianca e Bernie». Barvna risanka.
Grattacielo 15.30 «I nuovi mostri». Vittorio Gassman, Ornella Muti, Alberto Sordi in Ugo Tognazzi.
Excelsior 15.30 «Guerre stellari». Mark Hamill, Carrie Fisher.
Fenice 16.00 «L'orca assassina». Richard Harris in Charlotte Rampling.
Eden 16.00—20.00 «Gran bollito». R. Pozzetto, A. Lionello, L. Antonelli, S. Winters. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Ritz 16.00 «Il bel paese». P. Villaggio, S. Dionisio, A. Mazzamauro. Barvni film.
Filodrammatico 16.00 «Ninfomania casalinga». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Cristallo 16.30 «Bilitis». D. Hamilton. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Aurora 16.00 — 20.00 «Una giornata particolare». Sofia Loren, Marcello Mastroianni. Barvni film.
Capitol 16.00 «Cara sposa». Agostina Belli, Johnny Dorelli. Barvni film.
Moderno 16.30 «Poliziotto sprint». M. Merli. Barvni film.
Impero 16.30 «Pane, burro e marmellata». Enrico Montesano.
Ideale 16.00 «T'ammazzo... raccomandati a Dio». J. Ireland. Barvni film.
Vittorio Veneto 16.30 «Mogliamante». Laura Antonelli, Marcello Mastroianni. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Radio 16.00 «Il cibo degli dei». M. Gortner, Pamela Franklin.
Astra 16.30 «Cassandra Crossing». Sofia Loren, Burt Lancaster.
Volta (Milje) «Charleston». Bud Spencer. Barvni film.

Razstave

V ponedeljek, 9. t.m., bodo v galeriji «Tribbio» odprli razstavo grafik. S svojimi deli sodelujejo slikarji Ajmone, Annigoni, Cantatore, Cascella, Cassinari, Dova, Gentilini, Guttuso, Manzù, Marino, Messina, Rodice in Tamburi.

V galeriji «Rena vecia» v Ul. Donota 20 bodo do 23. t.m. razstavljali Marino Cassetti, Edoardo Gandrus in Franko Vecchiet.

STALIŠČA O VARIANTI REGULACIJSKEGA NAČRTA

Koordinacijski odbor vzhodnega Krasa zahteva upoštevanje potreb prebivalstva

Med včerajšnjim srečanjem z občinskimi svetovalci Costo, Wilhelmom in Dolharjem sklenili zahtevati srečanje z občinskimi upravitelji

Člani koordinacijskega odbora za vzhodni Kras so se včeraj popoldne sestali v Bazoviškem domu z nekaterimi političnimi predstavniki (prisotni so bili občinski svetovalci Costa in Wilhelm za KPI in Dolhar za SSk), da bi skupno pregledali zadnji razvoj dogodkov v zvezi z dokončno odobritvijo variante regulacijskega načrta, ki zadeva perimetracijo kraških vasi ter določitev površin za javne storitve. Osnovna dilema, s katero si koordinacijski odbor in z njim vso zainteresirano prebivalstvo, kot tudi nekatere stranke, že dolgo beli glavo je ta, ali naj se varianto, kakršno je izdelala občinska uprava sprejme z določenimi popravki, kot jih predlaga odbor (pri tem je seveda vprašanje, v kakšni meri bodo občinski možje upoštevali vložene ugovore), ali pa naj se izdela popolnoma nove predloge za varianto, ki bi v večji meri upoštevala potrebe in interese kraškega prebivalstva ter očuvala etnične značilnosti tega ozemlja.

To vprašanje so prvi sprožili komunisti na nedavnem zborovanju na Opčinah. Medtem se je veliko razpravljalo na raznih ravneh in z včerajšnjega sestanka je tako izšel dokaj enoten odgovor. Prevladujoče mnenje je namreč to, da se skuša pred dokončno razpravo v občinskem svetu izboljšati sedanja varianta z upoštevanjem ugovorov, ki so jih vložile razne krajevne ustanove. Za izboljšanje te variante pa je treba seveda izvesti določen pritisk na tiste politične sile, ki danes upravljajo tržaško občinsko stvarnost. Kraško prebivalstvo, ki že deset let zaman pričakuje, da bo prišlo do pravične urbanistične ureditve Krasa, se je naveličalo čakati. Čeprav predstavlja predložena perimetracija določene nevarnosti gradbenih špekulacij ter novega priseljevanja tujcev, bi bila nadaljnja zavlačevanja lahko še bolj škodljiva, menijo ljudje. Sedaj bo treba popraviti, kar se še popraviti da, je bilo nadalje rečeno med včerajšnjim srečanjem, in v ta namen je koordinacijski odbor sklenil, da bo zahteval srečanje z županom Spaccinijem ter odbornikom za urbanistiko De Luco ter jima orisal predložene ugovore z zahtevo, da bi jih med dokončno razpravo o varianti tudi upoštevali.

Stališča koordinacijskega odbora ter predloge za varianto, ki jih je svojčas izdelal, je na včerajšnjem sestanku orisal vsem prisotnim član odbora Karel Grgič, ki je posebej poudaril, da so bili vsi predlogi prebivalstva izdelani brez špekulativnih namenov. Če pa varianta skriva špekulativne možnosti, si bo koordinacijski odbor prizadeval, da bo tudi v fazi izvajanja novih urbanističnih norm te možnosti onemogočil.

Arhitekt Costa je še enkrat opozoril na veliko odgovornost, ki si jo nalagamo s to izbiro. Omenil je velike razlike v perimetraciji med vzhodnim in zahodnim Krasom ter prvi predlagal srečanje krajevnih predstavnikov ter njihovih političnih zastopnikov z občinskimi upravitelji.

Dolhar je med drugim dejal, da ima sedanja občinska uprava štete dneve in da bi vsakršno nadaljnjo odlaganje variante pomenilo spet leta in leta čakanja. Po njegovem mnenju je ta varianta z vsemi pomanjkljivostmi, ki se bodo seveda skušale popraviti, boljša kot nobena druga. Izjavil je, da bo v občinskem svetu glasoval za popravke, kot jih je bilo predložilo krajevno prebivalstvo.

Svetovalec Wilhelm je s svoje strani dejal, da je varianta kot obleka, ki ne gre vsem po meri. Za ene bo pretesna, za druge pa prevelika. Varianta torej vseh ne bo zadovoljila, treba pa si je enotno prizadevati, da bi bila čim bolj v skladu s stvarnimi potrebami ljudi, katerim je namenjena. Zato je od vseh odvisno, kako bomo znali enotno in odločno nastopiti pred tistimi, ki imajo danes največjo odločilno moč.

Neznanci zabodli arabskega pomorščaka

Sinoči ob 21.45 so odpeljali z rešilcem izpred nekega bara v Ul. Trento 25-letnega pomorščaka iz Jemena Saleha Alija Galeba, ki je vkrcan na grški tovorni ladji Panagia Spiliani. Sprejeli so ga na kirurškem oddelku zaradi rane z nožem v levem delu prsnega koša, zdraviti se bo moral 30 dni, zdravniki pa ne izključujejo morebitnih notranjih krvavitev; v takem primeru pa bi bila prognoza daljša. Okoliščine, krvavega dogodka še niso pojasnjene, znano je le, da je prišlo do pretepa. Zadevo raziskuje preiskovalni oddelek karabinjerjev.

Avtobus oplazil žensko

78-letna Amalia Rovis vd. Spagnolli se bo morala zdraviti 30 dni na ortopedskem oddelku zaradi globoke rane na levi nogi. Ob izstopu iz avtobusa št. 10 na Istrski cesti ni takoj stopila na pločnik in jo je odhajajoči avtobus oplazil z zadnjim kolesom.

Trije ranjeni pri trčenju v Miramarskem drevoredu

Včeraj se je nekaj minut po 14. uri pripetila v Miramarskem drevoredu pri železniškem nadvozu prometna nesreča brez hujših posledic, saj bodo trije ranjenci, 56-letni Dorval Palcinelli, 23-letni Giovanni Treppiedi in 22-letni Michele Marinelli, okrevali v desetih dneh. Po pričevanju mestnih redarjev naj bi nesrečo baje povzročil Palcinelli, ki naj bi s svojim peugeotom pri prehitevanju trčil v nasproti vozeči alfa romeo 2000, ki ga je upravljal Treppiedi.

Danes praznujejo 50-letnico poroke

ANGELA
in SILVESTER ŽERJAL
ter
MARIJA
in SERVOLO MIHELČIČ

Slavljencem čestitajo sorodniki še posebej pa Mariji in Servolu Mihelčiču čestitajo sin in hči s svojima družinama.

Generalni vladni komisar Molinari, ki zaradi skorajšnje upokojitve zapušča visoko funkcijo, je včeraj obiskal predsednika tržaške pokrajine Ghersija in podpredsednika Martoneja. Molinari je včeraj obiskal tudi predsednika deželnega odbora Comellija

V OBDOBJU PRED DEŽELNIMI VOLITVAMI

Ne bo mrtvila v delovanju izvoljenih deželnih organov

Obnova Furlanije, gospodarski vzpon in izvajanje osimskega sporazuma - glavni problemi na dnevnem redu

Po kratkem premoru zaradi novoletnih praznikov bodo spet pričeli pri hodnji teden s svojim delom deželni organi, razen deželnega sveta, ki bo zasedal šele ko bodo pristojne komisije proučile razne zakonske osnutke.

Problemi obnove so bili v prejšnjem letu glavno gibalo deželne dejavnosti. Pomembnejše zakone o obnovi je deželni svet že odobril. Mislimo predvsem na zakon o popravilu poškodovanih hiš, o obnovi zgradb in o protipotresnih gradnjah. O teh zakonih smo že obširno poročali, navajali kritike levice, ki je ugotavljala, da so zakoni pripravljeni brez globalnega vpogleda na potrebe obnove, manjkalo pa naj bi predvsem smotrno načrtovanje in prednostna lestvica posegov. Že to dejstvo dovolj zgovorno napoveduje, da bodo morali v prihodnjem obdobju izglasovati marsikateri zakonski osnutek, ki bo že obstoječe zakone popravljal in dopolnjeval. Tako bo že prihodnji teden komisija za javna dela proučila dopolnilne norme k zakonu št. 30 (popravila poškodovanih hiš).

Drugo gibalo bodočega delovanja deželnih organov bo izvajanje dogovorov in smernic julijske programske listine strank ustavnega loka, predvsem o vlogi krajevnih uprav. Svetovalski skupini KPI in PSI ter deželni odbor so predložili ožjemu odboru prve in druge komisije zakonski osnutek, ki uvaja spremembe in dopolnila k deželnemu zakonu o gorskih skupnostih (zakon št. 29 iz leta 1973).

Sama obnova prejšnjega stanja bi bila za našo deželo, ki preživlja hudo gospodarsko krizo, premalo, če ne bo sovpadala z vsestranskim vzponom proizvodnje. Prvi tak zakonski osnutek bo v prihodnjih dneh proučila deželna komisija za kmetijstvo, in sicer osnutek o uresničitvi smernic sveta Evropske gospodarske skupnosti za reformo kmetijstva Furlanije - Julijske krajine. Zakon vsebuje poleg norm za modernizacijo kmetijstva tudi pobude za strokovno usposabljanje delovne sile v kmetijstvu. Problem strokovne usposobitve mladih pa bo proučila tretja stalna deželna komisija.

Zadnje gibalo bodočega delovanja, ki prav tako sovpada z vsestranskim razvojem proizvodnje, bo nedvomno izvajanje osimskega sporazuma, predvsem gospodarskega dela, ki naj bi naši deželi zagotovil boljše izglede za bodočnost.

Vsa ta dejstva dokazujejo, da bo morala dežela v tem kratkem obdobju, ki nas loči od deželnih volitev, krepko delati in da ne bo mrtvila, ki bi ga lahko po logiki pričakovali. Odprtih problemov je veliko, vsak zastoj pa bi pomenil nepopravljivo škodo in težko dediščino bodočemu deželnemu svetu.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V TRSTU
prireja
danes, 7. t.m., ob 15. uri

v okviru prireditev ob 30-letnici ustanovitve NŠK slovesno

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE I. CANKARJU

v Bazovici, na vili v Ul. Iga Grudna 45, z nagovorom predsednika NŠK, nastopom pevskega zbora «Tabor», s kratkim predavanjem «Ivan Cankar in Trst» ter s prevzemom skrbi za ploščo s strani bazovskega PD «Lipa».

NŠK vabi na slovesnost vse Slovence, zlasti šolsko mladino, še prav posebej pa predstavnike vseh kulturnih in prosvetnih organizacij in jih vljudno prosi, da smatrajo to vabilo kot osebno ter s svojo prisotnostjo počastijo spomin na večkratno bivanje največjega slovenskega pisatelja v Trstu, kamor je vedno tako rad prihajal predavat.

ODBOR NŠK

PRVI LETOŠNJI LED

Dotok hladnega celinskega zraka je včeraj povzročil izredno nizke temperature, prave rekorde letošnje zime. Na Belopeških jezerih so tako namerili kar 20 stopinj pod ničlo, v Nadiških dolinah minus 17 stopinj, v Trbižu minus 15, v Vidmu minus 6, v Gorici minus 5. Nekoliko topleje je bilo le v Trstu, kjer so na metereološki postaji namerili 1,6 stopinje pod ničlo. V višjih predelih naše pokrajine je bilo še hladneje, če pomislimo, da je že pri Sv. Jakobu temperatura padla na minus 3 stopinje. Od vsepovsod poročajo o izredni slani, v gorskem predelu so ceste poledenele, poledica pa je otežkočila promet tudi na osojnih cestah. V mestu se lahko ponašamo le z ledenimi kapniki na vodometih, ki je razvidno iz posnetka izpred poštne palače.

BENEŠKI DNEVNIK

NA OBČNEM ZBORU V ŠPETRU

Nadvse pozitiven obračun delovanja beneškega študijskega centra Nediža

Poročilo je imel prof. Pavel Petricig, ki je navedel najrazličnejše uspehe v petletnem delovanju centra

Na rednem občnem zboru študijskega centra Nediža, ki je bil 28. decembra, je prof. Paolo Petricig dal obračun petletnega delovanja. Uspeh je vsekakor spodbuden, je dejal Petricig, če pomislimo na začetek delovanja v letu 1972, ko so bile pobude le v skromnih kulturnih razpravah, in na dosežke v letu 1977, ko je center s svojim organskim in zahtevnim programom zbudil zanimanje med mladino, študenti in šolniki. Prirejenih je bilo nad 30 predavanj v okviru Beneških kulturnih dnevov, ki so se jih udeležili vidni furlanski in slovenski izvedenci tako na jezikovnem kot zgodovinskem, urbanističnem in umetniškem področju. Med njimi je prof. Petricig omenil za leto 1977 predavanja Magnacca, Bernika, Merkuja, Cevca, Menisa, Simonittija, Ilešiča, Šumija in Francescata. Ta pobuda je v štirih letih privabila skoraj 2.000 oseb in predstavlja ogromen uspeh za Beneško Slovenijo. Vasi Nadiških dolin so postale tako pravi kulturni centri, slovensko prebivalstvo videmske pokrajine se je soočilo s sodobnimi kulturnimi problemi, pri tem pa je pritegnilo tudi furlanske kulturne operaterje.

Petricig je nato navedel štiri natečaje «Moja vas», ki so bili priložnost za prve pismene izdelke beneških otrok v slovenščini, ki so napravili tudi celo vrsto grafičnih izdelkov. Ta material bo nedvomno v bodoče služil kot osnova narečnim in grafičnim študijam. Center je vsako leto priredil tudi kulturno in rekreativno letovanje «Mlada Brieza», ki ga je vodil prof. Beppino Crisetich in se ga je v štirih letih udeležilo nad 4.800 mladincev. Ta letovanja pa so predstavljala tudi velik organizacijski napor, saj je bilo treba poskrbeti za ležišča, za hrano, za poučevanje slovenščine in za kulturne in rekreacijske dejavnosti.

Prav tak napor predstavlja glasbena šola, kjer je dovršilo pripravljalni tečaj za violino pod vodstvom prof. Specogne 20 otrok iz Špetra Slovenov in bližnjih vasi. Pomanjkanje ustreznih prostorov pa še ne dovoljuje ustanovitve pravega glasbenega tečaja, ki bo mogoč ob ureditvi prostorov, saj sta zagotovila sodelovanje ravnatelj šole Glasbene matice v Trstu prof. Grgič, in predsednik kulturnega društva «Ivan Trinko», prof. Černo.

Študijski center Nediža je tudi priredil tečaj slovenskega jezika za študente višjih srednjih šol, ki ga je vodil prof. Dolenc s tolminskega šolskega centra. Prof. Petricig je nato navedel uspehe fotografskega laboratorija, ki je po zaslugi operaterja «Alpe Adria» Giancarla Strazzolinija izvršil vrsto dokumentarnih filmov. Petricig je poudaril nadalje vsestransko angažiranost in sodelovanje odgovornih kulturnega centra «Nediža» s kulturnimi centri Beneške Slovenije, s SLORI in doprinos pri političnih srečanjih ter skrb za uveljavitev pravic slovenske manjšine predvsem za dosego poučevanja slovenščine v šolah. Vse te pobude so podprle tudi raznovrstne publikacije, med katerimi gre omeniti «La Slavia italiana», od katere so samo v Nadiških dolinah prodali nad 100 izvodov, medtem ko jih je videmska pokrajinska uprava odkupila 40. Omembe vredna je tudi brošura «La comunità slovena del Friuli», ki sta jo napisala Petricig in Simoniti, pa priročnik za učitelje «La ricerca d'ambiente», tri izdaje «Vrtca», od katerih je zadnji zvezek dobil uradno priznanje deželnega odbornika za šolstvo in predsednika furlanskega filološkega združenja.

Sedež študijskega centra «Nediža» je tako postal središče demokratičnega soočanja brez vsakršnih diskriminacij: demokratične skupine, združenja žensk, mladinske organizacije so dobile v prostorih centra idealen ambient za pogovore in postavljanje problemov. Obračun petletnega delovanja je vsekakor pozitiven, je dejal Petricig, vendar je treba vse pobude kritično oceniti in dobiti ustreznejšo obliko delovanja, ki ne bi temeljila samo na amaterstvu. Študijski center je danes pred velikimi nalogami: vključiti se mora v organizacijo kongresa o etnično - jezikovnih problemih, ki bo v Vidmu, poiskati mora možnost za pouk slovenščine na šolah, usposobiti učne kadre in podrobno preučiti stanje v novoustanovljenih šolskih okrajih.

Občni zbor študijskega centra Nediža se je odvijal ob prisotnosti notarja, ker so legalizirali nekatere popravke statuta, med temi tudi organizacijo poletnih kolonij za otroke, nakar so določili, da se morajo odborniki študijskega centra sestati spet v najkrajšem času.

V običajni nedeljski oddaji v italijanskem jeziku koprskega radia z naslovom «Dogodki in odmevi», ki je posvečena soznavanju stvarnosti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in njenih ustanov in organizacij, bo jutri, 8. januarja, ob 11. uri intervju urednika oddaje Ennia Opassija s tajnikom Kmečke zveze Edijem Bukavcem, ki bo govoril o dejavnosti, bodočih načrtih ter možnosti vključitve Kmečke zveze v gospodarski del osimskih sporazumov.

PREDVČERAJŠNJIM V ČEDADU

Srečanje s senatorko Gerbčevo o zakonu za zaščito Slovencev

V razgovoru so prišli na dan mnogi problemi, ki jih beneški Slovenci prav posebno čutijo

Na srečanju, ki je bilo predvčerajšnjim v Čedadu, je senatorka Jelka Gerbčeva obrazložila beneškim komunistom zakonski osnutek KPI za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Razprave, ki ji je predsedoval pokrajinski svetovalec Petricig, so se udeležili komunistični aktivisti, predstavniki področnega komiteja KPI, med temi tudi tajnica Fabiana Brugnoli, tajnik čedadske sekcije Calderoni in odgovorni za šolstvo Nadalutti. Sega dali Benečani na predvčerajšnjem srečanju, da je bila debata tako plodna in obljubila, da bodo izsledke razgovora temeljito preučili.

JUTRI V ČEDADU

Tradicionalni «Dan emigranta»

Jutri, 8. januarja, ob 15. uri bo v gledališču Ristori tradicionalni «Dan emigranta», ki ga prirejajo slovenska kulturna društva in Zveza izseljencev iz Benečije.

Pozdravna govora bosta imela dr. Carl Vaspasiano, podpredsednik videmske pokrajine, in dr. Ferruccio Clavora, član deželnega izseljenskega odbora, v imenu kulturnih društev.

Osrednja točka programa bo krstna izvedba dialektalne komedije domačega avtorja Izidorja Predana *«Žganjarji»*, ki jo bo v režiji Adrijana Rustje uprizorilo Beneško gledališče. Program bodo dopolnili še Lizo Jussa in Keko ter Rezijanska folklorna skupina.

natorka Gerbčeva je analizirala celotno politično stanje in kontekst v katerega sodi zakonski osnutek KPI sam. V diskusiji, ki je sledila, so se govorniki dotaknili mnogih perečih vprašanj, kot na primer rabe slovenščine v javnih uradih, šolstva in avtonomije šolstva, kulturnih ustanov, deželne komisije in označitve področja, kjer bodo Slovenci z zakonom zaščiteni. Posebno gre poudariti dejstvo, da si vsa slovenska narodnostna skupnost želi in podpira zakon o globalni zaščiti, ki bo moral zaobjeti tudi slovenske prebivalce v videmski pokrajini.

Na koncu srečanja je senatorka Gerbčeva pohvalila doprinos, ki so

Nakazila deželnega odbora za kmetijstvo in izobrazbo

Evropska gospodarska skupnost je že junija 1976 sklenila vrsto posegov pri obnovi prizadete Furlanije, da se izboljša kmetijska proizvodnja in obnovijo dostavne in predelovalne naprave. Njen doprinos znaša 28 milijard lir in sicer 45 odst. Del izrednega nakazila EGS (7 milijard lir) bo dobila dežela neposredno, da lahko izvede javna dela za bonifiko, za izboljšavo gorskih območij in za ureditev gozdnih in namakalnih površin. Deželni odbor je s tem v zvezi nakazal raznim konzorcijem za bonifiko eno milijardo in 459 milijonov lir.

Deželni odbor je tudi odobril nakazilo 350 milijonov lir, ki jih bodo razdelili med 4 pokrajine kot prispevek tehničnim obrtnim šolam in zavodom, šolam za bolničarje, za zdravstveno varstvo in za otroško varstvo.

Med drugimi nakazili je deželni odbor namenil 100 milijonov lir (retroaktivno za leto 1977) višji šoli za socialno službo v Trstu.

ODLOŽENO ŽREBANJE LOTERIJE IN ENALOTTA

Vodstvo državne loterije sporoča, da danes ne bo običajnega sobotnega žrebanja loterije in Enalotta. Žrebanje bo v ponedeljek, 9. t.m.

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

TECAJI VALUT V MILANU

DNE 6. 1. 1978

Ameriški dolar:	debeli	871.50
	drobni	840.—
Funt šterling		1658.—
Švicarski frank		425.—
Francoski frank		182.50
Belgijski frank		25.75
Nemška marka		404.—
Avstrijski šiling		56.50
Kanadski dolar		755.—
Holandski florint		375.—
Danska krona		145.—
Švedska krona		180.—
Norveška krona		163.—
Drahma:	debeli	21.25
	drobni	19.50
Dinar:	debeli	42.—
	drobni	42.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Srečanje dolinskih abrahamovcev

Pred dnevi so se v gostilni Pri studencu v Dolini zbrali domačini - petdesetletniki, da bi skupno praznovali svoj življenjski jubilej. Seveda niso bili zbrani prav vsi, ker nekateri živijo v Jugoslaviji in drugod po svetu. Večer je potekel v veselju in zadovoljstvu pozno v noč, vendar pa dolinski abrahamovci niso pozabili tudi na svojo narodnostno dolžnost in so zbrali kar čedno vsoto za domače prosvetno društvo «Valentin Vodnik». Za spomin so se še fotografirali pred vašim studencem pred gostilno

Naročnina za PRIMORSKI DNEVNIK za leto 1978

Celoletna . . . . . 29.000 lir
Mesečna . . . . . 2.900 lir

NAROČNINE SPREJEMAJO:
Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 Tel. 795-823
Raznašalci
Pošta: Tekoči račun ZTT 11/5374
Tržaška kreditna banka: Tek. račun št. 1192

Uprava: Gorica, Ul. XXIV Maggio št. 1/I Tel. 83-382
Raznašalci
Pošta: Tekoči račun ZTT 11/5374

VSEM NAROČNIKOM NUDI PRIMORSKI DNEVNIK REVIJO «DAN» IN MALE OGLASE ZASTONJ

KLJUB HUDI GOSPODARSKI KRIZI

Industrijski Tržič postopno prevzema vodilno vlogo v goriški pokrajini

Gorica je povsem prepustila pokrajinska vodilna mesta v strankah in gospodarstvu kadrom iz Tržiča - Kako zagotavljati celovit razvoj Goriške

Goriška pokrajina kot teritorialno upravna enota in nastala po drugi svetovni vojni kot ostanek nekdanje razsežne pokrajine. Zaradi svoje številčne majhnosti in tudi gospodarske šibkosti si ni nikoli uspela priboriti prostora pod soncem. Bila je glinasti vrč med dvema železnima, med Vidmom in Trstom. To svojo značilnost je ohranila tudi v okviru deželne razdelitve. Danes je njen položaj še bolj oslabljen. Goriški pokrajinski svet je prefektura razpustila, ker stranke niso bile sposobne, da bi se dogovorile o skupnem političnem programu.

Resnici na ljubo nad sedanjim stanjem nihče ne tarna. V političnih krogih vseh demokratičnih strank že dolgo časa prevladuje mnenje, da so pokrajine preživele in da jih bo potrebno nadomestiti z drugimi oblikami organizacije skupnih služb in ustanov, konzorcijev in podobno. Obstajajo seveda tudi nasprotna mnenja. V teh krogih še vedno vidijo v pokrajinskih ustanovah dejavnika, ki bi lahko koordiniral posamezne pobude in s tem ovrednotil strokovnjake, ki so na pokrajini zaposleni.

Pri krepitvi inštituta pokrajine ter zavesti prebivalcev o pripadnosti neki upravno-teritorialni stvarnosti bi morala imeti največjo vlogo ravno Gorica kot pokrajinsko središče, vendar tega ni bila sposobna. Gorica je vedno videla samo svoje potrebe in koristi ter se niti ni potrudila, da bi pogledala preko svojih meja.

Če Gorica ni uspela izpeljati svoje vloge, obstajajo za to objektivni razlogi. Goriški občinski svet ni bil odraz lastnega avtohtonega prebivalstva, občinski odbor pa vsa povojna leta sestavljajo povečini Istrani. Drugi razlog pa je v tem, da predstavlja Tržič drugo dušo Goriške. Medtem ko je Gorica po značaju trgovsko in uradniško mesto, je Tržič izrazito proizvodno. Tovarne, luka in podjetništvo, vse to daje temu mestu prednosti tudi pred samo Gorico. S svojimi osmimi okoliškimi občinami, ki so vse levičarske, predstavlja Tržič zaokroženo celoto, ki Gorice niti najmanj ne pogreša, pa tudi pokrajinske uprave ne. Dinamičnost razvoja tega industrijskega in obmorskega mesta je vedno bolj čutiti tudi v samem mestu Gorici. Cela vrsta vodilnih ljudi v politiki in v gospodarstvu prihaja iz Tržiča. Pokrajinski politični tajniki najpomembnejših strank (KD, PSI in KPI) so iz Tržiča, iz tega kraja je predsednik pokrajinske zveze industrijcev. Dogaja se, da proizvodna «duša» začenja prevladovati nad birokratsko. Če k tej ugotovitvi dodamo še to, da se v gospodarskem življenju Gorice vedno bolj pojavljajo videmski operaterji, potem je na dlani, da z vodilnim slojem Gorice nekaj ni v redu, oziroma, da nekaj ni v redu v tistih krogih, ki že vsa povojna leta sedijo za krmilom političnega in gospodarskega dogajanja. Očitno je, da ti krogi nastopajo v imenu interesov Gorice, ne da bi omogočili nosilcem teh interesov, da se pojavijo v prvi osebi.

Z uveljavljanjem tržiškega «obraza» v pokrajinskem političnem dogajanju prihaja do nekaterih specifičnosti tudi v gledanju na narodnostno problematiko. Tržiški kadri vnašajo sicer večjo dinamičnost v splošno goriško politično dogajanje, manj občutljivi pa so za potrebe naše narodnostne skupnosti. V Tržiču, kjer so se izoblikovali, niso imeli priložnosti, da bi se z njo srečavali. S tem nočemo reči, da so do naše problematike neobčutljivi. Hočemo le reči, da v politiki tudi posameznik zlasti na vodilnem mestu, lahko daje pečat usmeritvi stranke, ki jo vodi.

Razmišljanja, ki se tu zaključujejo, ne zvenijo ne kot obtožba in ne kot pripomba na račun kogarkoli, ampak bolj kot ugotovitev, kako Gorica s svojim trgovskim, posredniškim in birokratskim značajem ne more opravljati vloge povezovalca vseh ustvarjalnih naporov na področju goriške pokrajine in kako se bodo, zaradi razvoja dveh izrazitih polov, možnosti za organski razvoj pokrajine vedno bolj zmanjševale, razen, seveda, če Gorica ne bo znala izkoristiti vse prednosti, ki izhajajo iz osimskega sporazuma.

Tudi slovenska narodnostna skupnost občuti to razdvojenost ter je naloga tistega dela, ki živi v Gorici in ki nanjo teži, da povezuje v celoto tudi del naše skupnosti na Krasu, ki družbenopolitično, gospodarsko in zaposlitveno teži na Tržič.

V ponedeljek seja konzulte v Štandrežu

V ponedeljek, 9. t.m., se bo v Štandrežu spet sestala rajonska konzulta. Tudi tokrat bo na dnevnem redu razprava o spremembah regulacijskega načrta. Seja je napovedana za 20. uro v Domu Andrej Budal.

PRESENEČENJA OB IZTEKU LETA

Dekret št. 946 - poskus vlade za omejevanje dolgov občin

Občinske uprave, ki so v roku in vestno pripravile proračun za leto 1978, bodo morale zdaj napraviti novega. Do konca februarja tudi obračun poslovanja 1977

V italijanski družbeni uredbi ni redek pojav, da so tisti, ki svoje obveznosti, pa naj si bodo delo ali zaupane jim funkcije, vestno izpolnjujejo, večkrat na slabšem kakor tisti, ki imajo do teh stvari drugačen, lahko bi rekli površen ali prelahen odnos. To velja tudi za krajevne uprave, posebno za občine. Da ne bo trditev iz trte zvita, kakor temu pravimo po domače, naj navedemo najnovejši primer, ki pobliže zadeva prav krajevne ustanove, občine. V uradnem listu z dne 30. decembra lani je objavljen zakonski dekret št. 946, ki v mnogočem spreminja dosedanja določila glede sestavljanja občinskih proračunov in obračunov, posebno drastično pa posega na področje najemanja posojil, ki so v lanskem letu dosegla rekordno vrednost: preko 40 tisoč milijard lir.

Zakonski dekret predvideva, da morajo občine pripraviti proračune za leto 1978 najkasneje do konca februarja. V istem roku pa morajo pripraviti tudi obračun poslovanja za leto 1977.

V dokaj neugodnem položaju so se tako znašle tiste občinske uprave, ki so vestno in v roku pripravile finančne proračune za letos, ker bodo morale le te pripraviti na novo. Med sicer ne preveč številnimi občinami na Goriškem, ki so že odobrile osnovni dokument finančnega poslovanja, sta tudi občini Sovodnje in Števerjan. V Sovodnjah je občinski svet razpravljal in odobril proračun že na seji 22. novembra, medtem ko so ga v Števerjanu odobrili na seji 28. decembra lani. Vestnost upravljalcev je bila zdaj poplačana s tem, da bodo morali izdelati nov proračun, kar pa je še najbolj pomembno, nujno bodo morali skrčiti program posegov, kajti določila zakonskega dekreta, ki je bil objavljen predzadnji dan starega leta, so v tem pogledu precej točna in nedvoumna. Tako se obvezni stroški občin v letu 1978 lahko zvišajo največ za 7 odstotkov (izključeni so zdatki za osebje in pasivne obresti), postavljena pa je tudi drastična omejitev za najemanje posojil, saj bodo le ta v odnosu na efektivne dohodke občine. Zakonski dekret predvideva, da se bodo letos zvišali za 20 odstotkov državni prispevki na račun davščin, država pa bo tudi poskrbela za sanacijo primanjkljajev iz prejšnjih let ter za kritje ekonomskega primanjkljaja za poslovanje v letu 1978. Od kod bo vzela sredstva, iz emisije ali iz novih davkov, tega se še ne ve. Vsekakor vprašanje ni tako lahko rešljivo. Da, misli vlada napraviti nekaj red v dokaj zmedenem finančnem poslovanju krajevnih uprav lahko sklenemo tudi po sankcijah, ki jih predvideva 16. člen omenjenega zakonskega dekreta, ki določa, da so krajevni upravitelji moralno in gmotno odgovorni za vodenje krajevnih financ. Koliko bo to zaleglo, se bo pokazalo v prihodnjih mesecih in letih.

Predavanja

Prosvetno društvo «Jezero» v Doberdobu in krajevna sekcija VZPI vabita v ponedeljek, 9. januarja, ob 20.30, v dvorano PD «Jezero» na predavanje odv. Karla Primožiča o najnovejših zakonih o družinskem premoženju, zlasti o vprašanju ločenega ali skupnega premoženja zakoncev.

Slovensko planinsko društvo v Gorici vabi v petek, 13. t.m., na zanimivo predavanje dr. Franceta Habeta o jamah in gorah Evrope. Predavanje bo v prostorih kluba Simon Gregorčič v Gorici.

Izleti

Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, 15. januarja, smučarski izlet na Nevejsko sedlo. Prijave sprejemajo na sedežu društva do 10. januarja ali do oddaje razpoložljivih mest.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci 38, tel. 22-68.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna bolnišnice, Ul. Terenziana, tel. 443-87.

Odobren načrt za izgradnjo prehoda v Gabrijelovi ulici

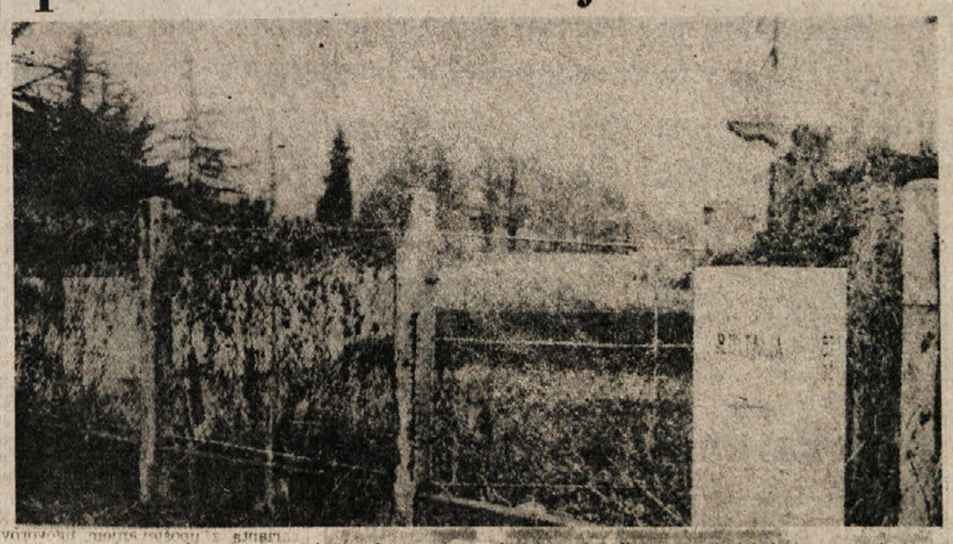

Kakor smo poročali včeraj, je goriški občinski odbor na svoji zadnji seji odobril načrt za izgradnjo ter ureditev novega mejnega prehoda druge kategorije v Gabrijelovi ulici (Erjavčev drevored v Novi Gorici). O načrtu bodo razpravljali tudi na seji občinskega sveta, ki jo je župan De Simone sklical za prihodnji ponedeljek. Če bodo deželna telesa, katerim bodo načrt poslali v odobritev, dovolj hitro ukrepala in zagotovila ustrezna finančna sredstva, 60 milijonov lir, bo mogoče objekt izročiti namenu že v tem letu.

Kakor je znano, je odprtje novega mejnega prehoda predvideno z osimskim sporazumom. Ta prehod bo po dosedanjih predvidevanjih služil pešcem, **pogovarjajo** pa se tudi o tem, da bi **preko** tega prehoda speljali mestno avtobusno progo. Gre za pomembno odločitev, ki bo po najkrajši poti približala osrčji obeh obmejnih mest. Če upoštevamo, da se je v zadnjem letu obmejni promet sila zmanjšal, utegne odprtje takšnega prehoda ugodno vplivati na njegov porast, saj se ga bodo lahko posluževali predvsem nevozniki in priletni občani, ki se radi kretajo peš.

Projekt obsega izgradnjo manjše zgradbe v kateri bo prostor za obmejno policijo in financo, ostrešje nad cesto, ki bo varovalo osebje mejnega prehoda pred vremenskimi neprilikami ter parkirišče.

Podoben objekt bodo zgradili tudi na jugoslovanski strani. Oba projekta so uskladili na skupnem sestanku pristojne komisije.

(Na sliki ograja ter mejnik ob državni meji, kjer bo novi prehod).

PO ŠTIRIH SESTANKIH V GORICI

Pred podpisom dopolnilne pogodbe za gradbeno stroko

Pokrajinska pogodba zadeva 2.300 gradbincev - V ponedeljek morda sklepni sestanek

Štiri dosedanja srečanja med sindikalno delegacijo gradbenih delavcev ter delegacijo zveze industrijcev, posvečena obnovitvi dodatne pokrajinske delovne pogodbe, so se uspešno zaključila. Zadnjikrat sta se delegaciji srečali v četrtek zvečer. Pogajanja se bodo obnovila v ponedeljek. Delodajalci so pristali na več zahtev sindikalnih organizacij, kar navdaja sindikaliste z upravičenim optimizmom. Delavci upajo, da bodo v ponedeljek pristali še na nekatere zahteve in da bodo takrat sporazum podpisali.

Obnovitev dodatne pogodbe zadeva na Goriškem okoli 2.300 gradbenih delavcev. Ta kategorija je med najštevilnejšimi ter je od ureditve njenih vprašanj v veliki meri odvisen gospodarski napredek. Med najtežjimi vpašanji, s katerimi se srečujejo operaterji na tem sektorju, je pomanjkanje mlade delovne sile. Poprečna starost zaposlenih presega 50 let. Če se njihove delovne razmere ne bodo popravile, se mladi ne bodo več zaposlovali v tem sektorju. S tem bi bila storjena celotnemu gospodarstvu izredna škoda. Ne smemo namreč pozabiti, da je gradbeništvo eden izmed nosilnih stebrov gospodarstva. Še vedno je bilo tako, da je živahna gradbena dejavnost «potegnila» za seboj vse ostale proizvodne dejavnosti, zlasti na obrtniškem področju.

Sinagoga prepuščena goriški občini

Na goriškem županstvu je včeraj predsednik tržaške židovske skupnosti Mario Stock podpisal darilno pogodbo, s katero prepušča goriški občini objekt nekdanje goriške sinagoge. V pogovoru z županom De Simonejem pa so proučili konkretne možnosti restavriranja zgodovinskega objekta, ki jih bo mogoče uresničiti z obljubljenim prispevkom dežele.

Na sedežu goriške pokrajinske uprave je bil v sredo, 4. t.m., sestanek med predstavniki komunistične in socialistične stranke in prefekturnimi komisarji, ki zdaj vodijo posle na pokrajini. Za sestanek sta zaprosili vodstvi obeh strank, da bi preverili trenutni položaj na področju psihiatrije, vprašanju, ki je povzročilo toliko polemik in pripomoglo tudi k razpustu pokrajinskega sveta. Predstavniki KPI in PSI so zagovarjali stališče, da bi se morali prefekturni komisarji pri reševanju pomembnejših vprašanj s področja psihiatričnega varstva posvetovati tudi s političnimi silami in sindikalnimi organizacijami. Sestanka se ni udeležil dr. Laveder.

Podatki o tržiškem pristanišču

Kljub pesimističnim napovedim uspeh zadovoljiv

Po občutnem padcu prometa v tržiškem pristanišču Portorosega sredi prejšnjega leta, je bilo pričakovati, da končni obračun ne bo tako ugoden, kakor leta 1976. Zdaj so znani že tudi točni podatki, ki gladko izpodbijajo pesimistična predvidevanja, saj so uspehi poslovanja le za malenkost slabši od rekorda iz leta 1976, ko so v najsevernejši jadranski luki pretovorili kar 1.188.769 ton najrazličnejšega blaga. V letu 1977 je količina tovora dosegla 1.162.618 ton.

Velja posebej poudariti, da je bil tudi v lanskem letu po količini na prvem mestu premog (približno 450 tisoč ton), takoj za njim pa les (nekaj nad 250 tisoč ton). Na tretjem mestu so mineralna olja (približno 220 tisoč ton). Celuloze so pretovorili približno 76 tisoč ton, nekaj manj pa žitaric (nekaj nad 60 tisoč ton).

V luki so raztovorili tudi manjše količine kaolina, odpadnega železa in železarskih izdelkov.

Vkrcana količina tovora znaša le skromnih 49 tisoč ton, v glavnem pa gre za izdelke kovinskopredelovalne industrije, namenjene izvozu.

V decembru je v tržiško pristanišče priplulo 53 ladij, od tega 40 italijanskih. Izkrcali so 83.178 ton blaga, vkrcali pa le 2200, v glavnem kovinskih izdelkov.

6-letni deček utonil v Fari

Žalostna vest prihaja iz Fare, kjer je v namakalnem kanalu, v četrtek proti večeru, utonil 6-letni Luca Pusnar. Otrokovo truplo je okrog 17.30 našel oče Enzo, ki se je ob pomoči dveh prijateljev lotil iskanja sina, ki se ni vrnil z običajnega kratkega sprehoda. Pravzaprav je na nesrečo z divjim laježem opozoril Lucov pes. Enzo Pusnar je ob pomoči prijateljev izvlekel sinovo truplo iz vode ter ga z avtom hitro odpeljal v goriško bolnišnico, kjer pa so zdravniki lahko samo ugotovili, da je deček umrl zaradi utopitve. Kako je prišlo do nesreče, ki je tako hudo prizadela družino Pusnarjevih, lahko samo ugibamo, saj je nesrečnemu dogodku prisostvoval samo pes. Najbolj verjetna se zdi domneva, da je deček s psom med igro prikel na rob namakalnega kanala. Tu pa se mu je na cementni plošči zdrsnilo in padel je v približno poldrugi meter globoko ledeno mrzlo vodo

● Skupina GMG iz Gorice, ki se že dalj časa redno udeležuje športnorekreacijskih pohodov, se bo jutri od pravila v kraj Bagnaria Arsa blizu Vidma, kjer sta na sporedu tekmovalna pohoda na progi dolgi 30 oziroma 12 km. Odhod izpred stadiona na Rojcah ob 7. oziroma 8. uri.

● Na Tržiškem županstvu bo danes prefekturni komisar, ki vodi posle namesto demokratično izvoljene uprave, poklonil spominske plakete vsem 31 članom zadnjega (razpuščenega) občinskega sveta. Slovesnost bo ob 12. uri.

Smrt priletne ženske

Niso redki primeri ostarelih občanov, ki preminejo, ne da bi se kdo tega sploh zavedal. Nekaj takega se je zgodilo te dni v Ronkah. Včeraj so v hiši v Ul. Rossini, kjer je že dalj časa stanovala sama, odkrili truplo 79-letne Elise Rivolt vdove Pahor. Sosedje, ki so jo prej sicer pogosto videvali, je zadnje dni niso opazili in so zato včeraj obvestili orožnike, ki so s pomočjo gasilcev odprli vrata. V spalnici je na tleh, poleg postelje, ležalo v mlaki krvi truplo ostarele ženske. Po opravljenih zdravniških in sodnih formalnostih so truplo prepeljali v mrtvašnico ronškega pokopališča.

PODATKI O MEJNIH PREHODIH NA GORIŠKEM

Zaradi praznikov v decembru spet živahnejše na meji

Na goriškem območju 1.509.687 prehodov, ali nekaj nad 163.000 več kakor v novembru - Na prvem mestu tudi tokrat italijanski državljani

Andrejevanje v začetku decembra, sejem kmetijskih strojev, božični in novoletni prazniki, vse to je najbrž pripomoglo, da se je število mejnih prehodov na Goriškem, v zadnjem mesecu lani, nekoliko povečalo v primerjavi z mesecem prej, ko je na vseh mejnih prehodih šlo preko meje le 1.346.037 oseb, ali približno za 100 tisoč manj, kakor oktobra.

Po podatkih, ki nam jih je včeraj posredovalo poveljstvo obmejne policije, je decembra lani prekoračilo mejo na Goriškem 1.509.687 oseb. Tudi tokrat je bilo največ prehodov s prepustnicami: 996.159, medtem ko se je potnega lista poslužilo le 513 tisoč 528 oseb. Po številu prehodov so še zmeraj na prvem mestu italijanski državljani.

Kino

Gorica

VERDI 17.00 — 22.00 «Mogliamante». Laura Antonelli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 17.00—22.00 «L'orca assassina». R. Harris in C. Rampling.
MODERNISSIMO 16.45 — 22.00 «Bella di giorno». C. Denevue, M. Piccoli. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
VITTORIA 17.00—22.00 «La calda bestia». A. Arno in L. Romay. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CENTRALE 15.15—22.00 «La grande avventura». R. Lagan, S. Damante. Barvni film.

Tržič

PRINCIPE 17.30—22.00 «Ride bene chi ride ultimo».
EXCELSIOR 16.30—22.00 «La tigre è ancora viva - Sandokan alla riscossa»

Nova Gorica in okolica

SOČA «Maratonec», ameriški film ob 18. in 20. uri.
SVOBODA «Kam s truplom». Francoski film ob 18. in 20. uri.
DESKLE «Trije neustrašni». Ameriški film ob 19.30.

Novost na knjižni polici

Vladimir Majakovski v slovenščini

Izbor pesmi velikega ruskega pesnika Majakovskega je izšel ob 60-letnici oktobrske revolucije. Zanj je poskrbel Tone Pavček, ki je za izdajo napisal tudi spremno besedo.

V počastitev 60-letnice oktobrske revolucije je pri Državni založbi izšla knjiga z izborom poezije Vladimira Majakovskega v prevodu in izboru Toneta Pavčka. Knjiga sicer ni prava novost saj smo pred 20 leti že dobili prvi izbor Majakovskega v slovenščini. Zdaj pa je Majakovski predstavljen slovenskemu bralcu v tehtnejšem izboru in v novih prevodih Toneta Pavčka. Ta je knjigi napisal tudi krajšo spremno besedo, v kateri je predstavil pesnikovo življenje, njegovo poezijo ter njen pomen za tedanji in današnji čas.

Kakršenkoli zapis o pesniku Majakovskem je nasilje, kajti te svojevrstne, gigantske, protislovne, revolucionarno pesniške in novatorske sile ni mogoče spraviti v običajen kalup literarno-zgodovinskih oznak. Tako se godi ne le z izjavo, da je Majakovski največji poet oktobrske revolucije in utemeljitelj socialističnega realizma v poeziji. Enako krivico delajo Majakovskemu kritiki, ki priznavajo le njegovo zgodnje pesniško obdobje, ki poznajo le Majakovskega futurista, kasnejšo poezijo kot aktualistično pa zavračajo. Danes, petdeset let po pesnikovi smrti, je mogoče z razdalje sprejemati iz Majakovskega tisto, kar ostaja kot pesniški dokument časa in kar vznemirja in govori še sedanjim generacijam. Tega pa ni tako malo.

Tako piše v svoji spremni besedi Tone Pavček. Podaja le kratke podatke o življenju Majakovskega (1893-1930) in ga označuje kot pesnika novatorja, tako v pogledu vsebine kot v pogledu forme. Dramatičnost, udarnost, lapidaren slog, lomljen verz, vsebinski poudarek, to so značilnosti te poezije, ki je imela mnogo posnemovalcev v Sovjetski zvezi in tudi izven njenih meja.

Sedanji slovenski izbor Majakovskega je razmeroma precej obširen in pomeni knjiga te revolucionarne lirike dostojno počastitev 60-letnice oktobrske revolucije. Izbor je prej v skladu z izdajo v zbirki Lirika Ile da je v tej zbirki večji poudarek na revolucionarni poeziji. Zato so izboru dodane tudi nove pesmi, ki so bile na novo prevedene. Sicer pa bo slovenski bralec iz prvega vira, iz tehtnih in zanosnih prevodov Toneta Pavčka, ki zaradi posebnosti sloga in udarne vsebine ni imel lahkega dela pri prevajanju, dodobra spoznal pesnika, ki je sicer v prvi vrsti dokument časa, njegove pesmi pa podoba revolucije. Vendar gre tudi za pesmi, ki so pomembne še tudi za današnji čas, čeprav je težko reči, kaj naj še pomenijo slovenskemu bralcu te pesmi kot pa da so dokument časa. Majakovski je bil vendarle tako velik in tako edinstven pesnik, da njegova poezija še marsikaj pove tudi našemu človeku. In če z obeh vidikov presojamo to knjigo revolucionarne poezije Majakovskega, potem nam ta poezija tudi še nekaj pomeni. In ni samo zanimiva Majakovskega pesmi v slovenščini so torej pomembna pesniška zbirka.

Sl. Ru.

Mladi Florentinci kar dobro dojeli problematiko nas, zamejskih Slovencev

Pred dnevi so, kot smo že poročali, prišli ponovno med nas mladi Florentinci, ki so lani poleti v okviru Centra za prosti čas, proučevali razmere na Tržaškem in se seznanili tudi s problemi slovenske manjšine v Italiji. S svojim nastopom v Kulturnem domu so mladi gostje dokazali, da so stanje pri nas doumeli, kar je posebno dokazal prikaz fašistične dobe, pa tudi zmage nad njim in osvoboditev Trsta

Iz umetnostnih galerij

Štirje domači likovniki v galeriji «Rena vecia»

Pred tedni smo poročali o odprtju nove galerije v mestnem središču. Razstavišče si je nadelo ime «Galleria 10». Verjetno to pomeni, da je deseta izmed najpomembnejših tržaških galerij. Skoraj hkrati se je pojavila pri Sv. Jakobu galerija «Tavolozza D'Oro», torej «Zlata paleta». Stari pregovor pa pravi, da «v tretje gre rado». Tik pred prazniki sta namreč dva mlada ljubitelja umetnosti Debelli in Cosmini na vzpetini Ulice Donota, odprla galerijo, ki sta ji dala pristno tržaško ime «Rena vecia»

Tu se je prav te dni zaključila prva razstava, na kateri so pokazali svoja novejša dela Mariano Cerne in Marjan Kravos, nadalje Bruno Alzetta in Claudio Cernigoi. Sinoči pa so se s svojimi novejšimi deli predstavili občinstvu Marino Cassetti, Edoardo Gandrus in Franco Vecchiet.

Mariano Cerne, ki je sicer kipar, slovi tudi po risbah v oglju, ki prikazujejo v glavnem ženske akte, v katerih umetnik zna z bežnimi obrisi in delnim «amputiranjem» prepričljivo pričarati plastičnost ženskega telesa. V celoti pa so tu izrisani in obarvani nekako trpki ženski akti, ki jih je prinesel na ogled Černigoi, ki v ženski goloti vidi predvsem predmet izkoriščanja njene družbeno podrejene zapostavljenosti. Seveda ne manjka tu niti Černigoieva slika s tematiko odpora proti cementni poplavi, ki smo ji priča že povsod, tudi v našem mestu.

Marjan Kravos ima tu menda eno svojih največjih jetkanic, ki dokazuje njegovo znano mojstrskost v tej zvrsti umetnosti. Njena novost je v tem, da v njej Kravos prvič vnaša fotokemično jedkanje z reprodukcijo starinske jedkanice tržaškega kanala, ki podčrtuje domačnost sobe s pisalno mizo, domačnost, ki se nadaljuje še v dveh listih z naslovom «Domače reči«. Bruno Alzetta pa ostaja zvest svoji geometričnosti, ki pa tu izgublja svojo strogost premic in se spreminja v črno-rdeče odtise v skladnosti igre krivulj povsem abstraktnih kompozicij.

Crivellijeva romantika

Še vedno delavni tržaški mojster likovnega romanticizma Guglielmo Stracca stopa v devetdeseto leto. Razumljivo je torej, da je ena zadnjih številk tednika «Il Meridiano di Trieste» obširno obravnavala njegovo ustvarjalnost, v kateri je oživljal tradicije nemških romantikov preteklega stoletja. Če bi pa kdo menil da se bo z njim prenehala ta zvrst slikarstva pri nas, se moti. Razstava, ki jo je v galeriji Sant'Elena pripravil Luciano Crivelli, zgovorno priča, da pokrajinska romantika še vedno navdušuje ljudi in slikarje, čeprav naš čas, kot kaže, ne sprejema malih, dobro naslikanih pokrajin, kajti danes mora biti v sliki vse drzno zasnovano na čim bolj velikih slikarskih površinah.

In vendar to, kar marsikoga teši v sivi vsakdanjosti življenja, so prav take romantiko prekipevajoče a bolj majhne slike cvetočih pokrajin, kakršne je dal na ogled Crivelli. Slikar, ki je po rodu iz Pazina, a že dolgo živi v Trstu, pač enako ljubi zeleno naravo kakor modro morje. Oboje pa podaja z enako miniaturistično prefinjenostjo, kot njegov vzornik Stracca, vendar z razliko, da ga privlači tudi bel sneg Taku srečamo tu v sliki velicastno Belopeško jezero, obdano z vencem zasneženih gora, kot tudi skromno jezerce v Perčidolu potopljeno v goščo dreves. Sicer pa slikar ljubi čim bolj pestre barve ter se ne boji prikazati zahajajočega sonca na morju ali tudi noči na morju. V velikih platnih Crivellijev filigranski način slikanja postaja morda prerealističen na račun hotene romantičnosti, ki pa polno zaživi posebno v malih intimnih izrezih cvetočih logov in jesenskih gmajn.

M. B.

RADIO TELEVIZIJA

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica za dobro jutro; 8.05 Prijateljsko iz studia 2; 9.05 Motivi na temo; 9.30 Pregovori tedna; 9.45 Glasbena medigra; 10.05 Koncert; 11.35 Plošča dneva; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Pa se sliš'; 13.35 Iz operet in glasbenih komedij; 14.10 Mladina v zrcalu časa; 14.20 Gremo v kino; 15.00 Tekmujte s Petrom; 16.30 Svet okoli nas; 17.05 M iin glasba; 18.10 Zgledna ženska, radijska igra; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.30 Poročila; 6.05 - 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.32 Hi-fi magazine; 9.15 Poje Meri Cetinić; 9.32 Plošče; 10.00 Z nami je; 10.15 Glasbeni portret; 10.32 Mini jukebox; 10.45 Glasba in nasveti; 11.00 Poslušajmo jih skupaj; 11.32 Sprint glasba; 11.45 Moda center shopping; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 13.00 Z nami je . . .; 14.00 O ljudskih navadah in običajih; 14.10 Plošče; 14.33 Plošča LP tedna; 15.00 Pesmi in plesi; 15.40 Popevke; 16.00 Pismo iz . . .; 16.05 Folk ansambel Casadei; 16.40 Glasbeni notes; 17.00 Ob petih popoldne; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kilovatov; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.33 Glasbeni weekend; 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 in 7.30 Glasbeno prebujenje; 8.40 Glasbeni odmor; 9.00 in 10.35 Vi in jaz; 11.00 Poje Ornella Vanoni; 11.30 Zabavni program; 12.05 Drugi zvok; 13.30 Show down; 14.30 Paolo Fabbri: Kapetan Nemo; 15.05 Glasbena kombinacija; 16.05 Moscerino; 16.35 Sodnikove razsodbe; 17.15 Kronike o energiji; 18.00 Radijska igra; 18.30 Ansambel «I Nomadi»; 19.30 Nabožna oddaja; 19.35 Jazz; 20.10 Glasba in prihodnost; 21.00 Medea, opera; 23.10 Lahko noč.

SLOVENIJA

5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 Poročila; 5.15 Danes za vas; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.20 Beseda na današnji dan; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Mladina poje; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Sedem dni na radiu; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.30 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam ...; 14.05 Iz dela glasbene mladine Slovenije; 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 S knjižnega trga; 16.00 «Vrtiljak»; 17.00 Studio ob 17.00; 18.05 Gremo v kino; 18.45 Orkester Roland Shaw; 19.00 Zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z ansamblom Jože Privšek; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino; 21.15 Za prijetno razvedrilo; 21.30 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Popularnih dvajset; 0.30 Zvoki iz naših krajev; 1.03 Kalejdoskop zabavnih melodij; 2.03 Spev ljubezni in lepoti; 3.03 Glasbena skrinja; 4.03, 4.30 S popevkami v novi dan.

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 *Check-Up* PROGRAM O MEDICINI
13.25 *Vremenska slika*
13.30 DNEVNIK
17.00 *Ob petih z Romino Power*
17.05 *Odpri se sobota*
18.35 *Izzrebanje loterije*
18.40 *Nabožna oddaja*
18.50 *Ihtavi, simpatični Braccio di Ferro*
19.00 *Almanah* in *Vremenska slika*
19.15 DON CARLO, opera v 5. dejanjih vmes ob 21.10 DNEVNIK Ob koncu DNEVNIK in *Vremenska slika*

Drugi kanal

12.30 *I Cavalieri del cielo*, 6. ep.
13.00 *Dnevnik 2* — OB 13. URI
13.30 *Dnevnik 2* — *Lepa Italija*
14.00 *Odprta šola*
17.00 *Tintoretto*
18.00 *Sobota v dveh*
18.35 *Dnevnik 2* — ŠPORT
18.45 *Izžrebanje loterije*
18.50 *Kralj Artù*, risani filmi
19.15 MUPPET SHOW *Vremenska napoved*
19.45 *Dnevnik 2* — ODPRTI STUDIO
20.40 *Ameriške sanje Jordacho vih*, 8. nadaljevanje
21.35 FANGO SULLE STELLE film Film je režiral Elia Kazan Igrajo: Montgomery Clift, Lee Remick, Jo Van Fleet. Ob koncu DNEVNIK 2 - ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

8.05 *Profesor Baltazar*, risanka
8.15 *K. Kovič:* TUDI PIKIJA BOLI ZOB, nanizanka
8.30 *M. Belina:* PREDSTAVI SE REŽISER, nanizanka
8.55 *In doni do neba pionirska hura*
9.35 *Rast in preobrazba mest*
10.05 *V Corillero Huay Huash*
10.35 *Novele Henryja Jamesa*, nanizanka
16.40 *Akrobatsko smučanje*, posnetek iz Kranjske gore
17.40 *Obzornik*
17.55 *Volk samotar*, film
19.15 *Risanka*
19.30 DNEVNIK
20.00 *J. Mitchell: Jennie ali barvni film Rop*
21.55 DNEVNIK
22.10 *Pregled sporeda*
22.30 POROČILA

Koper

18.30 *Akrobatsko smučanje*, Kranjska gora
19.30 *Otroški kotiček*
20.15 DNEVNIK
20.35 *Paul Gaugin*, nadaljevanka
21.25 *Yankiji prihajajo*, dok.
22.15 *Dogodek na odmaknjeni plaži*, film Igrajo: Robert Hoffman, Mara Maryl, Riccardo Salvino in drugi. Film je režiral E. Gastaldi.

Zagreb

19.30 DNEVNIK
20.00 *Dnevnik jezne gospodinje*. film
21.53 *Zabavno glasbena oddaja*
22.53 *Sedem dni*

ŠVICA

17.35 *Teta Cleo*, TV film
18.05 *Glasbeni spored za mladino*
19.10 DNEVNIK
19.25 DON CARLOS, opera
24.00 *Športne vesti*

KULTURNO PISMO IZ ŠTAJERSKE METROPOLE

Celovečerni balet «Stvarjenje sveta» prvič uprizorili na mariborskem odru

Zelo dobra predstava - Balet si je ogledal sam avtor, sovjetski glasbenik, ki je v ta namen prišel iz Leningrada - Slabša predstavitev Drame

V zadnjem mesecu leta so kulturne ustanove v štajerski metropoli kar tekmovale med seboj, katera bo prednjačila v številu prireditev pred slovesom «starega» leta! Dogajalo se je celo, da je bilo isti večer po več prireditev hkrati, toliko, da se je moral včasih ubogi kulturni kronist poslužiti kar «žrebanja», katere prireditve naj bi se udeležil. Zlasti tesno je bilo na primer 23. decembra, saj je bilo ob isti uri kar pet velikih prireditev, da o manjših niti ne govorimo. Naše kulturno pismo naj bo tokrat zgolj gledališko, druge prireditve bodo opisane v prihodnjem poročilu.

Med najpomembnejšimi prireditvami je bila baletna premiera celovečernega baleta Stvarjenje sveta *sovjetskega skladatelja Andreja Pavlovića Petrova v izvedbi baleta mariborske Opere.*

Andrej P. Petrov sodi med znane sodobne sovjetske komponiste oper, operet in baletov, med katerimi je najbolj znan balet Stvarjenje sveta. Krstno uprizoritev je delo doživelo v Leningradu in razen v SZ ga izvajajo tudi že v drugih evropskih državah. Njegov sloves je prodrl tudi do nas in tako je mariborski balet kot prvi v Jugoslaviji uprizoril to nrikupno plesno delo. Da se je prav mariborski balet lotil te nelahke naloge, je treba toliko bolj pozdraviti. Znano je, da sodi mariborski balet pod vodstvom baletnega mojstra Ika Otrina po izbiri del, med najnapredneše baletne skupine v Jugoslaviji zato večkrat preseneti občinstvo tudi s kako prvo izvedbo v Jugoslaviji.

K nastanku baleta Stvarjenje sveta so libretista N. Kasatkina in V. Vasileva ter komponista Petrova spodbodle ljubke in hudomušne risbe francoskega karikaturista Jeana Effela. Mnoga gledališča se pri uprizarjanju tega baleta opirajo na te skice, predvsem scenografi in kostumografi. V mariborski predstavitvi pa je prav ta vizuelna sestavina bila predstavljena v izvirni zamisli mojstrice scenografije in kostumografije Vlaste Hegedušičeve v eni osebi. S fantazijsko domišljenostjo in z umetniškim okusom je izoblikovala posamezne like in jih povezala v slikovito celoto.

Koreograf in režiser zanimivega večera je Iko Otrin, ki je vtkal v vsebinsko in glasbeno predlogo vso svojo veliko umetniško znanje. Predvsem se je uveljavil kot inventiven režiser, ki je znal izluščiti iz dela mnoge duhovitosti in jim pridati humorne domislice tudi iz svoje bogate fantazije. V koreografskem smislu pa bi bilo le želeti več plesnih gibov in povezave med njimi, tako pri posameznikih kot v skupinskih plesih. Mnogo je bilo pantomime, kar sicer tovrstno delo tudi zahteva, toda to ne sme iti na škodo plesa. Seveda je tu v ospredju vprašanje plesne usnosobljenosti ansambla, ki je koreografu na razpolago. Zato so bile nekatere množične scene nedodelane in plesno premalo izrazite; nadvse pa se je dvignil prizor hudičevega direndaja v peklenskem ritmu vseh, ki mu je vizuelno sekundirala celo scenografija iznajdljive odrske iluzije.

Koristna je bila zamisel dveh gostov v težjih vidnih plesnih vlogah Hudiča in Hudičevke. Plesala sta ga prvak zagrebškega baleta Damir Novak, sicer z znanjem in prožnostjo, a s premalo «hudičeve» izraznosti in čudovita plesalka Irena Pasarić z bravuro in plesno lepoto, da je nadkrilila vse ostale.

Adama in Evo sta lepo in s še kar zadostno gracioznostjo plesala Ruža Teglaši in najboljši mariborski plesalec Edi Dežman. Če bi pri lepi Evi želeli več iskrive zapeljivosti, je bil Dežmanov Adam plesno izrazno čist lik. Vsekakor pomeni njun nastop, zlasti v plesu prvega fizičnega dotika kot moškega in ženske, lep plesni dosežek.

Zapeljivo Kačo je s presenetljivo plesno bravuro zaplesala mlada plesalka Ljiljana Keča. Lik dobrodušnega Boga pa je predstavil koreograf Iko Otrin, ki je tokrat ponovno potrdil odlične igralske in plesno pantomimske sposobnosti.

Orkester je dokaj težko kompozicijo izvedel zagnano in s potrebno ritmičnostjo, kar je zasluga dirigenta Marka Žigona, ki je naštudiral glasbeno stran in jo vodil do ustrezne učinkovitosti parta, ki zahteva polno v orkestru ne vselej navzočih redkih instrumentov, tudi zvočno barvo človeškega glasu.

Baletno predstavo sta si na eni izmed repriz ogledala tudi komponist Andrej Pavlović Petrov in njegova žena Nataša, ki je glasbena redaktorka leningrajske televizije. Prišla sta v Maribor na ogled prve jugoslovanske izvedbe baleta Stvarjenje sveta. Z zanimanjem sta si ogledala predstavo in izrazila pohvalo ansamblu, da se je lotil tako težke naloge.

Žal, mariborska Drama tokrat ni imela srečne roke pri izbiri repertoarja. Že z dosedanjega, bolj skopega dramaturško umetniškega povprečja ki ga včasih zadovoljuje vsaj dobra izvajalska raven, je tokrat zdrknila na podpovprečje tako po izbiri dela kot po njegovi izvedbi. Igralski ansambel se je tokrat lotil nehvaležne naloge, predstaviti komedijo Visoko pritličje hrvaškega dramatika Milana Grgiča. Če se spomin na njegovo dobro napisano odrsko delo «Jaltà, Jalta», izvedeno kot muzikal, in njegove drame Mali trg z zanimivo izoblikovanimi karakternimi liki v hrvaških gledališčih, se čudim, da posegamo Slovenci po njegovih najslabših delih, kot so Jimmy odhaja in Visoko pritličje.

Nezadovoljiva raven banalno zastavljene komedije je posredovala nezadovoljivo izvedbo, ki je zdrknila iz «Visokega pritličja» v «podpritličje» v pravem pomenu besede podpovprečne umetniške izvedbe.

K sreči je nekaj dni zatem popravila slab vtis monodrama Centrala prav tako hrvaškega pisca, priznanega gledališkega in filmskega delavca, komediografa, satirika in publicista Fadila Hadžića.

Predstava Centrala je bila na malem odru SNG v intimni režijski izvedbi Branka Gombača in v scenografiji Nika Matula. Edino osebo, telefonista Janeza, je predstavil igralec Janez Klasinc. Takoj je treba poudariti, da se je Janez Klasinc uvrstil med naše najboljše predstavitelje monodram, katere zvrst zavzema vse od Severjevega «Gledališča enega» dalje v Sloveniji vse večji razmah.

Fadil Hadžić na duhovit in vrikupen način slika telefonistov vsakdan, ki ga je Janez Klasinc podoživljal s prav tako duhovito in prikupno osebnostjo. Človeško topel lik je zaigral s prisrčno preprostostjo in bil ves čas življenjsko prepričljiv. Odlika, ki smo jo pri njem, sicer komičnemu igralcu, često pogrešali.

Hadžićevo Centralo v izvedbi Janeza Klasinca lahko štejemo v doslej najuspešnejšo predstavo mariborske Drame v letošnji sezoni.

EMIL FRELIH

V vodstvu OMS zagotavljajo da so «črne koze» premagane

MOGADIŠ — Preprost kuhar Ali Maio Malin bi mogel priti v zgodovino. Toda ne zaradi tega, ker bi bil človeštvu dal kak izreden recept, pač pa zaradi neke neprimerne večje stvari. Če bodo optimistične napovedi strokovnjakov obveljale, je bil kuhar iz somalskega pristanišča Merca poslednji Afričan in morda celo poslednji človek na svetu, ki je prebolel črne koze. Tako trdijo v vodstvu svetovne zdravstvene organizacije (OMS), kjer pravijo, da so njegov primer registrirali v lanskem oktobru, hkrati pa menijo, da je Somalija bila poslednje «deglo» črnih koz na zemeljski obli. Še več OMS je tu izvedla intenzivno in drago akcijo proti črnim kozam, ki so se pojavile v Etiopiji in Keniji lani v začetku leta, a so jih medicinski strokovnjaki zadušili. Morda pa je ta optimizem pretiran in bi ne smeli še peti slavospevov. Zato pa si zadevo oglejmo bolj trezno.

V začetku decembra lani je OMS sporočila, da je bolezen črnih koz v Aziji zatrta. Direktor programa za boj proti črnim kozam v Somaliji dr. Abdulahi Deria pa meni, da je to zagotavljanje preveč drzno, kajti «kdo ima pogum reči, da so črne koze na zemlji premagane?». Temu dodaja tudi prav tako previdno zagotovilo za samo Somalijo, ko pravi: «Za naše deželo bomo lahko rekli, da v njej ni več črnih koz, ko se bodo vremenske razmere spremenile in bomo v suhi dobi pregledali vso deželo».

Z nekoliko večjo dozo optimizma pa lahko rečemo, da bi zmaga nad črnimi kozami bila velika zmaga OMS, ki si je 1967 leta postavila nalogo, da bo v desetih letih kužno bolezen zatrla na vsej zemeljski obli. Naloge se je OMS lotila z vnemo in potrošila kakih 100 milijonov dolarjev, torej skoraj 90 milijard lir. Zadnji odpor v Aziji je bolezen dajala v Indiji in Pakistanu, kjer se je pojavljala v hujši obliki kot variola major. Bolezen je morila na veliko, tudi po 100 tisoč ljudi. V Afriki pa se je širila blažja variola minor.

OMS meni, da sta Azija in Afrika — zemeljski področji brez črnih koz. Vendar je treba biti bolj previdni, kot so v vrhovih OMS. Zgodovina medicine govori, da morata od zadnjega primera bolezni miniti vsaj dve leti, preden lahko rečemo, da je neko področje epidemijo prebolelo. Funkcionarji OMS to sicer vedo, vendar so veliki optimisti. Morda tudi pod vplivom dejstva, da se v svetu vsi bojujejo proti tej bolezni, ki stane svetovno gospodarstvo okoli 2 milijardi dolarjev na leto, to se pravi 1800 milijard lir.

Kuhar Ali Maio Malin si je neprijetno izkušnjo «zaslužil» zaradi tega, ker je bil preveč uslužen. Ko je neki šofer rešilca iskal najbližnjo bolnišnico v somalskem mestu Merca, se mu je ponudil za vodiča. Šoferja je sicer pripeljal do bolnišnice, med potjo pa se je nalezel bolezni. Šofer je bil namreč edini uslužbenec svoje ustanove, ki ni bil cepljen proti kozam in je bolezen prenesel na uslužnega kuharja.

Črne koze imajo pred raznimi drugimi kužnimi boleznmi to posebnost, da se prenašajo le v neposrednem stiku človeka s človekom. To je tudi sreča, kajti sicer bi bilo z njimi veliko huje, če bi se klice črnih koz lahko prenašale z insekti, ali kako drugače, kot se dogaja z malarijo in z drugimi podobnimi boleznimi. Vrhu tega so črne koze zelo nalezljive.

Somalski zdravnik dr. Abdulah Deria je, kot smo že rekli, nekoliko previden glede optimizma v vodstvu OMS. Po njegovem je Somalija «idealno okolje za črne koze». Sedemdeset odstotkov prebivalstva odpade na pastirje, ki odhajajo s svojimi čredami na pašo na robu puščave. Ker je vode malo, so črede in njihovi pastirji tako rekoč stalno na poti od vodnjaka do vodnjaka in se zato skupine pogosto srečujejo, med seboj mešajo. Možnost prenašanja bolezni je neverjetno velika.

Epidemija črnih koz se je v Somalijo v zadnjih letih širila iz Etiopije. V preteklem letu je zajela kar 9 pokrajin od 16. Že omenjeni kuhar je bil sicer poslednji primer, ki so ga zabeležili. Toda Somalija ni tako majhna da bi se ne mogel nekje kriti še kak drug primer, v sosednji Etiopiji pa imajo državljansko vojno, ki preprečuje medsebojne stike in tudi kontrolo nad boleznijo. Torej . . .

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Pazite, da v vaši delovni skupini ne pride do razkola. Manjši nesporazum z drago osebo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) V teku jutra boste prejeli zelo ugodno ponudbo. Na čustvenem področju upoštevajte osnovni namen.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Ne spuščajte se v drzne ponudbe. Pazite, da v izbruhih jeze ne boste krivični.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Izgledi za dober uspeh bodo v vas spodbudili nove energije. V nekem prijateljstvu bo prišlo do sprememb.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Danes bo v poslovanju sreča na vaši strani, izkoristite jo. Ugodne čustvene okoliščine.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Manjše razočaranje na finančnem področju. Brzdajte prevelико čustvenost.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Važen sporazum vam bo odprl boljše prespektive. Ne zamenjujte želja z resničnostjo.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) Prestižno zadoščenje za intelektualce. Prisrčno razpoloženje vaše okolice.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ogibajte se tega, da bi komu vsiljevali svojo voljo. Nasprotovanje neke osebe bo zapletlo vaše čustveno vprašanje.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Danes v poslovanju niso priporočljive improvizacije. Sprejmite potrebne ukrepe glede spora z ljubljeno osebo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Manjše spremembe v organizaciji vašega dela. Posvetite več časa osebam, ki so vam pri srcu.

RIBI (od 20.2. do 30.3.) Prišlo bo do važne spremembe v nekem poslovnem sporu. Družinska vprašanja vam bodo v breme.

Prejeli smo

TEMPS NOUVEAUX. Štev. 34 za leto 1977. Iz vsebine: La paix, sousi numero un; Non à la bombe à neutrons!; Tension en Afrique.

ANDREJ ŠAVLI: VRSTA SKOZI ČAS

Obrazi koprsko-goriške generacije slovenskih učiteljev (1875 - 1909 - 1919)

LXII.

ANTON HAJDRIH (1842-1878), rojen in umrl v Ljubljani, je v rojstnem mestu obiskoval normalko, gimnazijo in semenišče, iz katerega je prav pred koncem izstopil, da bi študiral glasbo in

postal operni pevec. Dve leti je bil na konservatoriju v Pragi, ker pa mu je pešal glas, je moral opustiti misel na gledališko kariero.

Leta 1874 je v Trstu ustanovil slovenski pevski kvartet, s katerim je nastopal in zaslovel daleč po tržaškem Krasu. Anton Hajdrih ima večje zasluge za narodno prebujenje in glasbeno kulturo tržaških Slovencev, kakor bi kazala njegova doba delovanja v Trstu. Zato je treba o tem pionirju, ki je prišel iz Ljubljane na pomoč Trstu, spregovoriti nekaj več.

Hajdrih je bil v letih 1875-1876 pevovodja pri Čitalnici v Trstu, prebijal pa se je predvsem s privatnim poučevanjem glasbe. S svojim pevskim kvartetom je vnesel lepoto slovenskega petja v tržaške lokale. Pripovedujejo, da je kvartet najraje pel v krčmi «Al cavallino», kjer so se zbirali slovenski rodoljubi, uradniki in veljaki. Kamor je šel Hajdrihov kvartet, tja so mu sledili slovenski gostje. Ko je zaonelo ubrano slovensko petje, so zaploskali tudi prisotni Italijani, ki drugače Slovencem niso radi ploskali in so slovensko petje poznali in ocenjevali le kot petje služkinj in branjevk.

Anton Hajdrih, ki je bil šolan pevec in zborovodja je visoko dvignil raven slovenskega petja v Trstu in posredno tudi samozavest Slovencev. Kot glasbeni delavec pa, žal, takrat še ni imel zagotovljene eksistence tudi materialno, zato je moral sprejeti službo učitelja v Rodiku pri Divači. Tudi tu je ustanovil pevski zbor. Delo v službenem kraju kakor tudi hkratno nadaljevanje dela v Trstu je načelo njegovo zdravje, ki je bilo vse prej kot trdno. Zbolel je za jetiko, vrniti se je moral v Ljubljano, kjer je umrl, star komaj 36 let.

Anton Hajdrih je bil tudi komponist. V samozaložbi je izdal 1. zvezek Jadranskih glasov, zbirke moških in štiriglasnih pesmi; 2. zvezek je izšel po njegovi smrti. Ta komponist s tenkim posluhom za vsebinsko stran uglasbenih pesmi je bil hkrati zaveden Slovenec, ubral je prave strune, ki so takoj in dolgo odmevale. Njegove pesmi so ljudje povzeli, jih radi prepevali in še do danes niso utihnile. Pevsko društvo na Proseku je nosilo njegovo ime.

Hajdrih je še posebej vplival na mlajše slovensko učiteljstvo v Trstu in na Krasu. Ni zgolj naključje, da so takratne in poznejše slovenske učiteljske generacije na tem področju v toliki meri gojile prav oblike glasbenega udejstvovanja kakor so zborovsko petje in nastopanje izbranih manjših pevskih in godalnih skupin. Tržaški učitelji so se odlikovali kot izredni glasbeniki; nekatere sem opisal posebej.

ANTON HRIBAR (1839-1887), rojen v Zgornjem Tuhinju pri Kamniku, umrl v Gorici, je bil na Goriškem, kakor Anton Hajdrih v Trstu in na Krasu, povezovalec Kranjske in Primorske. Hajdrihov poseg na Primorsko je bil časovno na koncu predkoprske in na začetku koprske generacije naših učiteljev. Anton Hribar pa je nastopil desetletje prej.

Anton Hribar je po kamniški osnovni šoli obiskoval v Ljubljani nižjo gimnazijo in učiteljišče. Bil je začasni učitelj pri Sv. Jakobu v Ljubljani in Kranju, v Vipavi je postal stalen in je nastopil s svojim mogočnim mešanim pevskim zborom v Gorici pri otvoritvi Čitalnice. Leta 1865 je prišel kot učitelj na deško vadnico v Gorici in postal pozneje njen vodja. V Gorici je poučeval petje na raznih zavodih, vodil pevski zbor Čitalnice, nekaj časa tudi pevski zbor goriških slovenskih srednješolcev; ustanovil je pevsko društvo «Slavec».

Vidno je tudi skladateljsko delo Antona Hribarja. Komponiral je cerkvene in svetne skladbe, poskusil se je celo z opereto (Prepir o ženitvi), za katero mu je kranjski deželni zbor dodelil nagrado. Na Goriškem so mnoge njegove pesmi ponarodele, na primer: Slovenka, Slovan, Slavček, Pobratimija, Kvišku sinovi in druge.

Anton Hribar je bil brat glasbenika in skladatelja Angelika Hribarja. Po svoji primorski misiji je bil goriški dvojček Antona Hajdriha. Dva Antona, primorska kulturna in glasbena pionirja, oba sta svoje pionirstvo plačala s skrajšanim življenjem. Anton Hribar je umrl, ko mu je bilo 48 let.

KAREL MAHKOTA je bil rojen v Ljubljani leta 1883 in tu maturiral na učiteljišču 1903. Kot učitelj je služboval v Velesovem pri Kranju, v Tržiču na Gorenjskem, na deški osnovni šoli Družbe Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu, v letih 1919-1920 v Borovljah na Koroškem. Pozneje je bil upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani, tajnik Jugoslovanske matice in Glasbene matice. V Tržiču in v Trstu je vodil pevske zbore. Samo v Ljubljani je vodil okoli pol ducata zborov. Leta 1909 je v Trstu ustanovil Glasbeno matico, zbor in glasbeno šolo.

CIRIL PETROVEC, rojen 1886, je obiskoval učiteljišče v Ljubljani, kjer je maturiral leta 1907. Pred prvo svetovno vojno je bil učitelj na deški osnovni šoli Družbe Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu. Med obema vojnama je učiteljeval v Sloveniji. V Staležu šol in učiteljstva 1934 ga najdemo, na primer, na VI. deški osnovni šoli v Ljubljani.

Ciril Petrovec je bil vider zlasti kot narodnoobrambni delavec. Pri Ciril - Metodovi družbi je sodeloval kot pisec in organizator; pisal je tudi v učiteljske strokovne liste.

POHORSKI BATALJON

Utrta gaz tisočem

V obroču tridesetkrat moč nejšega sovražnika, ko je pred 35 leti razen enega bo rca padel prav ves bataljon

SLOVENSKA BISTRICA, 5. jan. — Bil je lep, sončen dan, tistega osmega januarja pred petintridesetimi leti. Pohorje je odsevalo v snežnih kristalih, v zemljankah, ki so si jih bili na zimo uredili borci Pohorskega bataljona, pa je odsevala domačnost. Nenadoma je zimsko tišino načel strel. Osamljeni pok se je razlil med smrekami pri Treh žebljih in hip za tem je grmelo z vseh strani. Dve uri in še več so pohorski gozdovi ječali in z njimi dolina, ki je prisluhnila in se obdala s hudimi slutnjami.

To je bilo tistega osmega januarja triinštiridesetega, ko je okoli dva tisoč mož sovražnikove vojske sklenilo obroč okoli bataljona, čigar ime je postalo legenda. Vohuni, izdajalci, nato pa še enote policije, orožništva, vojske in vermanšafta so uničevalno delo opravili do konca. Zanje je bilo to povelje za akcijo št. 106, izvrševat pa so ga prišli z vseh strani. Pripeljali so policijske čete iz Krškega, Slovenjgradca, Šoštanja, Ljubnega in Celja, orožništvo iz Celja in vsega celjskega ter mariborskega okrožja, vojsko iz Laškega, Slovenske Bistrice, Radelj in Slovenjgradca, pa še celjski in mariborski vermanšaft. Povelje št. 106 naj bi prekinilo serijo sto petih napadov borcev Pohorskega bataljona, kolikor so jim jih pripisali okupatorji.

Borci niso mogli slutiti, da jih je napadel tridesetkrat močnejši nasprotnik. Sprejeli so boj in ob regljanju strojnic, pušk in detonacijah min se je razlila pesem. Smeh je odgovarjal pozivom na predajo, spet se je razplamtel boj. Potem so se partizanske puške oglašale vse bolj poredko in napadalci so se morali spoprijeti še z zadnjimi poskusi neizmernega junaštva, ki je rodilo legendo o bataljonu, ki je do zadnjega dekleta in moža padel pri Treh žebljih. Le ranjenega partizana Sulca so Nemci ujeli živega in ga čez pol leta ustrelili.

V poslednjem boju je padlo devetinšestdeset borcev. Pohorje pa je za krajši čas ostalo brez partizanov. Za junaki je ostala široka gaz, po kateri so kmalu pričeli hoditi tisoči, ostala pa so tudi dejanja, ki jih pohorski ljudje ne bodo nikoli pozabili.

Po petintridesetih letih je spomin še vedno svež in boleč. Na najrazličnejše načine se skušamo oddolžiti borcem. Pisatelj France Filipič, ki je s knjigo Pohorski bataljon prispeval levji delež k ohranitvi prave podobe, je zapisal: »Ljudska domišljija je nadela nekaterim dejanjem prav poseben sijaj in polagoma se zabrisujejo meje med resničnostjo in pravljičnostjo. Toda, kljub vsem dodatkom domišljije ostaja nedotaknjena, neizmaličena vsa veličina poslednjega boja, ki so ga bili pohorski borci omahujoč v smrt z zavestjo, da gredo v smrt za staro pravdo svojega ljudstva, za lepši svet.«

Od Osankarice proti Trem žebljem popelje pot vsako leto tisoče mladih in starejših. Prisluhnejo šepetu gozda, ki nemo priča, da se je tod izteklo življenje Šarha in njegovih sinov, komandanta Groge, komisarja Rajka, dr. Mroža, pogumnih bork Katarine, Milke, Sonje, Vejice in drugih. Osmega januarja triinštiridesetega je Pohorje ječalo, in vendar spet kmalu zmagoslavno in svobodno zašumelo.

DANILO UTENKAR

● Pohorski bataljon so sestavljali borci 1. bataljona Savinjskega odreda II. grupe odredov (Kranjčevega bataljona), ki so prišli poleti 1942 na Štajersko z Dolenjske in se preimenovali v 1. bataljon Pohorskega odreda ter borci Saleške in Savinjske čete 1. štajerskega bataljona. Ob formalni ustanovitvi 1. bataljona Pohorskega odreda, kakor se je uradno imenoval Pohorski bataljon, 11. septembra 1942 na Dobravljah, so enote bataljona delovale še samostojno. Prvi so prišli na Pohorje borci bivšega Kranjčevega bataljona. Oktobra sta prišli Saleška in Savinjska četa, v začetku novembra pa se je bataljonu priključila še Ruška četa. V bataljonu so bile ustanovljene tri čete in ženski vod.

● Prezidij ljudske skupščine Jugoslavije je Pohorski bataljon odlikoval z redom zaslug za narod I. stopnje, narodni heroji pa so postali: Milka Kerin-Pohorska Milka, Pavla Mede-Katarina, Jože Menih-Rajko, dr. Dušan Mravljak-Mrož, Franc Poglajen-Kranjc, Alfonz Šarh-Iztok in Franc Vresk-Gustl.

● V noči od osmega na deveti oktober 1942 je Pohorski bataljon požgal koče na zahodnem Pohorju, da jih Nemci ne bi spremenili v svoje postojanke, od triindvajsetega na štiriindvajseti oktober so borci v Oplotnici napadli orožniško in vermansko postojanko, zažgali občinsko poslopje in izvedli miting. Isto noč so v Cezlaku uničili poslopja kamnoloma in zaplenili večjo količino razstreliva. Četrtega novembra so v Mislinji zažgali tovarno lepenke in zaplenili večje količine orožja in hrane. Ob vrnitvi na Pohorje se je bataljon spopadel z zasledovalci na Mislinjskem sedlu, ta boj pa je uspešno vodil komandant II. grupe odredov Franc Rozman-Stane, ki je bil tedaj na Pohorju. Pod Stanetovim vodstvom je odločilno posegla v boj tretjega decembra tudi patrulja, ki je omogočila proboj obkoljenemu bataljonu na Skrivnem hribu.

IZBRANA FOTOGRAFIJA

Zaradi inventure zaprto

LJUBLJANA, 4. jan. — Vrata večine ljubljanskih trgovin »krasi« napis: »Zaradi inventure zaprto« in na še tako vztrajno pritiskanje na kljuko se nočejo vdati. Da je inventura res nujno zlo, vedo povedati trgovci, kajti prednovoletno izropane police je potrebno ponovno založiti, poskrbeti za nove zaloge in pregledati preostalo blago. Toda bob ob steno so vsakoletni prigovori, da nikar vseh »štacun« zapreti naenkrat — kajti to »nujno zlo« čutijo potem na svoji koži najbolj kupci. In tako kot je v Ljubljani je te dni povsod v Sloveniji.

Foto: Janez Pukšič

Za stopnico višje

Stezo na ljubljanskem letališču bodo podaljšali od 3000 na 3300 metrov in jo razširili — Mariboru nujna pomoč

LJUBLJANA, 5. jan. — Širše posvetovanje o nujni modernizaciji brniškega letališča, ki je bilo zadnje dni prejšnjega meseca v Kranju, je dokončno pometlo z utvarami, da bi rekonstrukcijo na Brniku lahko še nekoliko zavlekli. Dvomov zdaj ne more biti več, možnosti sta le dve: ali ljubljansko letališče opustiti za vselej ali pa letos opraviti nujno modernizacijo. Seveda pa so na posvetovanju tudi podprli stališče, da po rekonstrukciji Brnik ne sme biti takšen, kot je bil leta 1962 ob svojem rojstvu, marveč naj bi se z modernizacijo povzpel za stopnjo višje, t. j. iz sedanje prve v višjo (II.) kategorijo. Tako bi se po kategorizaciji ljubljansko letališče uvrstilo ob bok zagrebškemu.

O dotrajanosti in poškodbah brniške steze je bilo že precej napisanega, omenimo naj še, da so jo v zadnjih letih večkrat pregledovali strokovnjaki inštituta za inženirske in zaščitne konstrukcije pri vojno-tehničnem inštitutu JLA v Beogradu. Med drugim so lani ugotovili, da je od 2250 betonskih plošč kar 715 (ali dobrih 31 odst.) počenih, 1620 pa površinsko poškodovanih. Takšna dotrajanost betonske steze skriva seveda nič koliko nevarnosti. Reakcijski letalski motorji lahko na poškodovani stezi vsrkajo majhne delce betona, ki utegnejo tako resno poškodovati motor, da lahko pride tudi do katastrofe.

Kot smo že poročali, je na Brniku vse pripravljeno, da bo rekonstrukcija letos opravljena v kratkih dveh mesecih, t. j. od 1. julija do 31. avgusta. Seveda se marsikdo vprašuje, zakaj so izzbrali za modernizacijo Brnika ravno tista meseca, ko je turistična sezona na višku in zato tudi največ potnikov, vemo pa, da sodobne ceste gradijo danes ne samo poleti, marveč tudi spomladi in jeseni.

V odboru za rekonstrukcijo Brnika, ki se že precej časa ubada z najrazličnejšimi vprašanji, povezanimi z modernizacijo ljubljanskega letališča, so povedali, da so se odločili za julij in avgust predvsem zaradi dolgoletnih meteoroloških opazovanj. Rezultati teh opazovanj namreč kažejo, da si v juliju in avgustu lahko na Brniku obetamo najmanj neljubih presenečenj, kot so slana, deževje, nizke temperature, toča, sodra in podobno. Sicer pa vemo, da so se za poletje odločili pred leti tudi v Zagrebu, ko so modernizirali letališče Pleso.

Seveda bo pri modernizaciji Brnika veliko dela na dotrajani stezi, dolgi 3000 m, ki je bila zgrajena leta 1962 za letala težka 20 do 30 ton, danes pa na nje pristajajo in vzletavajo petkrat težji zračni velikani. Z namenom, da bi Brniku zagotovili višjo, t. j. II. kategorijo, bo treba podaljšati stezo v smeri Ljubljane za 300 m, torej od 3000 na 3300 m, ob tem pa na vsaki strani steze zgraditi še nove zaščitne pasove, široke po 7.5 m, tako da bo steza od sedanjih 45 metrov razširjena na 60 m. Precej krepko bo treba tudi poseči v bližnje gozdove, ki so se v dobrem desetletju močno razbohotili. Sicer pa bo terjala modernizacija še celo vrsto naprav in objektov, kot so nov kolektor, transformatorsko postajo, poskrbeti bo treba za odtok voda, za gasilske naprave in stroje za odstranjevanje snega ipd. Naj samo omenimo, da je danes Brnik napajan le z enim električnim vodom, ki je nepopoln, ne zagotavlja varnosti in tudi ni usklajen s predpisi. Samo pomislimo, kakšna katastrofa bi lahko nastala, če bi ravno med pristajanjem letala na Brniku nenadoma nastal »mrk«. Zato je nujno, da dobi ljubljansko letališče tudi dvostransko neodvisno napajan električni sistem, z avtomatskim preklopom na sekundarno rezervno omrežje.

Na posvetovanju v Kranju so precej razpravljali tudi o preusmeritvi prometa v juliju in avgustu, ko bodo na Brniku praktično noč in dan brneli gradbeni in drugi stroji. Očitno je, da bosta ljubljanskemu letališču morala letos priskočiti na pomoč Zagreb in Maribor. Dokončna razdelitev prometa v juliju in avgustu med Zagrebom in Mariborom bo znana v kratkem, vendar so predstavniki zagrebškega letališča na pogovorih v Kranju povedali, da rekonstrukcija v Zagrebu še ni končana in bo to letališče povsem urejeno šele konec junija.

IGOR PRESERN

Temelj za razvoj

Nov obrat Emone Commerce za predelavo sadja v Ljutomeru - Korist za celotno gospodarstvo in manjše kmetije

LJUTOMER, 4. jan. — Z današnjo slovesno položitvijo temeljnega kamna za novi obrat za predelavo sadja in zelenjave v Ljutomeru, ki ga bo tu zgradila delovna organizacija Emona Commerce iz Ljubljane, se gospodarstvu ljutomerske občine odpira novo poglavje pri uresničevanju družbenega dogovora o pospešenem razvoju manj razvitih (obmejnih) območij. To je hkrati, kot je dejal predsednik skupščine občine Ljutomer Franc Straki številnim udeležencem, tudi prva večja naložba slovenskega združenega dela na tem območju.

Sodelovanju s podjetjem Emona Comerce so pravzaprav položili v ljutomerski občini temelje že pred več leti z manjšim obratom v Razkrižju. Razlogov za prehod na industrijsko predelavo skoraj dvanajst tisoč ton vrtnin in sadja — tudi gozdnih sadežev — letno, je sicer več, predvsem pa si v ljutomerski občini od te kapitalno intenzivne naložbe v višini 79,2 milijona dinarjev obetajo ob novih delovnih mestih, (skratka 56 novih zaposlitev), predvsem tudi večje osrednotenje kmetijskih pridelkov. Na svoj račun bodo prišle zlasti manjše kmetije, te pa predstavljajo v tej občini kar polovico vseh kmetijskih gospodarstev.

Po besedah Branka Bergerja, direktorja delovne organizacije Emona Comerce, bodo v prvi fazi zgradili proizvodni obrat z upravnim delom in skladiščem, sušilnico s skladiščem in objekte infrastrukture. Do konca prihodnjega leta pa bo zrasla v novi industrijski coni v Ljutomeru še nova hladilnica za zmrzovanje gozdnih sadežev in zelenjave z zmogljivostjo dva tisoč ton. Za 10.440 ton proizvodov letno bodo potrebovali okoli dvanajst tisoč ton surovin, ki jih bodo v glavnem zagotovili iz kmetijske kooperacije, nekaj pa iz neposrednega odkupa ter iz uvoza. Tem količinam predelanih sadežev in zelenjave bo ustrezal tudi ekonomski efekt naložbe. Celotni prihodek bo znašal letno okoli 158 milijonov dinarjev, dohodek 23,9 milijona in čisti dohodek 2,5 milijona dinarjev. Velja poudariti, da bo vsaj dvajset odstotkov proizvodnje šlo v izvoz.

S širšega zornega kota nadaljnjega razvoja agroživilskega kompleksa v Pomurju in Podravju je osvetlil pomen te velike naložbe član upravnega odbora slovenske gospodarske zbornice Peter Vujec. Po njegovih besedah gospodarska zbornica tudi s to naložbo uspešno uresničuje svojo pobudo, da bi čimbolj izkoristili velike rezerve za večji obseg pridobivanja hrane, ker gre predvsem tudi v prid boljše organiziranosti celotnega agroživilskega kompleksa.

Ob tem, je dejal Peter Vujec, da uresničujemo nadvse pomemben družbeni dogovor o pospešenem in skladnejšem razvoju manj razvitih območij, odpiramo po tej poti tudi številna nova delovna mesta. Zato samoupravni dogovor postavlja temelj v ospredje hitrejše usmerjanje programov in projektov iz razvitejših predelov Slovenije na manj razvita območja. Primer Emone to potrjuje, zato bo treba s kmetovalci čimprej urediti medsebojne poslovne, ekonomske ter vse ostale odnose tako kot to zahtevajo določila zakona o združenem delu.

BORO BOROVIČ

Novoletna čestitka po novi žici

Odprta telefonska zveza med Pomurjem in madžarsko Železno županijo

MURSKA SOBOTA, 5. jan. — Danes točno opoldne je stekel po novi telefonski liniji med Mursko Soboto in središčem madžarske Železne županije Szombathely prvi telefonski pogovor, kar na obeh straneh upravičeno označujejo za nadvse pomembno pridobitev in za nov dokaz pripravljenosti za še tesnejše medsebojno sodelovanje.

Direktor soboškega ptt podjetja Julij Sobotin, ki je imel z upravnikom ptt podjetja Železne županije Kalmanom Pentekom v Szombathelyju prvi pogovor, v katerem sta izmenjala novoletne čestitke, je dejal:

»Z današnjim dnem odprt maloobmejni telefonski promet med Pomurjem in Madžarsko Železno županijo sodi v širši koncept vse tesnejšega sodelovanja obeh sosednjih pokrajin na političnem, gospodarskem, kulturnem in drugih področjih. Nova telefonska zveza med obmejnima območjema vsekakor odpira novo poglavje v medsebojnem sodelovanju, saj bo še bolj zbližala ljudi z obeh strani meje, te pridobitve pa bodo gotovo najbolj veseli pripadniki narodnosti pri nas in na Madžarskem.«

Z uvedbo maloobmejnega telefonskega prometa med Pomurjem in madžarsko Železno županijo je tedaj uresničen predlog skupščine občine Murska Sobota, ki je maja leta 1976 podprla pobudo za vzpostavitev ustrezne telefonske in telegrafske zveze med Mursko Soboto in županijskim središčem Szombathely. Ptt v Murski Soboti je zato prek združenih ptt organizacij Slovenije in skupnosti jugoslovanskih pošt predložila to pobudo ptt službi Jugoslavije in LR Madžarske. Na skupni konferenci predstavnikov ptt obeh dežel so soglašali s predlogom in tako utrli pot uresničitvi te pobude.

Neposredna telefonska povezava med obema obmejnima območjema Slovenije in Madžarske ima vsekakor veliko prednosti, saj so doslej tekle vse telefonske zveze prek Beograda in Budimpešte. Velja poudariti, da je v maloobmejni telefonski promet med Pomurjem in Železno županijo vključenih na naši strani kar 31 telefonskih central na poštah v vseh štirih pomurskih občinah na madžarski strani pa 23 telefonskih central na območju Železne županije.

BORO BOROVIČ

Kašče bodo še bolj polne

Letos naj bi v naši državi pridelali še več hrane in industrijskih rastlin, kar je tudi ena najpomembnejših nalog srednjeročnega razvoja kmetijstva

BEOGRAD, 3. jan. (Tanjug) — Letos moramo v naši državi pridelati več hrane kot lani. To je seveda pomembna in težka naloga, saj smo že lani v večini kmetijskih dejavnosti in v živilski industriji dosegli največjo proizvodnjo.

Lani smo na primer dosegli največji pridelek pšenice, koruze in industrijskih rastlin, pa tudi proizvodnja sladkorja, olja in nekaterih drugih živilskih izdelkov je bila največja doslej. Veliko smo pridelali zelenjave, sadja in grozdja. Kot ocenjujejo, je bilo lansko leto zelo bogato, saj se je kmetijska proizvodnja povečala za okoli 3 odstotke. Kmetijstvo je bilo eden najpomembnejših stabilizacijskih faktorjev v skupnem gospodarskem razvoju države.

● Po »zelenem načrtu« razvoja kmetijske industrije, naj bi se proizvodnja v kmetijstvu letos povečala za okoli 4 odstotke, v živilski industriji pa za 8 odstotkov. Večja proizvodnja ali stabilizacija sedanje proizvodnje je predvidena v vseh panogah.

Vso pšenico bomo pridelali doma

Tudi letos naj bi pridelali okoli 6 milijonov ton pšenice, saj takšna proizvodnja omogoča popolno zadovoljevanje domačih potreb, nekaj pa ostane tudi za rezerve. Zadnjo jesen so s pšenico zasejali več površin kot predlani, kar pomeni, da je prvi pogoj za povečanje pridelka izpolnjen. Pri pridelovanju koruze naj bi letos izpolnili dolgoletno željo, da bi pridelali 10 milijonov ton koruze v zrnju. Lani smo je pridelali le okoli 200 tisoč ton manj. Novi hibridi, izboljšana tehnika in tehnologija in boljša organizacija vlivajo upanje, da se bodo dolgoletna pričakovanja kmetovalcev morda le izpolnila ob letošnjem pridelku koruze.

Industrijske rastline na večjih površinah

Kmetovalci so čedalje bolj prepričani, da bodo letos ob normalnih vremenskih razmerah lahko še povečali pridelek industrijskih rastlin. Gre predvsem za večji pridelek sladkorne pese, sončnic in soje, kar je hkrati ena najpomembnejših nalog srednjeročnega razvoja kmetijstva. Lani smo sklenili družbene dogovore o tem, da bomo povečali pridelek teh surovin, tako da bi uvoz sladkorja popolnoma ustavili letos, uvoz olja pa do konca tega desetletja.

Programi, ki jih prav te dni sprejemajo v temeljnih organizacijah združenega dela v kmetijstvu in živilski industriji, predvidevajo, da bomo industrijske rastline posejali na večjih površinah in povečali hektarski pridelek. Povsem gotovo je, da bomo na večjih površinah posejali nove domače hibride, ki so med najdonosnejšimi na svetu in na splošno uporabljali boljšo kmetijsko tehniko. Za to so izpolnjeni vsi materialni pogoji. Letos bodo mnoge tovarne sladkorja in oljarne povečale in modernizirale svoje zmogljivosti, obratovati pa bodo začele tudi nove tovarne. Podobna gibanja so predvidena v gojenju ter predelavi zelenjave in sadja.

Napredek vseh kmetovalcev

V pridelovanju rastlin je posebej pomembno izenačevanje pridelka, kar pomeni, da moramo zagotoviti napredek tistih kmetovalcev, ki zaostajajo. Mnoge kmetijske organizacije in napredni kmetovalci so v zadnjih letih dosegli hektarske pridelke, ki so blizu dosežkom v razvitih državah z modernim kmetijstvom. Vendar pa v času, ko se kombinati in najboljši kmetovalci lahko primerjajo z najuspešnejšimi pridelovalci v svetu ali pa jih celo prekašajo, nekateri še znatno zaostajajo. To je pravzaprav tudi eden izmed vzrokov, da naša država v primerjavi z drugimi na področju gospodarstva premalo izkorišča dane prednosti. Pričakujejo, da bodo letos razlike manjše. Dobršen delež naj bi k temu prispevali tudi zakon o združevanju kmetovalcev in o zemljiščih, ki jih bodo posamezne republike in pokrajine sprejele v kratkem.

Milijon ton mesa

Živinorejo, predvsem pa posamezne veje, bi morali letos potegniti iz stagnacije. Kot je predvideno, bo proizvodnja mesa znatno presegla milijon ton. Pri tem računajo na povečan delež svinjskega mesa. Značilno je, da bomo povečali živinorejsko proizvodnjo tudi v hribovitih predelih oziroma razširili rezerve v prireji. Predvidena sta tudi večja proizvodnja v ribogojnicah in večji ulov rib, saj za to obstajajo znatne možnosti. Zelo pomembno je, da mora biti proizvodnja mesa letos bolj kot kdajkoli doslej usmerjena na vrsto in kakovost, ki bosta ustrezali potrebam domačega in tujega trga. To prav tako velja tudi za ostale živinorejske proizvode. Napredek v živinoreji bo prav tako omogočila gradnja novih mlekarn, tovarn pripravljenih jedi in drugih objektov za predelavo.

Prizadevanja za razvoj kmetijske industrije

Vendar je to le del prizadevanj za razvoj kmetijske industrije. Stabilno proizvodnjo hrane in bolj enakomerno preskrbo domačega trga, kot tudi večjo proizvodnjo za izvoz, bomo dosegli le ob učinkovitejšem povezovanju vseh faz, od proizvodnje do porabe. Tudi uresničevanje zastavljenih ciljev je pogojeno s sprejemanjem tekočih ukrepov ekonomske politike, predvsem na področju cen, posojil, rezerv in zunanje trgovine. Večino teh ukrepov pravkar pripravljajo in lahko pričakujemo, da jih bodo sprejeli v najkrajšem času.

Pomembno vlogo ima tudi akcijski program SZDL o razvoju kmetijske industrije in vasi, ki so ga pred kratkim sprejeli na seji zvezne konference SZDLJ. V celoti lahko ugotovimo, da družbenoekonomski pogoji za uresničevanje razvojne politike kmetijske industrije omogočajo nadaljnje povečanje proizvodnje hrane ter razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na tem področju in tudi na vasi.

ŠENTVID PRI GROBELNEM

Še brez strehe nad glavo

Prizadevni krajani - Pripravljenost občanov, da marsikaj sami postore - O delovnih uspehih s kančkom grenkobe - Številnim problemom sami komaj kos

ŠENTVID PRI GROBELNEM, 4. jan. — Priznanje, ki so ga občani krajevne skupnosti Šentvid pri Grobelnem prejeli ob letošnjem dnevu JLA zaradi odlične obrambne pripravljenosti med vojaško vajo »Planina 77«, je še en dokaz živahne družbenopolitične aktivnosti tukajšnjih prebivalcev. Čeprav brez strehe nad glavo — kozjanski potres je tudi v Šentvidu uničil gasilski dom — dodajajo že uveljavljenim oblikam svoje aktivnosti (Zvezi komunistov, Socialistični zvezi, Zvezi socialistične mladine, Svetu krajevne skupnosti, Zvezi rezervnih vojaških starešin itd.) vsako leto še kaj novega.

Prepričani, da je bolje, če nekdo slabo strelja v strelski družini kot da dobro pije v gostilni, so pred kratkim ustanovili tudi strelsko družino, pa pevski zbor, razmišljajo o šahovski sekciji in še ni konec načrtov.

V posebni sobi krajevne gostilne — čeprav nismo ne streljali, ne pili — smo imeli na čast našemu obisku pravi množični sestanek. Problemov z udeležbo ni bilo. Prišli so vsi — od predsednika krajevne organizacije SZDL Boža Grafenauerja, mladega sekretarja osnovne organizacije ZKS Branka Regorška, pa predsednika in tajnika krajevne skupnosti, predsednika krajevne organizacije zveze rezervnih vojaških starešin — do predsednika športnega društva in Marine Preložnik, ki v kraju vodi zelo prizadevno osnovno organizacijo ZSMS. V takem sestavu se dobijo večkrat in čeprav vsi zaposleni drugje, so očitno pobudniki domala vsega, kar se dogaja v krajevni skupnosti.

»Na ta način — največ pa s samoprispevkom, ki je znašal na družino tudi po 5000 dinarjev in več, smo letos zgradili kanalizacijo v novem naselju Grobelno, asfaltirali cesto, zgradili štiri avtobusna postajališča, dogradili mrliško vežico in podobno. Samo za kanalizacijo so občani opravili več kot 3500 prostovoljnih delovnih ur in tudi naša mladina je zavihala rokave,« je našteval predsednik Grafenauer. Dober glas se daleč sliši in tako tudi dejavnost krajevne organizacije mladih v Šentvidu ni ostala neopažena. Za prizadevnost so letos dobili priznanje Osvobodilne fronte in to jim je dalo še novega poleta.

Zadnji čas — in tudi na našem sestanku — pa govorijo v Šentvidu o svojih delovnih uspehih z nekoliko grenkobe. Kadar pade v vodo, kar je najbolj potrebno, potem seveda ni moč skriti razočaranja. Tako so v Šentvidu letos zaman upali, da bodo le začeli graditi prepotrebni gasilsko-kulturni dom. Ostalo je samo pri dodelitvi nem milijonu 600 tisoč dinarjev popotresnih sredstev, kar je za tak objekt seveda zdaleč premalo. Služil bi za kulturno, telesnokulturno aktivnost, za množične sestanke in podobno, pa samoupravne interesne skupnosti tega menda ne uvidijo prav.

»Razumemo, da vsega, kar si želimo, ne moremo imeti. Vsaj najnujneje pa bi morali zagotoviti s skupnimi močmi. Medtem ko na območjih, kakršno je naše, ljudje nimajo niti najpotrebnejšega, drugod vgrajujejo marmor. To ni združljivo z načeli skladnejšega razvoja,« je slišati v Šentvidu.

Problemov je v krajevni skupnosti, ki obsega enaist zaselkov, seveda veliko. Soceste, za katerih popravilo ni denarja — pa vendar so prav v letošnjem letu uspeli poti urediti tako, da je z motornim vozilom dostopna vsaka vas (razen Rakovca, ki je cesto izgubil zaradi nove ga akumulacijskega jezera) — so prešibki vodovodi, neurejeno zdravstvo, prepočasi razvijajoče se kmetijstvo itd. In končno so tu še posledice potresa, ki je v temeljih zamajal ne le mnoge stanovanjske hiše in gospodarska poslopja, temveč tudi prihodnost ljudi ki so si z obnovo domov tu in tam naložili večje breme, kot ga lahko nosijo.

IVICA BURNIK

LJUBLJANSKI VODOVOD

Mesto brez vode?

V Klečah so spustili sesalne koše črpalk že na globino 30 metrov — Zaskrbljujoči podatki geoloških meritev

LJUBLJANA, 4. jan. — Ljubljanski mestni vodovod je moral te dni spustiti sesalne koše svojih črpalk v Klečah na globino 30 metrov. Tako nizka ni bila ljubljanska podtalnica še nikoli, saj so prejšnjo največjo globino dosegli konec marca 1976 in sicer 29,52 metra. Vodovodarji sicer trdijo, da se nam ni treba bati, da bi že jutri zaman odpirali vodovodne pipe, vendar pa vsi podatki kažejo, da ljubljanski vodovod iz podtalnice na južnem bregu Save ne more dobiti še več vode, kot je že črpa — to je okrog 1250 litrov na sekundo.

Večjo težo imajo podatki iz Zaloga, kjer mestni vodovod meri, koliko vode prihaja pod zemljo mimo vodovodnih črpališč. Včasih je čez zaloški prag priteklo 300 litrov vode na sekundo, zdaj je v sušnih obdobjih priteče komaj 20 litrov. To pa pomeni, da vodovod izčrpa že vso vodo, kar je iz Save uhaja v ljubljanski prod. Če bi spustili črpalke še globje v prod, ki ga je pod Ljubljano okrog 90 metrov, bi dosegli vodo, ki se ne obnavlja, te pa bi kaj hitro zmanjkalo.

Ljubljanski vodovod mora zato iskati nove vire pitne vode. Prvi je Brest, kjer bodo črpali podtalnico, ki jo napaja Iška, drugi pa Jarški brod, kjer bodo zajeli še podtalnico na severnem bregu Save. S tem bodo naravne zmogljivosti Save izčrpane.

Mestni vodovod zato že dolgo raziskuje tudi možnosti za bogatitev podtalnice. Bogatili bi jo z vodo, ki bi jo zajemali iz Save in jo spuščali v zemljo, da bi se v naravnem prodnem filtru prečistila, nato pa bi jo spet ujeli. Je pa to tvegana zamisel, saj ne more nihče predvidevati, kam jo bo ta voda pod zemljo ubrala in koliko jo bodo lahko ujeli.

Znižanje podtalnice pa ni samo posledica večjega črpanja, pač pa je nanj vplivala tudi regulacija Save, katere strugo so poglobili do manj prepustnih plasti. Vodna skupnost Ljubljanica-Sava zato načrtuje, da bo prihodnje leto zgradili na Savi nekaj pregrad in s tem zavrli njen tok, da bi bolj ponikala v podtalnico.

Tretja možnost za oskrbo Ljubljane z vodo bi bili vodnjaki na Sorškem polju. Na Mestnem vodovodu so mnenja, da bi kljub raznim rešitvam, ki bodo lahko Ljubljani zagotovile vodo še za precej časa, morali razmišljati tudi o zavarovanju Sorškega polja. Z gradnjo bi tako jezero podtalnice, kot je Sorško polje, kaj hitro pokvarili, težko pa bo to vodo spet rešiti, ko nam bo potrebna.

LOJZE JAVORNIK

Odisejeva plovba?

Ameriški komentatorji ocenjujejo zapleteno Carterjevo turnejo po Bližnjem vzhodu — Zaskrbljenost in očitki

OD NAŠEGA NEWYORŠKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 4. jan. — Jimmy Carter je nekatere ameriške komentatorje v bližnjevzhodnem delu svoje turneje še najbolj spominjal na Odiseja, ki pluje med čermi Beginovih sanj o velikem Izraelu, ameriškega proizraelskega lobbyja, saudske kontrole nad nafto in načel za mir v tem delu sveta, ki jih je podpisal skupaj s Sovjeti.

Medtem ko si je predsednik Carter v Varšavi prizadeval odbiti ost Sadatove kritike, da je Egipčanom »otežil delo«, ker se je izrekel proti posebni palestinski državi, je State Department v Washingtonu brž poskušal ublažiti vtis, da se je v egiptovsko-izraelskem dialogu postavil na stran Tel Aviva. Najnovejši ameriški načrt za nadaljevanje tega dialoga, kot se je v Washingtonu neuradno zvedelo v torek, se glasi: Egipt se bo odpovedal zahtevam po samostojni palestinski državi, Izrael pa bo privolil, da bo v »dogovorjenem roku« umaknil vojaške čete z območja zahodno od Jordana.

Ameriška zaskrbljenost za potek tega dialoga pa medtem še narašča. Predsednik Carter je v Teheranu od jordanskega kralja Huesina in v Riadu od kralja Halida slišal isto oceno: predlog Tel Aviva o palestinski »samoupravni« pod izraelskimi vojaškimi četami ni nikakršna podlaga za pogovore. Skrbi so se še bolj povečale, ko so napovedali, da se po toliko in toliko dneh prisrčnosti med Kairom in Jeruzalemom začenjajo prerekanja: Begin očita Sadatu, da kliče na pomoč Američane, da bi pritisnili na Izrael, Sadat pa odgovarja, da je »izčrpal svoj sklad koncesij« in da je Izrael slej ko prej dolžan ponuditi »sprejemljive pogoje.

O naravi izraelskih predlogov si tudi v Ameriki ne delajo nikakršnih iluzij. »Tudi če nisi Arabec, vidiš v Beginovem predlogu o palestinski »samoupravi«, da gre za veliko »upravo« in zelo malo »samouprave«, piše v uvodniku »New York Times«, o katerem ne bi mogli reči, da ne podpira izraelske strani.

Carter se je odpravil v svet s trditvijo da ni za samostojno palestinsko državo, vendar vidi v izraelskih predlogih nekatere elemente popuščanja, saj se je mogoče pogajati tudi o tem, na koliko točkah ob Jordanu lahko ostanejo izraelske sile, in o tem, kako dolgo naj ta navzočnost na zahodnem bregu traja.

Vprašanje pa je, ali se Izrael sploh namerava umakniti. Ameriški komentatorji in opisovalci Carterjeve poti govorijo zdaj o izraelskem izenačevanju pojma varnosti z ohranitvijo teh ozemelj. Komentator Anthony Lewis piše na podlagi mnenja nekaterih izraelskih vojaških strokovnjakov naslednje: »Izrael je v mejah do leta 1967 trošil za vojsko 12 odstotkov družbenega proizvoda, zdaj pa tej državi — znotraj »varnejših mejas, kot pravijo — ne zadošča za ta namen niti 35 odstotkov družbenega proizvoda!« Večina ameriških razčlenjevalcev Beginove politične in verske filozofije se te dni strinja v naslednjem: Begin bo brez posebne težave izpustil iz rok Sinaj in Golansko planoto, ne bo pa se odrekel ozemlju zahodno od Jordana, ki je v biblijski politični geografiji območje Judeje in Samarije.

Zdaj ko še čakajo na izid predsednikovih srečanj v Teheranu, Riadu in Asuanu, je ameriški proizraelski lobby — ki je utihnil, ker ga je zbegala zapletenost najrazličnejših poti iz sedanjega položaja — dobil nov domač povod za veliko vznemirjenost. Končno se je namreč zvedelo, čigav denar rešuje pred bankrotom Burta Lancea, bivšega ministra za proračun in slej ko prej enega najboljših osebnih in političnih prijateljev ameriškega predsednika.

Delnice Lanceove banke v Georgii baje kupujejo saudski »naftni dolarji«, in to po ceni — da bi bilo — vse skupaj še bolj skrivnostno — ki je dvakrat višja od cene teh delnic na finančnih trgih. Glasila proizraelskega lobbyja trdijo, da saudski dolarji kupujejo novinarje in časopise po vsem svetu in mobilizirajo javno mnenje proti Izraelu — baje gre za okroglih 400 milijonov dolarjev. Kamorkoli pogledaš, trdi izraelski lobby v Ameriki, vidiš da je moč nafte močnejša od političnih simpatij. »National Review«, skrajni desničarski list, zaveznik proizraelskega lobbyja v želji, da bi Sovjetsko zvezo popolnoma spodrinil z bližnjevzhodnega prizorišča, odkrito trdi: »Če bo morala Amerika izbirati med Izraelom in nafto, se bo seveda odločila za nafto.«

Zato so vsi ameriški žarometi obrnjeni k Riadu. Iz Carterjevega spremstva je prišla novica, da se bo Saudska Arabija morda z Američani zedinila v stališču, da naj bo palestinska »enota« povezana z Jordanijo, namesto da bi bila samostojna država. Slišati je tudi nove glasove, po katerih bi bil v tej kombinaciji Jaser Arafat sprejemljiv, če bi se otresel radikalnih zaveznikov iz PLO in se obrnil k palestinskim osebnostim z zahodnega brega Jordana. O tem, kaj je Carter za povračilo obljubil Saudski Arabiji, ni mogoče ničesar zvedeti, vendar se zdi, da gre za nekaj, kar je State Department po ovinkih dal na znanje v torek: pritisk na Izrael, da bo podpisal, kdaj natančno se namerava umakniti z zahodnega brega Jordana. Drugače rečeno: vsaka mirovna kombinacija na Bližnjem vzhodu stoji ali pade z vprašanjem izraelske okupacije arabskih ozemelj.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

PRERESNO ZA KOMENTAR

Po poli silvester v Teheranu

Če je šoferju verjeti, a nemara si je vse skupaj izmislil, potlej sta se predsednik Carter in šahanšah Reza Pahlavi med vožnjo z letališča Merabad do gostove rezidence takole pogovarjala:

— Hvala lepa za sprejem, veličanstvo! In še prisrčnejša hvala, ker je Iran v Caracasu pomagal zamrzniti cene nafte.

— Malenkost, gospod predsednik! Se mi boste že kako oddolžili... Prodali nam boste denimo kakih deset, dvanajst jedrskih elektrarn.

— Zmeniva se za šest do osem. Franko Perzijski zaliv. Naš Westinghouse zadnje čase noče več jamčiti za dostavo do gradbišča.

— Prav! Boste kaj popili, gospod predsednik? Poglejte, kako lep barček mi je za limuzino podaril somalski predsednik, ker sem mu obljubil vojaško pomoč! No, s čim vam smem postreči?

— Malo herbate, prosim!

— Herbate?

— Oprostite, veličanstvo, tale desetdnevna turneja je kot kak rally. Mislil sem, da sem še v Varšavi. Njihova herbata je naš tea. Kako pa pravite pri vas?

— Čai, gospod predsednik! Tako kot v Indiji — v New Delhiju vsaj s tem ne boste imeli težav. Izvolite!

— Hvala, veličanstvo! Oho, vidim, da se demonstranti že zbirajo! Kar precej več jih je kot tistih iranskih študentov, ki so ob vašem zadnjem obisku pri nas metali solzilne bombe, da ste si na trati Bele hiše morali brisati solze.

— Kakšni demonstranti, neki, gospod predsednik! To je moje navdušeno ljudstvo, ki je prišlo pozdravit očeta bele revolucije, kot pravimo pri nas.

— Tak revolucijo imate? Tega mi pa CIA ni povedala — šef in podšef sta še nova. No, zdaj vsaj razumem, zakaj vaša vlada kupuje pri nas toliko orožja.

— Gospod predsednik, motite se! Pri nas sploh ni notranjega sovražnika. Kar ste slišali, so le spletke levičarskih emigrantskih krogov. Pa pustiva to! Slišim, da se boste ustavili tudi v Asuanu?

— Saj pravim, nič državniški obiski niso več to, kar so bili nekoč, veličanstvo! Nikoli ne veš, kdo ti bo nenapovedan prišel v goste, kot tisti Begin, denimo.

— Ta je res zvit, gospod predsednik! A kaj bi vas gnjavil z Bližnjim vzhodom, o tem se bosta s kraljem Huseinom tako ali tako na dolgo pomenila. Vas že čaka.

— No, ali zdaj vidite, veličanstvo? Se za silvestra moram misliti na nafto in Palestince. Saj res, naj vam kar zdaj voščim srečno novo leto.

— Srečno novo leto vam, gospod predsednik, in Ameriki! Mi praznujemo »nauruz«, iransko novo leto, šele 21. marca. Saj veste, da imamo drugačen koledar.

— Naj OPEC počitra koledarje! Če pomislim, da je eden najuglednejših tednikov moje lastne dežele razglasil za državnika leta — Sadata...

— Gospod predsednik, ne sekirajte se! Kako že pravi vas pregovor? Človek obrača, IBM obrne... A ko že omenjate Sadata: za novoletno darilo bi mu pri nas lahko kupili odlično perzijsko letečo preprogo, da bo laže švigal iz Kaira v Jeruzalem in Tel Aviv... Boste zdaj popili še kaj krepkejšega?

— Z veseljem, šahanšah! Kaj pa pri vas najraje zvrnete, kadar pozabite na koran?

— Vodka-limu, gospod predsednik! Imenitna pijača. Vodka in sok naših odličnih kaspijskih limon. Zakaj ste se tako kislo nasmehnili, gospod predsednik? Vam ni dobro? Šofer, počasneje! Naš ugledni gost se ne počuti najbolje...

VILKO NOVAK

Prvi poudarki SZ

Moskovski hotranji in zunanjepolitični poudarki v novem letu — Kritika Carterja — Iskanje notranjih rezerv

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 4. jan. — Sovjetsko novo leto se je začelo v znamenju nekaj najbolj izstopajočih poudarkov na notranje in zunanjepolitičnem področju, ki odsevajo trenutno najbolj žgoče skrbi: na notranjem področju je partijsko glasilo »Pravda« sprožilo široko kampanjo za iskanje notranjih rezerv v industriji in kmetijstvu, na zunanjem področju pa je v toku skrbno analiziranje Carterjeve poti. V ta namen je včeraj dopotoval v Moskvo na uradni obisk poljski zunanji minister Emil Wojtaszek, da bi sovjetsko vodstvo informiral o Carterjevih pogovorih v Varšavi.

Po vsem sodeč je bila Varšavi odmerjena vloga nekakšne posredovalke sovjetskih stališč ameriškemu predsedniku: sovjetski zunanji minister je obiskal Varšavo pred Carterjevim prihodom, Gierek je med obiskom izdatno govoril o pomenu sovjetsko-ameriškega dialoga, tri dni po končanem obisku pa je Wojtaszek že prišel poročat v Kremelj. V Moskvi so sicer s poudarkom zabeležili vse tisto, kar je o stanju odnosov z ZSSR govoril v Varšavi Carter.

Toda hkrati so kritično pri pomnili, da je Carter šel molče mimo vprašanja, kaj bi bile ZDA pripravljene konkretno storiti, da bi od pogovorov prešli h konkretnim korakom na področju razorožitve. Še več, so ocenili v Moskvi, Carter je v bistvu podprl načrte o proizvodnji nevtronske bombe. Poleg tega so v Moskvi zelo negativno ocenili Carterjevo angažiranje v prid sedanjih egiptovsko-izraelskih pogovorov.

Sovjetski tisk je ocenil Carterjevo srečanje s kraljem Huseinom v Teheranu kot poskus pritegniti v separatne pogovore še druge »umirjene dežele«, vendar pa je ta poskus spodletel. V Moskvi so tudi že napovedali Carterjevo srečanje s Sadatom v Asuanu, pri tem pa namigujejo, da si v Egiptu utira pot razočaranje in da kairski tisk, »četudi ne na ves glas«, kritizira ameriškega predsednika, ki da zavzema protislovna stališča zastran palestinskega hroblema. Sovjetski tisk sicer daje poudarek novemu dogovarjanju med državami, ki nasprotujejo Sadatovi akciji.

Velika pozornost, s katero spremljajo v Moskvi Carterjevo potovanje, izhaja iz ocene, da želi Washington, po daljši zaposlenosti z notranjimi problemi, aktivizirati svojo zunanjo politiko, pri čemer da se znova pojavlja »domotožje po Pax Americana« oziroma po vodilni vlogi Amerike v svetu, podobno kot je bilo pred 30 leti, kot je komentirala novoletna »Pravda«. Najbolj zgovorno to potrjuje bližnjevzhodni zaplet. Toda kje je, se sprašuje »Pravda«, toliko hvaljeni anglosaksonski smisel za realnost: davno je že minil čas manevrov in intrig.

To, kar Moskvo najbolj bode v oči v ameriški zunanjepolitični strategiji, in kar ji Carterjeva pot še enkrat znova potrjuje, pa je »odstotnost slehernih prioritet« oziroma »popolna zmešnjava v zunanjepolitičnih ciljih«. Moskvi ne gre v račun, da potekajo številne ameriške akcije mimo dogovarjanja z ZSSR, ki bi morala biti po prioritetah na prvem mestu: v sovjetski strategiji ostajajo ZDA poglavitni zunanjepolitični partner.

Sicer pa je novo leto minilo v ZSSR običajno slavnostno, s tem da je bilo tokrat močno v znamenju vesolja. V tradicionalni novoletni poslanici sovjetskega vodstva, ki jo je tik pred polnočjo prebral sloviti napovedovalec Levitan, so sovjetske ljudi pozvali k udarnemu delu v letu 1978. In novo leto se je dejansko začelo v tem duhu. Včerajšnja »Pravda« že na prvi strani poziva k »strogemu upoštevanju notranjih rezerv« v gospodarstvu: delavci moskovske avtomobilske tovarne »ZIL« in zaposleni naro-fominskega rajona moskovske oblasti se v svojih letošnjih planskih obveznostih zavezujejo, da se bodo v prvi vrsti usmerili na iskanje notranjih rezerv.

Vse to je v zvezi s sprejemanjem novega gospodarskega plana na nedavnem plenumu CK KP SZ ter vrhovnem sovjetu ZSSR: zavoljo določenih težav v izpolnjevanju lanskega plana so za letos predvideli dosti nižjo gospodarsko rast, kot jo je načrtoval petletni plan za obdobje 1976—1980. Zato so sovjetske delovne ljudi tudi pozvali, naj skušajo čim bolj izrabiti notranje rezerve.

Tako so med drugim vnovič oživeli že precej pozabljeno »ščokinsko metodo«, to je primer ščokinskega združenja »azot«, kjer so na račun boljše notranje organizacije dela korenito znižali število zaposlenih, intenzificirali njihovo delo in jih bolj materialno spodbudili. To metodo intenzivnega gospodarjenja je kasneje prevzelo le nekaj odstotkov sovjetskih podjetij, večina pa je ostala pri stari, preizkušeni ekstenzivni metodi, ki zvišuje proizvodnjo na račun visoke zaposlenosti.

Že nedavni plenum je v svoji uradni direktivi vnovič omenil »ščokinsko metodo« kot eno izmed notranjih rezerv, ki jih kaže bolje izrabljati, »Pravda« pa že odmerja »precej prostora primeru tovarne »Polimir« iz beloruskega Novopolocka, ki je krenila po isti poti, pa se pri tem soočila z vrsto težav. »Pravda« hkrati poziva k širšemu posnemanju primera novopolocke kemične tovarne, s tem da bi odstranili nastale težave in povišali gmotno zainteresiranost zaposlenih.

V novo leto se je »preselila« tudi druga žgoča notranjepolitična tema: težave v oskrbi z mesom in mesnimi izdelki. »Pravda« objavlja obsežno pismo nekega delavca iz kemične tovarne v Rjazanu, ki razčlenjuje vzroke pomanjkanja mesa, med drugim tudi upadanje vzreje živine na zasebnih ohišnicah. »Pravda« komentira, da je delavec načel zelo pomemben problem, to je problem bolj celovitega izrabljanja rezerv v proizvodnji mesa, mleka in jajc, in poziva najširši krog zainteresiranih, naj se v to razpravo kar najbolj aktivno vključijo. Novo leto bo torej v ZSSR, kot kaže njegov začetek, docela v znamenju iskanja notranjih rezerv na vseh področjih.

TIT DOBERŠEK

Razkrojena levica

»Politični vakuum« na portugalski levici — Pobude izven strank brez odmeva - Vladna kriza čedalje bolj žgoča

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

LIZBONA, 4. jan. — Portugalska socialistična stranka in komunistična partija nista odgovorili na apel s 5000 podpisi, v katerem je bilo zahtevano, naj ti dve največji formaciji tukajšnje levice najdeta način za sestavo »skupne vlade brez predstavnikov buržoazije in vojske«.

Takšna vlada, je rečeno v apelu, naj bi »izvajala socialistične ukrepe v skladu s težnjami delavcev«. Njena sestava naj bi bila hkrati tudi odgovor na vprašanje, ali bo Portugalska stopila »na pot likvidacije dosežkov revolucije« ali pa bo »resnično šla v boj proti brezposelnosti, revščini ter gospodarski in finančni katastrofi, ki grozi«.

Akcijo sta začela dva neodvisna leva poslanca v parlamentu Aires Rodriguez in Carmelinda Pereira. Do začetka leta 1977 sta pripadala levemu krilu socialistične stranke, ki se opira na njene osnovne organizacije v proizvodnji, potem pa so ju izključili kot »trockista«.

Prav zaradi tega verjetno tudi komunistična partija ni pokazala do njiju posebne naklonjenosti, zato sta ostala ta dva poslanca nekako osamljena.

To pa ni edini poskus portugalske levice, da bi zunaj socialistične stranke in komunistične partije našla način za rešitev problemov svoje države.

V zadnjem času opozarja nase akcija bivših levih socialistov Zbirajo se krog »delavskega bratstva« Lopeza Cardosa, ki je zasidrano v levičarskih enotnih sindikatih. Ti so za konec januarja sklicali »nacionalno konvencijo socialistične in demokratske levice«.

Priprave za to srečanje so v polnem razmahu, potekajo pa vzporedno s krizo vlade. Poglavitni namen tega srečanja je doseči novo zbiranje, ki bi se »jasno ločilo od socialne demokracije in od tistih političnih sil levice, ki so za centralizirani in birokratski model družbe«.

Za tem se jasno vidi socialistična stranka in komunistična partija, prav tako pa privrženost pobudnikov akcije ustavi. Ta namreč določa socialistično opredeljevanje in razvoj izkušenj samoupravljanja, kar pa prav zdaj napadata tako parlamentarna kot neparlamentarna desnica.

Pobudniki akcije, ki po svoje nadaljujejo idejo »gibanja oboroženih sil« v novih okoliščinah, poudarjajo, da se zavedajo težav, na katere bodo naleteli, pa tudi tega, da »obstaja danes na Portugalskem politični vakuum, ker v strankah levice sedanje politične pahljače ni širokih družbenih slojev.

Sklicatelji »nacionalne konvencije socialistične in demokratske levice« imajo zdaj v parlamentu tri poslance, upajo pa, da bi utegnili na izrednih parlamentarnih volitvah, če te bodo, ali pa na rednih leta 1980, dobiti pet do deset odstotkov glasov.

Ne da bi čakali na volitve, pa so v pripravah na »nacionalno konvencijo« že zbrali skupino kakih 70 levih politikov in intelektualcev (med njimi tudi komuniste), s čimer hočejo poudariti, da sedanje portugalske krize ni mogoče prebroditi samo s spoštovanjem ustave.

»Razočaranje v nekaterih plasteh ljudstva«, poudarja ta skupina, »jih lahko prav nevarno oddalji od demokratičnega procesa, saj ga namerno razpihujejo tisti, katerih privilegiji so ogroženi ali pa jih ni več. Politične sile in tokovi desnice, ki te privilegije zastopajo, so tudi zdaj, kot že v bližnji preteklosti, zelo pomemben dejavnik krize. Te sile zavirajo in onemogočajo delovanje državnega in gospodarskega aparata, še posebno v javnem sektorju, zastrupljajo javno mnenje, kujejo zarote proti varnosti prebivalcev in tudi zunaj ustavnih okvirov skušajo napadati oblast. Predlagajo politični kalup, ki je v preteklosti propadel, prihodnost pa bi kompromitiral.«

Zbiranje socialistične in demokratske levice zunaj socialistov in komunistov, tako kot vseh ostalih portugalskih levih grupacij, pa po treznih ocenah verjetno vsaj v začetku ne bi moglo imeti večjega vpliva na položaj. Pomen tega zbiranja je namreč predvsem v tem, da sovpada s časom okrepljene napadalnosti desnice, parlamentarne in še bolj zunajparlamentarne, zato se povsem naravno poraja vprašanje, do kolikšne mere bi se utegnil položaj levice nasploh okrepiti, oziroma koliko bi pred tem naletom lahko oslabil.

Odgovor na to vprašanje ostaja trenutno v mejah domneve. Zato ga je tudi treba zamenjati z ugotovitvijo, da »politični vakuum« na levici dejansko obstaja.

ALEKSANDAR ANTONIĆ

Svetinje sistema

Ameriški poskusi s pritegovanjem delavcev v upravljanje — Porušena stara pravila — »Obkoljeni« kapitalizem

OD NAŠEGA NEWYORŠKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 5. jan. — »Bojim se,« je Henry Kissinger vzdihnil kak mesec pred slovesom od položaja državnega sekretarja, »da mojima prijateljema Giovanniju Agnelliju in Sofiji Loren kmalu ne bo preostalo nič drugega, kot da si kupita farmo v Nebraski.«

Stavek je postal slaven kot zgled enega od načinov razmišljanja o zahodnoevropski in ameriški prihodnosti. Somišljeniki bivšega zunanjega ministra v poslovnem svetu gledajo na stvar v tejle luči: Zahodno Evropo politično prevzemajo levičarji, delavsko soodločanje spodriva managerje, kapital se nima zateči nikamor več — razen v svoje zadnje zatočišče, to je Ameriko. Nasprotniki politike bivšega ministra vidijo v tem njegovo paranoično nesposobnost, da bi razumel družbene spremembe, in nevarno težnjo, da bi Ameriki vsilili psihologijo obkoljenega »kapitalizma v eni sami državi«.

Še pred nedavnim so glasila poslovnega sveta med pomembne ameriške prednosti v primerjavi z drugimi kapitalističnimi državami štela to, da tukaj ne delodajalci ne delavske unije nočejo niti slišati o nevarnih zahodnoevropskih »eksperimentiranjih« z delavskim soodločanjem. Toda čas teče, gospodarske krize pa v bistvu še zmeraj niso odpravili in poslovna glasila niso več čisto prepričana, da je bila njihova ugotovitev pravilna. Japonsko-ameriški spor je poznavalce razmer prignal k sklepanju o popolni ravnodušnosti ameriškega delavstva za rezultate poslovanja svojih družb — v nasprotju s poslušnim in skromnim japonskim delavcem pod pokrovitelistvom gospodarja. Zdaj niso več tako prepričani, da so zahodnoevropski poskusi, katerih cilj je pripraviti delavca, da bi bolj kot doslej mislil na rezultate poslovanja, tako nesmiseln eksperiment.

Prodaja tovarn delavcem

»New York Times« je zapisal: »Mnoge družbe, vštevši takšna kolosa, kot sta General Motors in International Business Machines, se brez posebne reklame že lotevajo eksperimentov s pritegovanjem delavcev v upravljanje.«

Nekateri teoretiki ameriškega businessa trdijo, da so osnovne možnosti za delavsko soodločanje v Ameriki bolj zrele kot v katerikoli drugi kapitalistični državi. »Geslo o proletarcih vseh držav, ki naj se združijo, velja tukaj slej ko prej, toda proti komu naj se združijo?« sprašuje publicist Jason Epstein, dodajajoč, da je pretežno število velikih ameriških družb izgubilo lastnike, zato ker jih je težko identificirati — pri največjih družbah gre namreč ne za enega ali deset lastnikov, temveč za milijone.

Medtem ko se te teoretične razprave nadaljujejo, se zdi, da je v praksi zares vse polno eksperimentiranja. »Dun's Review«, eno od luksusnih glasil Wall Streeta, piše, da je »prodaja tovarn delavcem eden stranskih proizvodov najnovejše ekonomske recesije« Prodaja, se razume, ne pa prepustitev ali izročitev Časopis navaja razne primere:

- železniško družbo Chicago and Northwestern Transportation, ki ima 10.000 milj prog v 11 ameriških zveznih državah, je 3500 zaposlenih kupilo za 3,6 milijona dolarjev in prevzelo 415 milijonov dolarjev dolga;

Dolarji »očiščeni inflacije«

- 500 delavcev je za 10 milijonov dolarjev kupilo tovarno strojev South Bend Lathe Company;
- 1150 delavcev je za 8 milijonov dolarjev kupilo tovarno posteljnine in drugih vrst tekstila Bates Fabric iz Lewistona v državi Maine;
- rudnik azbesta Vermont Asbestos Group Inc. so prodali 174 zaposlenim delavcem za 2,8 milijona dolarjev;
- 270 zaposlenih je za 3 milijone dolarjev kupilo konsultantsko firmo Operations Research Inc. iz Silver Springa v Marylandu;
- družba Merrill Lynch je prodala konsultantsko firmo za investicije Lionel Edie tako, da bo 200 zaposlenih v naslednjih desetih letih plačalo 8,4 milijona dolarjev.

Zaposleni kupujejo svoje družbe na kredit z odplačilnim rokom 25 let, ki ga danes ni težko dobiti. Teže je najti kupce za ameriške družbe, katerih cena v dolarjih, »očiščenih inflacije«, komaj doseže polovico cene, ki bi jo bilo treba za iste korporacije odšteti pred petnajstimi leti. Londonski »Economist«, ki opisuje najnovejše stanje na ameriški borzi, upravičeno pripominja, da gre za »razprodajo«.

Kako funkcionira družba, ki je v lasti zaposlenih? Poslovna glasila, ki od časa do časa pogledajo tudi to plat, navajajo slabe in dobre primere. Med najbolj uspelimi je menda korporacija »Millwaukee Journal«, založnica dnevnika in večernika v tem mestu, lastnica radijskih in televizijskih postaj, nekaj tiskarn in televizijskih oddajnikov. Okoli 150 zaposlenih in 169 nedavno upokojenih ima v rokah 87 odstotkov delnic Po treh letih dela ima vsak zaposleni pravico kupiti delnice. Večje pravice imajo tisti, ki so zaposleni dalj časa. Delnic ni mogoče preprodajati zunaj družbe, sedem let po upokojitvi pa jih morajo ponovno ponuditi zaposlenim, da jih odkupijo. »Vse funkcionira tako kot drugje,« pravi novinar »Dun's Review«, čeprav mu ne gre v glavo, kako da »reporter, ki razpolaga s 300.000 dolarji v delnicah svoje firme, sprejema ukaze od urednika, ki je desetkrat manj soudeležen v lastništvu«.

Stavke so izginile

Opisovalci takšnih poskusov se razhajajo v ocenah funkcioniranja družb, razprodanih delavcem, strinjajo pa se v enem: zmanjšala se je »bojevitost delavcev« V takšnih družbah sploh ne vedo več, kaj so stavke.

Seveda nihče ne ve natančno, koliko tovarn je tako zamenjalo lastnike, predvsem pa to ne rešuje problema, ki je v tej stvari bistven: kako doseči, da se bo delavec bolj kot doslej zanimal za poslovne uspehe svoje družbe. Da ameriška država na to stvar ne gleda kot na problem, v katerem je važnejše ideološko čistunstvo kot ameriška konkurenčnost, nam priča najnovejši dogovor administracije in kongresa, da bodo finančno podprli »eksperimente« s pritegovanjem delavcev k odločanju. Poslanec ameriškega kongresa Stanley Ludline, demokrat iz države New York, je orisal predlog zakona, po katerem naj bi podprli »naraščajočo delavsko soudeležbo pri sprejemanju sklepov v industriji« in za te namene iz zvezne blagajne prispevali prihodnje leto 25, leto kasneje 40, leta 1980 pa že 55 milijonov dolarjev.

Predlagatelj in vlada imata utemeljene razloge, da o takšnih namenih podrobno poročata v javnosti: ne delodajalci ne konservativno vodstvo delavskih unij nočejo niti slišati o čemerkoli, kar bi, pa čeprav samo od daleč, dišalo po »socialistični inspiraciji«. Takšna je pač ta država: tukaj čutijo potrebo, da bi vsaj na videz ostali pri »čisti« kapitalistični ideologiji, tudi kadar jih težave in nadloge silijo, da za socialne namene izločajo večji del dohodka, kot si lahko privoščijo nekatere evropske socialne demokracije. Nekaterih pojmov kratko in malo ne smejo uporabljati — ne glede na to, kakšna je njihova vsebina.

Poskus, da bi z zakonom in federalnimi dolarji podprli tisto, čemur pravijo v Zahodni Evropi delavsko soodločanje, morajo tukaj na primer opisovati kot prizadevanje, da bi »razvili človeške vire«, razpravljanje o zakonskem projektu pa se je začelo v pododboru za gospodarsko stabilizacijo. Svetinje sistema morajo ostati vsaj na videz nedotaknjene, čeprav jih v resnici še kako grize zob časa.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

ZAPOZNELA JESEN

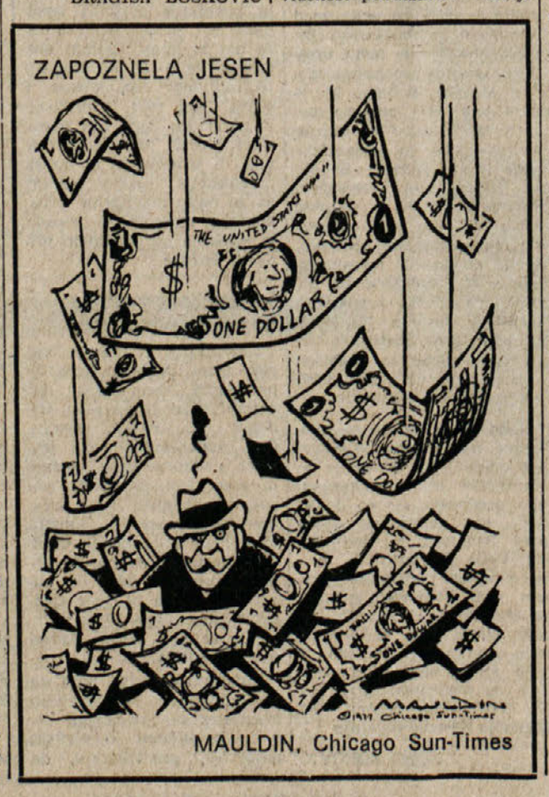

MAULDIN, Chicago Sun-Times

Pozivi k pomiritvi

Dokončna normalizacija Sudan-Etiopija? — Barre v Kartumu — Razpleti okrog roga — Iranska podpora Somaliji

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 4. jan. — Dolgotrajni napeti odnosi med Sudanom in Etiopijo so se ob novem letu še bolj razpletli v smeri dokončne normalizacije. Sudanski predsednik Nimeiri je namreč v pogovoru z etiopskim veleposlanikom v Kartumu povedal, da bo njegova vlada izročila vladi v Adis Abebi 400 etiopskih vojakov, ki so pred časom med spopadi v Eritreji poiskali zavetje v Sudanu.

Hkrati pripravljajo medministrske redne stike med obema državama. Prihodnji mesec bodo predvidoma obnovili civilne polete med Kartumom in Adis Abebo, medsebojne propagandne obtožbe pa so ustavili.

Medtem je v sudansko glavno mesto že prispel somalski predsednik Barre, kjer ga je sprejel Nimeiri. Somalija, ki po odpovedi pakta s Sovjetsko zvezo, prekinitvi diplomatskih odnosov s Kubo in po zastoju njene ofenzive v Ogadenu mrzlično išče dobavitelje pomoči v orožju predvsem med arabskimi in muslimanskimi državami, razumljivo ni posebno navdušen nad spravo med Sudanom in njeno največjo sovražnico Etiopijo, še zlasti ker to utegne zmanjšati pritisk na Adis Abebo na eritrejski fronti.

Posredno je na pozive k spravi na afriškem rogu in na širšem območju odgovoril dnevni bilten zahodnosomalske in somalske ABO fronte »Danab« s pripombo, da »nekatere afriške države sprašujejo, zakaj se ne pogajamo z Etiopijo«, pri čemer zavrača takšne pozive, češ, pogajanja ne bodo možna vse dotlej, dokler vlada v Adis Abebi ne uvidi, da ravna kolonialistično, ob podpori Rusov in Kubancev. V primerjavi s prejšnjimi komentarji je tokratni ton bolj umirjen, saj ni govora niti o Mengistuju kot fašistu in o njegovi kliki.

Pred dnevi pa je somalski radio v komentarju ob novem letu dal poudarek tezi, da bodo »borci za svobodo Zahodne Somalije, Somalije ABO in Eritreje zmagali vzlic sovražnikovi premoči v orožju in tehniki«.

Čeprav z bojišč okoli Hararja ni poročil, prav tako pa so zadnje dni presahnila poročila o bojih za pristanišče Masavo v Eritreji, kaže da Etiopija še naprej dobiva okrepitve v orožju, predvsem iz SZ. Popotniki, ki so prišli iz Adis Abebe, pripovedujejo, da so poleti etiopske letalske družbe zaradi vojaških potreb večkrat odpovedani, mednarodno letališče v Adis Abebi pa je bilo pred dnevi za tri dni zaprto za tuja civilna letala, ker so — kot kaže — na njem pristajala težka transportna letala »Antonov.«

Sudanska časopisna agencija pa je včeraj sporočila, da sta dve etiopski vojni letali v Eritreji bombardirali z napalmom pomembno mesto Keren zahodno od glavnega mesta Asmare, ki ga od julija jani imajo v rokah borci enega od eritrejskih gibanj.

Somalski predsednik Barre očitno končuje svojo veliko državniško turnejo, Obiskal je Iran, Irak, Pakistan, Sirijo in Egipt, zdaj pa se mudi v Sudanu. V Egiptu se je sestal tudi z bonskim kancierjem Schmidtom. Po vseh teh obiskih je dobil javno podporo iranskega šaha. Ta je namreč izjavil, da Iran ne bo držal križem rok, če bi Etiopija na padla Somalijo. Opazovalci imajo takšno izjavo vseeno za zadržano, ker sloni na domnevi, da bo uspela morebitna etiopska protiofenziva v Ogadenu, ki bi etiopsko vojsko utegnila pripeljati na mejo s Somalijo ali še dlje. Diplomatskim krogom ni ušlo, da šahova podpora v resnici sloni na predpostavki somalskega vojaškega poraza v Ogadenu. V tem primeru — pripominjajo — bi Iran utegnil priskočiti na pomoč s svojim ekspedicijskim korpusom, podprtim z morja in iz zraka. Tako je storil tudi pred časom, ko so vlado v Omanu ogrožali uporniki.

V nairobijskih krogih pa je največ ugibanja o rezultatih Barrejevih pogovorov v Sudanu. Predsednik Nimeiri namreč čedalje bolj uveljavlja politiko »prijateljstva z vsemi«. Pri tem ima očitno močno podporo dosedanjega voditelja sudanske opozicije Sadika el Mahdija, ki se je pred nedavnim vrnil iz emigracije. Ta zdaj v Kartumu javno izjavlja, da mora Sudan podpreti mirno rešitev eritrejskega vprašanja, da ni pametno podpirati samo ene strani, in da je »zdaj čas, da povrnemo Etiopiji njen delež pri ureditvi razmer na sudanskem jugu.« Ob tem še pripominja, da naši »arabski prijatelji pozabljajo, da Eritreja ni arabsko-muslimanska dežela.«

V Somaliji pa se je — potem ko kakih šest mesecev ni bilo omenjano — pojavilo ime Ali Samatar. V poročilih o Barrejevi turneji ga je radio izrecno imenoval »vršilca predsedniških dolžnosti in prvega podpredsednika Somalije.« V zadnjih mesecih so v Somaliji navajali samo imena in dejavnost drugih dveh podpredsednikov republike, Kulmije Afraha in Alija Abokerja.

Spričo odsotnosti Samatarja in naglega ohlajevanja odnosov med Somalijo in SZ v drugi polovici lanskega leta je bilo slišati veliko ugibanj, ali je morebiti Samatar padel v nemilost spričo domnevnega nasprotovanja prekinitvi odnosov s Sovjetsko zvezo. Naj bi bilo že tako ali drugače, ob novem letu so ga z zadostnim poudarkom spet predstavili.

JOŽE SIRCELJ

BERITE PRIMORSKI DNEVNIK

SMUČARSKI SKOKI

PO SKOKIH V BISCHOFSHOFNU

YLIANTTILA KONČNI ZMAGOVALEC AVSTRIJSKO-NEMŠKE TURNEJE

Ekipno so bili najboljši tekmovalci NDR Italijani in Jugoslovani niso igrali vidne vloge

V Bischofshofnu se je včeraj zaključila tradicionalna novoletna nemško - avstrijska skakalna turneja «Intersport», ki je prinesla ekipno zmagoslavje vzhodnim Nemcem, med posamezniki pa Fincem.

Veliki zmagovalec te prireditve je Finec Ylianttila. Stalno je bil med najboljšimi (v Oberstdorfu 3., v Garmisch - Partenkirchnu 2., v Innsbrucku 2. in včeraj v Bischofshofnu 1.) in je že kar v začetku napovedal, da bo letos moral računati z njim vsak, ki se bo želel potegovati za najvišja mesta v skakalnem športu. Edini, ki bi se mu, morda, lahko postavil po robu je bil vzhodnonemški reprezentant Danneberg, zmagovalec lanske turneje, ki pa se je, kot smo že poročali, poškodoval in je odpotoval domov. Tako je dejansko pripadla dolžnost braniti ugled vzhodnonemškega skakalnega športa (kot posamezniku, seveda) Buseju, vendar fant tej nalogi ni bil dorasel. Ylianttila je bil na celotnem tekmovanju izredno konstanten, v svojih storitvah ni nihal in tako je več kot zasluženo osvojil prvo mesto. Seveda, pa je veliko vprašanje, če bi tudi Dannebergova prisotnost lahko ogrozila njegovo zmago. Pomisliti moramo, da je Ylianttilin naskok na skupni lestvici kar 38,6 točke, z enako razliko, tj. približno štiridesetih točk, pa se stiska za njim kar deseterica skakalcev. Tolikšen naskok torej jasno kaže, da bi imel tudi Danneberg težko delo, če bi hotel ugnati mladega Finca.

Med moštvi pa so bili vzhodni Nemci nedosegljivi. Predstavili so se z izredno izenačeno ekipo, saj so na skupni lestvici osvojili od drugega do šestega kar vseh pet mest zaporedoma. Nobenega dvoma ni, da bodijo ekipno danes v sam svetovni vrh in prodor tudi njihovih posamezникov na sam vrh lahko trenutno zaustavijo le severnjaki, predvsem Finci. Vendar pa je tu morda še ena izjema. To je švicarski skakalec Steiner, ki je bil v prejšnjih letih med najboljšimi na svetu in je pravi «lovec daljav», lani oktobra pa so mu na kolenu operirali meniskus in tako je pričel skakati z dokaj okrnjenimi pripravami. Prvi del turneje je kazal, da se ne bo tako zmalu povrnil med najboljše, toda včeraj je vse to zgovorno demantiral. V Bischofshofnu je osvojil nič manj kot drugo mesto in tako se bo lo morali vzhodni Nemci na svetovnem prvenstvu v Lahtiju očividno bojevati, ne le domačinov, Fincev, ampak tudi nevarnega Švicarja (pa seveda še kakega Norvežana).

Lestvica tekmovanja v Bischofshofnu je taka:

1. Ylianttila (Fin.) 106 — 101,5) 242,3
2. Steiner (Švi.) (104 — 96,5) 229,2
3. Glass (NDR) (99 — 100) 227,4
4. Weber (NDR) (101 — 99,5) 227,5
5. Weisspflog (NDR) (101 — 97) 221,1
6. Eckstein (NDR) (99 — 96) 220,8
7. Buse (NDR) (102 — 94) 219,7
8. Bergerud (Nor.) (98,5 — 95,5) 218,9
9. Duschek (NDR) (96 — 97,5) 217,2
10. Toermanen (Fin.) (95 — 93,5) 209,7

Jugoslovani so se uvrstili takole: 7. Norčič (83-81), 41. Mlakar (82-9,5), 46. Bogataj (75-81), 49. Kajzer (80-72), 62. Zupan (71,5-68).

Končna skupna lestvica novoletne turneje je po vseh štirih preizkušnjah taka:

1. Ylianttila (Fin.) 811,9
2. Buse (NDR) 773,3
3. Weber (NDR) 760,4
4. Glass (NDR) 760,2
5. Weisspflog (NDR) 757,3
6. Eckstein (NDR) 753,6
7. Bergerud (Nor.) 749,7
8. Steiner (Švi.) 734,4
9. Toermanen (Fin.) 727,8
10. Duschek (NDR) 718,1

6. Norčič, 46. Kajzer, 50. Mlakar, 3. Bogataj in 56. Zupan.

SMUČANJE

V ŽENSKEM SMUKU ZA SP

Pröllova kot puščica

PFRONTEN — Večkratna zmagovalka ženskega svetovnega pokala v alpskem smučanju, Avstrijka Anne Marie Moser - Pröll, je končno prišla do prve letošnje zmage. Včeraj je namreč slavila v drugem smuku sezone v zahodnonemškem zimskošportnem središču Pfrontnu. Z zmago se je tudi povzpela na sam vrh lestvice za svetovni pokal.

Danes bo v istem kraju še tretji smuk sezone. Torej lepa priložnost za Pröllovo, da še poveča svoj naskok na lestvici svetovnega pokala.

Vrstni red smuka:

1. Anne Marie Pröll (Av.) 1'19"47
2. Nelson (ZDA) 1'19"57
3. De Agostini (Švi.) 1'19"71
4. Epple (ZRN) 1'20"22
5. Mittermaier (ZRN) 1'20"24
6. Nadig (Švi.) 1'20"45
7. Ellmer (Av.) 1'20"72
8. Lukasser (Av.) 1'20"76
9. Habersatter (Av.) 1'21"23
10. Kreiner (Kan.) 1'21"30

Lestvica svetovnega pokala:

1. Pröll (Av.) 61, 2. Wenzel (Liechtenstein) 53, 3. Morerod (Švi.) 40, 4. Kaserer (Av.) 38, 5. Nadig (Švi.) 37, 6. Epple (ZRN) 32, 7. De Agostini (Švi.) 26.

PLAVANJE

Svetovni rekord

BRISBANE — 15-letna Avstralka Michelle Ford je postavila nov svetovni plavalni rekord na progi 800 m prsno s časom 8'34"86.

KOŠARKA

NAŠE EKIPE V RAZNIH PRVENSTVIH

DANES START TUDI KADETOV

Le dva naša zastopnika - V promocijskem prvenstvu Bor v gosteh

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Borovci bodo nadaljevali svoje nastope v tej ligi jutri, ko se bodo v šestem kolu spoprijeli z Interjem 1904. «Plavi» bodo igrali v gosteh.

Z dosedanjo igro borovci gotovo ne morejo biti zadovoljni. V petih kolih so zbrali komaj dve točki in so skupno z Italo na zadnjem mestu lestvice. Že jutri pa jih čaka izredno težka naloga.

Inter 1904 je namreč eden od favoritov za prestop v D ligo, pa čeprav doslej ni upravičil predvidevanj. Košarkarji Interja 1904 so namreč nerodno izgubili nekaj tekem, tako da bodo morali v nadaljevanju igrati odločneje in prisebneje, da bodo lahko dohiteli ekipo De Bortoli, ki po našem mnenju, ostaja veliki favorit za napredovanje.

MLADINCI

SKUPINA B

V osmem kolu te skupine bosta Polet in Kontovel pred težko nalogo.

Poletovci, ki so odlično začeli v tem prvenstvu in so nato nekoliko popustili, bodo jutri doma igrali z Juventusom, ki so ga v prvem delu zanesljivo premagali. Tavčarjevi varovanci pa so v prvih dveh kolih drugega dela lige dvakrat nerodno izgubili in so s tem tudi izgubili prvo mesto na lestvici. Sicer pa je položaj na vrhu lestvice te skupine tako zapleten, da imajo poletovci še vse možnosti, da osvojijo prvo ali drugo mesto in da se tako uvrstijo v finale. Jutri pa bo treba proti Juventusu zmagati.

Kontovel bo igral v gosteh proti Italsidru, ki je že premagal naše košarkarje v prvem delu prvenstva. Starčevi varovanci pa so doslej povsem zadovoljili in so še v borbi za finale. Gre pa omeniti, da je Italsider, po slabem startu, vključil v ekipo tudi nekatere kadete in je odtlej nizal zmago za zmago.

KADETI

Danes bo start v prvenstvu kadetov. V tej ligi bosta igrala le dva naša zastopnika: Bor in Breg.

Borovci bodo danes igrali proti drugi ekipi Ferroviaria in bodo tudi jurišali na zmago.

Brežani pa se bodo spoprijeli z Interjem 1904, ki sodi med boljše peterke te lige, in bodo zato skušali zadržati poraz v dostojnih mejah.

NARAŠČAJNIKI

V petem kolu tega prvenstva bodo naše ekipe pred težko nalogo. Kontovelci so od naših zastopnikov doslej najbolje igrali. Varovanci trenerja Lukše se bodo že danes v gosteh spoprijeli z ekipo SABA. Tudi ostala dva naša zastopnika bosta igrala danes. Borovci se bodo pomerili z vrsto Interja 1904, poletovci pa bodo gostovali v Škednju.

DEČKI

V 6. kolu tega prvenstva bodo Kontovelci jutri proti Libertasu jurišali na prvo zmago. Naši zastopniki so doslej ostali praznih rok in bodo prav v prvi tekmi v novem letu skušali prekiniti negativno serijo.

MINIBASKET

V nadaljevanju prvenstva v minibasketu za «Trofejo Zini in Rosenwasser» bo danes nekaj zanimivih tekem.

V Dolini se bosta v slovenskem derbiju spoprijela Breg in Polet. V Ulici Caravaggio pa bo Bor igral proti Servolani. Ta tekma bo dokaj zanimiva, saj si bosta stala nasproti dva najboljša centra, ki igrata minibasket v Trstu. Darko Bradassi bo torej tokrat imel lepo priložnost, da se zopet izkaže.

Pred dokaj težko nalogo pa bosta tudi Kontovel, ki bo jutri gostoval pri Visintiniju, in Sokol A, ki bo igral proti Libertasu.

ATLETIKA

JUTRI NA HUDEM LETU

Kros kolesarjev

Športno društvo Adria iz Lonjerja bo priredilo jutri na Hudem letu (s startom ob 10. uri) kros za člane kolesarskih klubov s Tržaškega. Lonjersko društvo bo tako praktično priredilo zadnjega izmed treningov kolesarjev pred uradnim začetkom tekmovalne sezone in priprav na kolesu. Teka na 6.600 metrov dolgi progi bi se moralo udeležiti okrog 30 kolesarjev, še prej pa bo na podobni progi nastop mladincev, članov atletskih društev, na progi 3.300 metrov. Ta start bo ob 9.30.

R. Pečar

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 7. januarja 1978

KOŠARKA

NARAŠČAJNIKI

16.45 v Gorici, tel. CONI
Dom - Turriaco

* * *

16.00 v Škednju
Servolana - Polet

* * *

15.30 na Greti
Saba - Kontovel

* * *

18.00 v Ul. Caravaggio
Bor - Inter 1904

KADETI

16.30 v Dolini
Breg - Inter 1904

* * *

19.30 v Ul. Caravaggio
Bor - Ferroviario B

DEČKI

15.00 v Gorici, Ul. Nizza
Ardita - Dom

MINIBASKET

TROFEJA ZINI & ROSENWASSER
FINALNA SKUPINA

15.30 v Ul. Caravaggio
Bor B - Servolana

* * *

16.30 v Ul. Caravaggio
Libertas - Sokol A

TOLAŽILNA SKUPINA

15.00 v Dolini
Breg - Polet

TROFEJA SAN SEBASTIANO

17.00 na Proseku
Kontovel - Inter 1904

* * *

14.30 v Trstu, Športna palača
RCT - Breg

NOGOMET

KADETI

14.30 na Proseku
Primorje - S. Marco

NAJMLAJŠI

14.30 v Bazovici
Zarja - Montebello

ATLETIKA

TEK ČEZ DRN IN STRN
ŽENSKO DEŽELNO TEKMOVANJE
POKR. TEKMOVANJE ZA DEČKE IN DEKLICE

15.00 na Kolonji
Tekmujejo tudi Adria, Bor in Levstik

ODBOJKA

2. ŽENSKA DIVIZIJA

18.00 v Trstu, Ul. Rossetti
Matteo's Team - Hrast Doberdob

JUTRI

NEDELJA, 8. januarja 1978

NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA

14.30 na Proseku
Primorje - Pieris

2. AMATERSKA LIGA

14.30 na Općinah
Opicina - Gaja

* * *

14.30 v Dolini
Breg - Edera

* * *

14.30 v Trebčah
Primorec - Zarja

* * *

14.30 v Štandrežu
Juventina - Torre Tapogliano

3. AMATERSKA LIGA

10.30 v Križu
Modiano - Union

* * *

11.45 na Općinah
CGS - Vesna

* * *

14.30 v Križu
Kras - Rozzol

* * *

14.30 v Doberdobu
Mladost - Pro Farra

* * *

14.30 v Gorici
Azzurra - Sovodnje

NARAŠČAJNIKI

10.00 v Sovodnjah
Sovodnje - Pro Romans

* * *

10.00 v Gradišču
S. Marco - Juventina

* * *

9.00 v Fossalonu
Fossalon - Mladost

ZAČETNIKI

10.30 na Padričah
Gaja - Breg

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

9.15 v Trstu, Ul. della Valle
Inter 1904 - Bor

MLADINCI

11.00 na Općinah
Polet - Juventus

* * *

16.15 v Trstu, Ul. della Valle
Italsider - Kontovel

DEČKI

9.00 na Kontovelu
Kontovel - Libertas

MINIBASKET

TROFEJA ZINI & ROSENWASSER

10.00 v Trstu, tel. Visintini
Visintini - Kontovel

ATLETIKA

KROS ZA KOLESARJE

10.00 na Hudem letu
Nastopa tudi Adria

ODBOJKA

NOVOLETNI TURNIR ZSŠDI
ŽENSKE

9.00 v Dolini
Nastopajo Fužinar, Lučki radnik in ZSŠDI

NAMIZNI TENIS

VSEDRŽAVNI TURNIR

8.30 v Genovi
Nastopa tudi Kras

ŠAH

BEOGRAD — Šestnajsta partija med Spasskim in Korčnojem je bila včeraj prekinjena v 43. potezi.

NOGOMET

NAŠE EKIPE V AMATERSKIH LIGAH

V OSPREDJU VZHODNOKRAŠKI DERBI MED EKIPAMA ZARJE IN PRIMORCA

Pri Primorju bo gostoval nevarni Pieris - V 3. amaterski ligi ima Kras veliko priložnost za zmago

Po dveh tednih premora (zaradi praznikov) bo jutri na nogometnih igriščih spet živo. V amaterskih prvenstvih 1., 2. in 3. amaterske lige bodo odigrali pare zadnjega kola zimskega dela prvenstva. V vseh treh ligah, kjer igrajo naše enajsterice, bodo prav izidi zadnjega kola določili enajsterice, ki si bodo zagotovile naslov zimskega prvaka.

1. AMATERSKA LIGA

PRIMORJE — PIERIS

Prosečani sprejmejo v goste solidno ekipo Pierisa. Jutrišnji nasprotnik Primorja je do sedaj doživel le dva poraza (v prvem kolu 4:0 proti Portuale in v devetem 2:1 proti Buttriu). Predstavniki Pierisa imajo za seboj serijo petih pozitivnih nastopov (štiri remije, eno zmago). Torej, če je ekipa Pierisa v zadnjih nastopih zadovoljila, tega ne moremo reči o Primorju, ki je v zadnjih petih tekmah okusilo kar štiri poraze in osvojilo le eno točko, z belim izidom proti Roncham. Kar pa predstavlja še bolj bolečo plat, je to, da Primorje že 458 minut igre ni dalo gola. Zadnjič je bil namreč uspešen branilec Race v 82. minuti igre proti Mossi in to v devetem kolu prvenstva. Od takrat ni Primorjanom uspelo več porini usnja v vrata nasprotnikov in prav ta neučinkovitost napadalnih vrst je mnogo botrovala k tej negativni seriji Primorja, s katero je zdrsnilo na spodnji del lestvice.

Zato Primorje jutri nima kaj oklevati. «Rdeče-rumeni» morajo zaigrati odločno in startati na zmago, sicer bi se njihov položaj na lestvici še poslabšal.

2. AMATERSKA LIGA

OPICINA — GAJA

Jutrišnji nastop Gaje bo precej naporen, saj sodi Opicina med solidnejše enajsterice prvenstva. To kaže tudi lestvica: Openci so trenutno na četrtem mestu s 17 točkami. Ekipa je slabo startala, saj je v prvih dveh kolih doživela dva poraza (S. Marco, Breg), nato pa so Openci v preostalih 12 kolih podlegli le v desetem kolu (3:1) solidni Ed. Adriatici. V vrstah Opicine igra nekaj solidnih nogometašev, med katerimi bi v prvi vrsti omenili trenutno najboljšega strelca Privileggia (9 golov), izkušenega režiserja Valenti - Clarija in mladega Colonno. Prav tem trem bo moral trener Gaje Kozina posvetiti precej pozornosti in jim ne bo smel puščati prostosti, saj so to stebri openske enajsterice, ki jutri računa na celoten izkupiček. Za Gajo pa bi remi predstavljal že lep uspeh.

BREG — EDERA

Brežani sprejemajo v goste ekipo Edere, ki je trenutno na predzadnjem mestu lestvice, saj so do sedaj Tržačani zbrali le devet točk (dve zmagi in pet remijev). Edera ima vsekakor le dve točki manj od Brega, pri katerem je prišlo do nekaj sprememb. Po zadnjih neuspehih je vodstvo Brega zamenjalo trenerja. Govori se namreč (kajti uradnega obvestila nismo dobili), da je Potassa zamenjal Mondo, ki je že treniral Breg. Če so govorice točne bomo videli v nedeljo.

Brežani se zavedajo da jutri ne smejo razočarati, kajti s tem bi postal položaj na lestvici res kritičen in zato predstavniki dolinske občine odločno jurišajo na celoten izkupiček.

PRIMOREC — ZARJA

Trebensko igrišče bo prizorišče vzhodnokraškega derbija med domačim Primorcem in bazoviško Zarjo. Razumljivo je, da vlada za ta derbi veliko zanimanja, saj sta trenutno obe ekipi v dobri formi in po zasluženem počitku so nogometaši tako rekoč ... lačni žoge. Zato se obeta v Trebčah napet dvoboj, za katerega je težko dati napoved. V tem derbiju je možen vsak izid. Domačini, seveda, računajo na zmago, upoštevajoč, da so v zadnjih treh nastopih doma vedno zmagali (med drugimi so premagali v derbiju tudi Breg). Pozabiti pa ne smemo, da je Primorec podlegel v Trebčah Gaji.

Zarja pa je bila glede derbijev bolj uspešna, saj so Bazovci sicer doma premagali Breg in Gajo. Sicer smo prepričani, da bi morda delitev točk zadovoljila obe strani.

B.R.

Juventina — Torre

V nedeljo bo enajsterica štandreške Juventine nastopila na lastnem igrišču proti izredno solidni enajsterici iz Tapogliana. Marsonovi varovanci so v prejšnjem kolu visoko izgubili v Ločniku proti tamkajšnjemu moštvu in utrpeli visok poraz. Juventina bo v nedeljo imela sicer zelo težkega nasprotnika, saj je enajsterica Farre Tapogliana tretja na lestvici in je v prejšnjem kolu doma visoko premagala ekipo Pro Fiumicella. Štandreška Juventina lahko starta v naslednjem kolu na remi.

F. G.

3. AMATERSKA LIGA

CGS — VESNA

Vesni se obeta naporno gostovanje. Domačini so do sedaj doživeli en sam poraz in sicer proti vodji lestvice, ekipi Campi Elisi. Ker CGS starta na visoko uvrstitev, bo dal vse od sebe, da bi odnesel celoten izkupiček.

KRAS — ROZZOL

Krasu se jutri obeta možnost, da osvoji celoten izkupiček, saj sprejme v goste ekipo, ki je z dvema točkama na repu lestvice. Sicer pa ima Kras probleme zaradi trenerja. Manzutto je namreč odstopil in trenutno ga je zamenjal bivši trener Zarje Salih Softič, ki je pa vodstvo Krasa sprejel le začasno in morda bomo že jutri videli novega trenerja na klopi Krasa.

B. R.

Azzurra — Sovodnje

Naši goriški predstavnici sta se v prejšnjem kolu spoprijeli v zanimivem derbiju in po 90 minutah lepe igre sta si delili točki. Po začetnem delu prvenstva moramo povedati, da igrata ekipi sedaj zadovoljiv nogomet in se bosta brez dvoma dvignili na višja mesta.

Sovodnje bodo v naslednjem kolu gostovale v Gorici proti zelo solidni Azzurri. Varovanci trenerja Bruna Marsona lahko računajo na točko.

Mladost — Farra

Enajsterica doberdobske Mladosti pa bo sprejela v goste enajsterico iz Fare, ki ima na lestvici 14 točk in je v prejšnjem kolu doma premagala tretjeuvrščeno ekipo iz Fogliana. Torej čaka enajsterico doberdobske Mladosti trd spopad in bi bil zanjo remi že povsem dober rezultat.

F. G.

Totocalcio

Bologna - Genoa	1 X 2
Foggia - Atalanta	X 1
Vicenza - Napoli	1
Milan - Verona	1
Perugia - Lazio	1 X
Pescara - Juventus	2
Roma - Inter	1 X 2
Torino - Fiorentina	1
Palermo - Catanzaro	1
Pistoiese - Varese	X 2
Sampdoria - Taranto	X 1
Prato - Giulianova	1
Crotone - Nocerina	X

SMUČARSKI TEK

FIS-A TEKMOVANJE V BOHINJU

V štafetah SZ in Vzh. Nemčija

V Bohinju so včeraj s tekom štafet zaključili mednarodno smučarsko FIS A tekaško tekmovanje.

Med člani je zmagala Sovjetska zveza, pred Švico in Jugoslavijo, med članicami je bila prva NDR, Jugoslavija tretja, med mladinci pa je osvojila prvo mesto NDR, mladi Jugoslovani pa so bili četrti.

Akrobatsko smučanje

V Kranjski gori se je včeraj začelo mednarodno tekmovanje v akrobatskem smučanju, katerega se udeležuje okrog 60 tekmovalcev in tekmovalk. Na sporedu so bili prosti liki. Danes bo na sporedu balet, jutri pa skoki.

Včeraj so med moškimi slavili zmago Kanadčani, med ženskami pa Švicarke.

NAMIZNI TENIS

NA DRŽAVNEM TURNIRJU

Kras v Genovi

Krasove igralke Dragica Blažon, Sonja Milič in Neva Rebula bodo jutri nastopile na vsedržavnem namiznoteniškem turnirju v Genovi, ki je četrto tovrstno tekmovanje v letošnji sezoni in spada v okvir petih državnih turnirjev, ki veljajo kot kvalifikacijska preizkušnja za uvrstitev na državno prvokategorniško prvenstvo. Na dosedanjih treh turnirjih je zanesljivo slavila končno zmago Sonja Miličeva, ki velja tudi tokrat za nespornega favorita.

Vsekakor bo nastop v Genovi služil Krasovim igralkam kot dobra preizkušnja trenutne forme pred nadaljevanjem prvoligaškega prvenstva, saj jih prihodnjo soboto čaka v Novari odločilen dvoboj. —bs—

TOTIP

1. — prvi	X	2
drugi	2	X
2. — prvi	2	1
drugi	1	2
3. — prvi	X	2
drugi	1	1
4. — prvi	2	X
drugi	1	2
5. — prvi	X	1 2
drugi	X	X 2
6. — prvi	2	X
drugi	1	2

BOKS

ZA NASLOV SP

Drevi v Milanu Parlov - Cuello

Po predvidevanjih bo srečanje izenačeno

MILAN — Po tolikšnih dvomih in preložitvah je končno napočil dan, ko se bosta v Milanu spoprijela, v dvoboju za svetovni naslov poltežke kategorije, Argentinec Miguel Angel Cuello in Jugoslovan Mate Parlov.

Drevišnji dvoboj med Parlovom in Cuellom bo neposredno prenašala jugoslovanska televizija, s pričetkom ob 22.40.

Do prvih pogajanj in stikov med zastopniki obeh boksarjev je prišlo že pred letom dni. Prvotno bi moral biti dvoboj v Beogradu že lani avgusta; Cuello se je medtem večkrat poškodoval, za kraj srečanja pa je bil izbran Milan. Končno se je torej vse dobro izteklo in drevi se bosta boksarja le pomerila na ringu milanske športne palače.

Takšnega zanimanja kot vlada za drevišnji dvoboj, v Italiji že dalj časa ne pomnijo. V glavnem je zanimanje izredno zaradi velike izenačenosti srečanja, poleg, seveda, izredne boksarske nadarjenosti obeh nasprotnikov. Na eni strani bo še nepremagani Cuello (v 21 profesionalnih dvobojih je 20-krat zmagal s k.o., enkrat pa po točkah), ki je pokazal vso svojo moč in talent že v zrelih letih (star je 32 let), na drugi pa Parlov, ki je že med amaterji požel celo vrsto uspehov, višek katerih je bilo olimpijsko zlato v Münchnu. Po prestopu med poklicne boksarje je kmalu prišel do evropskega naslova, kateremu pa se je pred kratkim odrekel, da bi se bolje pripravil za drevišnji življenjski dvoboj.

Srečanje bi moralo biti zelo izenačeno, za Parlova pa posebno nevarno v prvih krogih, ko bo Cuello z odločnostjo prešel v napad, kot je že njegova navada. Razpolaga namreč z zelo močnimi udarci, katerih učinek je poizkusilo veliko število boksarjev. Parlov pa boksa bolj preudarno. Vsak njegov udarec je premišljen, na svoji strani pa ima še prednost višine. Prav v tem bi lahko bil njegov adut, le da ga mora izkoristiti na najboljši način, kajti Cuello bi takoj izkoristil vsako še tako majhno napako.

ODBOJKA

Jutri v Dolini novoletni turnir ZSŠDI

V organizaciji ZSŠDI bo jutri zjutraj v dolinski občinski telovadnici mednarodni novoletni turnir v ženski odbojki, na katerem bodo nastopile naslednje tri šesterke: Fužinar z Raven na Koroškem, Lučki radnik z Reke in pa reprezentanca ZSŠDI. Prvotno je bil sicer najavljen nastop tudi ekipe Volley - ball iz Pordenona, ki pa je zaradi objektivnih težav v zadnjem trenutku odpovedala svojo udeležbo.

Ta turnir sodi v okvir propagandnega razvojnega načrta, da bi še v večji meri popularizirali odbojkarsko igro v naši zamejski športni stvarnosti. Dobra tehnična vrednost vseh nastopajočih šesterk je zadostno poroštvo, da bomo priča kakovostni odbojkarski predstavi in tudi gledalci bodo gotovo prišli na svoj račun.

Selektor zamejske reprezentance ZSŠDI je za ta nastop sklical naslednje igralke, ki naj se jutri zjutraj zberejo v dolinski telovadnici ob 8.30:

BOR: Tanja Bolčina, Anamarija Glavina, Dragica Hrovatin, Ingrid Kalan in Erika Mesesnel.

BREG: Marina Trenta.

KONTOVEL: Denis Danev.

SLOGA: Anica Čuk, Mira Grgič in Ticijana Križmančič.

SOKOL: Cirila Kralj, Vida Legiša in Nadja Rupel.

RAZPORED TEKEM

9.00: ZSŠDI - Fužinar
10.00: Fužinar - Lučki radnik
11.00: Lučki radnik - ZSŠDI

—bs—

JANEZ VIPOTNIK

RODNA LETINA

4.

«Takole dajmo,» si je v zvezek zapisovala Marta, «jaz om imela sestanke s partijskimi celicami v vseh treh etah. Če bomo na teh sestankih kaj posebnega odkrili, se omo morali posebej sestati. Ti, Vasja,» se je obrnila h omandantu, «imej sestanke s komandirji in komisarji čet n vodniki in vodnimi delegati. Komisar poskrbi, da bodo estanki po vseh četah. Najbolje bo, da se ti tudi pogovoriš Juričem,» je pokimala komisarju in zaprla zvezek.

«Kaj pa vas?» je vprašal Slavo. «Kmetje nam prav tako ahko zakuhajo. Ti boš gradil, oni spodkopavali!»

«Nekaj smo se naučili pod Gorjanci,» je dejal komisar. Predvsem gre opozoriti komuniste, da imajo pred očmi udi te vrste nevarnost. Zlasti je potrebno, da vsi skupaj vsaki vasi, kjer prebivamo, učinkovito politično delamo ljudmi, in kolikor nam čas dopušča, pomagamo vaščanom ri kmečkih delih, na polju in v hlevu. Pomagajmo bolj ot doslej in s tem utrjujmo zaupanje v partizansko vojsko n v smotre, zaradi katerih se bojujemo. S tem bomo najolje odbijali vsakršne poizkuse razkrajati naše vrste. Pogovoriti pa se moramo tudi s terenci, da nam bodo povedali, na katere kmetije moramo biti pozorni. To bom jaz opravil,» se je ponudil.

«Kaj pa župnik?» je vprašal komandant.

«Za župnika pravijo terenci, da ni slab. Vedno pomaga, kadar ga prosijo. Prostovoljno je dal partizanom živino, mast in krompir. Kaže, da imamo to pot srečo. Ni takšne vrste, da bi za vsak prazen nič grozil z večnim pogubljenjem. Pravijo, da jemlje vero in svoje dolžnosti bolj po domače, človeško, da ni zahrbten, da je z vasjo, popiva s kmeti, da je, če je prilika, celo sposoben odpočiti si svoje roke na okrogli ženski zadnjici. Boga prikazuje po domače, nekako tako, kakor da bo vsak vernik v raju lahko z njim pil cviček ali igral duraka. Z eno besedo, pameten je!»

«Ta bi bil za naš bataljon,» se je zarežal Vasja.

«Jaz nobenemu farju ne verjamem,» se je spet zoperstavil Slavo. «Lahko te prijazno gleda, po tihem pa ti kliče preklestvo nad glavo!»

«Mislim, da je najpametneje, da se opremo na tisto, kar nam pravijo terenci. S tem seveda ni rečeno, da ni treba biti previden,» je sklenila Marta.

Čez noč se je vreme izboljšalo. Oblaki so se visoko dvignili. Trgali so se. Že navsezgodaj je tu in tam sončni žarek švignil skozenje, se zasvetila modrina.

Nekje od juga je vrtoglavo vlekel veter, se prekopiceval po travniku, pehal dim nad ognji. Iz zemlje in iz neba, od vzhoda in zahoda, od severa in juga je puhtela toplota. Partizani so se razpeli. Slekli so srajce, se sušili, razgrnili deke po plankah, razpotegnili plašče po skladovnicah drv.

Komisar je poklical Juriča. Šla sta nekolikanj iz vasi. Obstala sta ob posekanem hrastu, ki je čakal, da ga odpeljejo na žago. Komisar je sedel nanj. No, dajmo, si je dopovedoval, dajmo si pridobiti zaupanje takšnegale fanta. Toda stvar ne bo preprosta. Od Juriča je vel neverjeten hlad. Kdo ve, kaj vse se je nagrmadilo nad fanta. V tem mesecu, odkar je v bataljonu, bi lahko, če bi se sproti pogovarjali z njim, marsikaj odkrili.

«Ogenj napravi!» mu je dejal.

Jurič je stopil v grmovje. Veje so bile mokre. Smrekovih se je držal zelenkast lišaj, hrastove je ovijala omela, bukove je načela zdrizasta goba. Potegnil je nož iz žepa in počasi rezal trske iz smolnate smrekovine. Ko je bilo kupka dovolj, mu je dal komisar vžigalice in list papirja. Plamenček je zagorel in obliznil trske, da je smola zacvrčala. Ogenjček je okleval, skakal sem in tja, opletal, preskakoval s trske na trsko, podnet je zagorel. Naložil je dračja, nalomil vej, sestavil iz njih stožec, da se je pod polenu črno kadilo, kakor da bi se topila smola. Pokleknil je in pihal v ogenj, da so se lica napihnila in je dim bodel v oči, da se mu je cedilo po nosu in po bradi. Delal je zavzeto, kakor da je na vsem božjem svetu sam s svojim ognjem. Vidiš ga, kako je spreten, se je začudil komisar. Rahlo prasketajoč se je žar razgorel. Plamen se je večal, naskakoval polena, se prebil iz stožca, srečen šinil v nebo.

Jurič se je zravnal in se obrnil h komisarju, kakor da bi ga zdaj spet opazil.

«Sleči suknjič in ga z vejami drži nad ognjem, da ga boš razsušil.»

Kdo ve, kaj razmišlja, je vrtalo po komisarju. Ali sploh kaj razmišlja! Ga zanima samo ogenj? Po obrazu sodeč je pravi človek trenutka. Kakor da mu je vseeno, kaj bo čez uro, jutri, čez teden dni! Čez leto! Vseeno mu je. Vseeno, kako bo z njim in kako bo nasploh! Kako bi drugače mogel biti tako zanemarjen. Kar dvignilo se mu je v želodcu, ko je pomislil za zavihek pri suknjiču. Če je človek enkrat takole daleč, mora biti že prekleto hudo. Vsi smo zanemarjeni, premalo se umivamo, premalo peremo perilo, tudi ušivi smo, toda takole vendarle ne. Le kaj ga tare? Zagotovo ni človek, za katerega so drugi skrbeli. Roke, kakor lopate, so dokazovale, da je premetal že veliko zemlje. Ta je vedno sam skrbel zase. Nekaj drugega ga tare. Nekaj mu leži na duši.

Jurič je slekel suknjič. Skozi rokava je porinil dve palici in ga podržal nad ognjem. Niže in spet više, na eni in na drugi strani, da ga je vročina parila. Ni bilo treba dolgo čakati in uši so pričele kapljati iz suknjiča, kakor da bi snežilo.

«Kdaj si srajco opral?» je vprašal komisar.

Molčal je in vestno pražil suknjič, kakor bi pekel odojka. Potegnil se je vase, kakor bi padla nanj mrzla senca, se zgrnil, obraz mu je ostal nespremenjen.

«Sleci jo!»

Odložil je palico s suknjičem, počasi slekel srajco, da se mu je pokazala močna bela postava, kakor polita s kislim mlekom. Rjave roke in vrat so bili v čudnem nasprotju z belim telesom, kakor da pripadajo nekemu drugemu.

«Še gate sleci!»

«Nimam jih!»

«Kaj, nimaš gat?» se je začudil komisar.

Pobral je palici in spet podržal suknjič nad ognjem.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 57 23
Naročnina
Mesečno 2.900 lir — vnaprej plačana celotna 29.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 44.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN». V SFRJ številka 3,00 din, ob nedeljah 3,50 din, za zasebnike mesečno 40,00, letno 400,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 55,00, letno 550,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

7. januarja 1978

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» • DZS • 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 13.000 lir. Finančno-upravni 600, legalni 600, osmrtnice 250, sožalja 300 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 14%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

URADNO IZRAELSKO SPOROČILO NA PROŠNJO ZDA

Tel Aviv se odpoveduje Sinaju ne pa postavljenim naselbinam

V prihodnjih dneh se bo egiptovski predsednik sestal z iranskim šahom, jordanskim in maroškim kraljem

TEL AVIV — Očitno tudi Washingtonu, najmočnejšemu zavezniku izraelske države in trenutnemu glavnemu posredniku med Tal Avivom in Kairom, ni bilo povsem jasno, kako si Izrael zamišlja lasten umik s Sinajskega polotoka, če je izraelsko vlado zaprosil za uradna pojasnila. Vsebina dokumenta pa je bila veliko ostrejša od tolmačenj Beginovega mirovnega načrta tako v egiptovskem tisku kakor tudi v ameriških sredstvih javnega obveščanja. Židovske naselbine na zasedenem ozemlju (tokrat je bil mišljen samo Sinaj) «ostanejo tam, kjer so», so nesporno zapisali Izraelci.

Z uradnim sporočilom, čeprav posredno, Tel Aviv spodbija zagotavljanja Kaira, da se je Izrael pripravljen dokončno umakniti z vsega Sinajskega polotoka ter da se zavzema samo za ustrezno obrambno črto, oziroma zadostno število vojaških oporišč. Prav gotovo ni naključje, da so včeraj v izraelskem glavnem mestu tudi sporočili, da sta si izraelski premier in žena v eni izmed židovskih naselbin ob sredozemski obali Sinajskega polotoka zagotovila hišo, kjer naj bi se nastanila, ko bi se Begin umaknil iz političnega življenja.

Po poročanju ameriške televizijske mreže «NBC», ki je tudi v nasprotju z izraelskim vladnim dokumentom, pa bi Izrael vračal Egiptu Sinajski polotok «v treh fazah», za varstvo in obrambo pa naj bi skrbela posebna ameriško - egiptovsko - izraelska komisija. Vendar pa tudi v primeru, da bi Egipt prevzel suverenost nad spornim področjem, so še zapisali v uradnem sporočilu Izraelci, bi židovske naselbine «upravno in juridično» sodile k Izraelu, ki bi imel tudi «pravico - dolžnost», da jih vojaško brani.

O Sinaiskem polotoku se bosta Izrael in Egipt spet pogajala v kratkem in sicer v okviru vojaške komisije, za katero sta se domenila izraelski premier in egiptovski predsednik na božičnem srečanju v Ismailiji. Vendar pa so nastali nesporazumi tudi glede dneva, ko bi se morala egiptovsko - izraelska komisija prvič sestati: kairski dnevnik «Al Ahram» trdi, da že prihodnji ponedeljek (9. t.m.), medtem ko izraelski politični krogi zagotavljajo, da bosta oba odbora, vojaški in politični, začela delovati istočasno, to je naslednji ponedeljek, 16. januarja, čeprav prvi v «Mena House» v kairskem predmestju, drugi pa v Jeruzalemu. Politična komisija, ki jo zaenkrat sestavljajo izraelski egiptovski in ameriški predstavniki, naj bi izdelala «splošna mirovna načela», ki bi morala vsebovati tudi rešitve za palestinsko vprašanje in tako privabiti za pogajalno mizo še druge vpletene v arabsko - izraelski spor. Na tak razvoj dogodkov naj bi že napol pristal jordanski kralj Husein, ki bi ga nekako določili za predstavnika palestinskega naroda, s čimer pa seveda ne soglašajo ravno Palestinci.

Tezo, da mora Palestince zastopati Organizacija za osvoboditev Palestine naj bi medtem dokončno opustil Sadat, češ da si je gibanje s svojim zadržanjem «samo zaprlo pot do miru». Pač pa se bo o arabskem nastopu v okviru politične komisije egiptovski predsednik razgovarjal z iranskim šahom, ki bo pojutrišnjem prispel na obisk v Asuan, zelo verjetno pa še z jordanskim in maroškim kraljem. Nikakršnega dvoma ni, da bodo več časa posvetili «stvarnim rešitvam položaja» na Bližnjem vzhodu, kakor načelnim vprašanjem. (bp)

Tito v Hercegnovem

BEOGRAD — Kakor so sporočili, je predsednik Tito včeraj s šolsko ladjo «Galeb» priplul z Brionov v Hercegnovi. V pristanišču Zelenika v Boki Kotorski so Tita pozdravili vodilni predstavniki Črne gore Veljko Milatović, Vojo Srzentić, Budislav Šoškić in drugi. S Titom sta prispela v Hercegnovi zvezni tajnik za ljudsko obrambo Nikola Ljubičić in komandant pomorskega vojaškega območja admiral Branko Mamula. Ob poti iz pristanišča do rezidence v Igalu so Tita pozdravili številni prebivalci. V sporočilu je rečeno, da bo Tito ostal v Hercegnovem nekaj časa.

Američani vrnili Madžarski dragoceno krono Štefana I.

BUDIMPEŠTA — Med svečanostjo v obnovljenih prostorih parlamenta je ameriški državni tajnik Cyrus Vance včeraj vrnil madžarskemu ljudstvu njegov simbol — dragoceno krono Štefana I. Krono je Istvanu I. daroval papež kronanje pa je bilo l. 1000. Po smrti Štefana I. (1038), ki je bil nato posvečen v svetnika, je krona šla od kralja do kralja, dokler ni med drugo svetovno vojno prišla v Avstriji v roke Američanom.

Ti so jo hranili v utrdbi Knox, kjer so nakopičene zvezne rezerve. Vrnitev krone Madžarski pomeni važen korak naprej v poglabljanju odnosov med Washingtonom in Budimpešto, kakor sta izrecno poudarila Vance in predsednik madžarskega parlamenta Antal Apró. Slovesnosti so prisostvovali vsi člani vlade in najvišje državne oblasti z izjemo predsednika komunistične partije Kadarja. Z obeh strani je bila tudi izražena želja po popustitvi mednarodne napetosti in uveljavitvi trajnega miru na svetu. Danes bo imel Vance razgovore z madžarskim kolegom Pujo.

Krona Štefana I. tehta dobra dva kilograma in je seveda zlata ter obogatena z vsakovrstnimi dragocenimi kamni.

TEL AVIV — Včeraj je zapustila bolnišnico Golda Meir, ki jo je pred tednom dni napadla gripa. Bivša predsednica izraelskega ministrskega sveta je bila v poslednjih dveh letih že večkrat na zdravljenju.

PROCES ZARADI POKOLA V KMEČKI BANKI

Predsednik vlade Giulio Andreotti bo danes spet pričal v Catanzaru

Glavni predmet zasliševanja bo intervju, ki ga je 1974. leta dal časnikarju M. Caprari v zvezi z zadevo Giannettini

CATANZARO — Z današnjo obravnavo, med katero bo zbor zaslišal predsednika vlade Giulia Andreottija, se bo zaključilo pomembno poglavje procesa zaradi pokola v Kmečki banki. Gre za poglavje, ki se je začelo 15. septembra lani ravno z Andreottijevim pričevanjem in ki je bilo v celoti posvečeno primeru Giannettini, agentu obveščevalne mreže.

Z Andreottijem, ki bo, če ne bo odpovedal svoje prisotnosti v zadnjem trenutku, pričal pred sodniki navzlic zapletenemu političnemu položaju, tudi časnikar Caprara, ki je vpleten v obravnavo, ker je 1974. leta intervjuval Andreottija, tedaj še obrambnega ministra Med drugim naj bi mu v daljšem razgovoru Andreotti zaupal, da je bil Giannettini res agent obveščevalne službe in da je SID prikril njegovo vlogo milanskemu sodniku D'Ambrosiu s privoljenjem predsednika vlade in obrambnega ministra.

Andreotti je 15. septembra med prvim zaslišanjem med drugim izjavil, da se je res razgovarjal s Capraro, da pa ni šlo za pravi intervju. Dodal je celo, da si časnikar ni zabeležil ničesar in pripomnil, da je izkrivil nekatere njegove trditve, zlasti tiste, ki zadevajo odgovornost vlade v zadevi Giannettini. Kot dokaz svojih trditev je predsednik vlade izročil sodišču pismo, ko ga je poslal Caprari takoj po objavi članka. Šlo pa je vsekakor za osebno pismo, s katerim Andreotti ni zahteval nobenih javnih popravkov.

Caprara, ki je pričal konec septembra, pa je v celoti potrdil vsebino lastnega članka in poudaril, da je točno navedel Andreottijeve izjave. Morda ni šlo za dobeseden citat, «smisel pa ni bil izkrivljen». Med razgovorom je po Caprarovi izjavi Andreotti ocenil kot hudo napako odločitev ministrov, da podprejo sklep častnikov obveščevalne službe.

Protislovni pričevanji bosta glavni predmet jutrišnjega zasliševanja in vse kaže, da bo sodni zbor tudi soočil časnikarja s predsednikom vlade. Najbrž bosta oba vztrajala pri svojih izjavah, sodniki pa so, kot kaže, že osvojili tezo, da so politiki, zlasti predsednik vlade Rumor in obrambni minister Tanassi, odobrili sklep SID. To dokazuje med drugim dejstvo, da je bil gen. Malizia, ki je, edini med zaslišanimi častniki, branil politike, obsojen na leto dni zaporne kazni zaradi lažnega pričevanja. Dejstvo, da je bil ministrski predsednik Rumor seznanjen s primerom Giannettini pa sta v četrtek potrdila tudi Giuseppe Altavista in Adolfo Beria D'Argentine, bivša načelnika kabineta pravosodnega ministra Zagarija. Le-ta je po njihovem pričevanju posredoval pri predsedniku vlade in mu predočil nujnost sodelovanja z milanskim sodnikom. (vt)

Zagoneten umor v Milanu

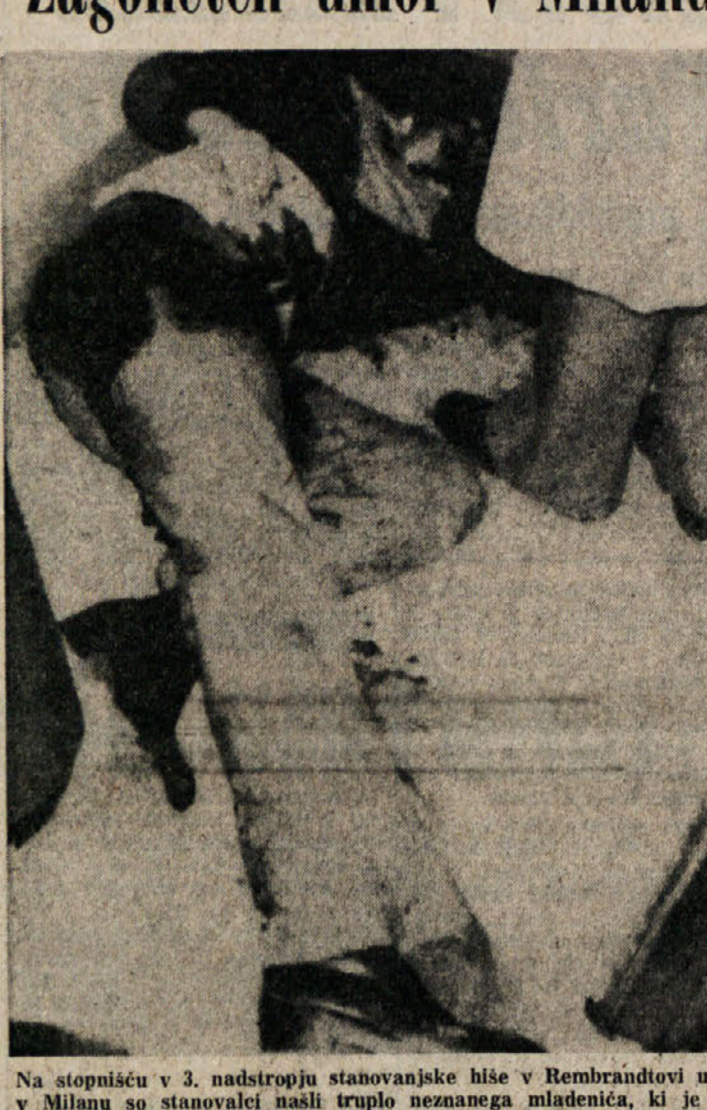

Na stopnišču v 3. nadstropju stanovanjske hiše v Rembrandtovi ulici v Milanu so stanovalci našli truplo neznanega mladeniča, ki je bil ustreljen. Policija je ugotovila, da sta bili med spopadom ranjeni dve osebi, katerih eno je istovetila. Gre za kriminalca Pietra Cunea. Mrlič ni imel pri sebi nobenega dokumenta. (Telefoto ANSA)

Pet zapornih nalogov za fašiste v Catanii

CATANIA — Namestnik državnega pravdnika, ki vodi preiskavo o eksploziji, ki je prvega januarja ubila dva neofašista na pobočju Etne, je izdal pet zapornih nalogov, v katerih skupino neofašističnih mladincev obtožuje sodelovanja pri umoru. Štirje so že v ječi, enega pa še iščejo. Skupino fašistov, ki so obtoženi, da so organizirali oboroženo tolpo, ki je pripravljala atentat na Etni. Ko se jim je peklenski stroj razpočil in ubil dva pajdaša so ostali zbežali ter iz Catanie anonimno obvestili karabinjerje, kjer so trupla ubitih.

Upor političnih jetnikov v Turčiji

ISTANBUL — V tukajšnji kaznilnici so policisti zatrli pol dneva trajajoči upor 49 političnih zapornikov (levičarjev), ki so hoteli na ta način prisiliti vlado, da prekliče prepoved o dobavljanju levičarskega tiska jetnikom. Obenem so zahtevali preklic uredbe, po kateri morajo politični kaznjenci sedeti v samicah.

Carterjevih 45 minut z Mitterrandom

PARIZ — «Zelo sem zadovoljen, da se lahko pogovarjam z osebo, ki je v Franciji izvajala tak blagodejni vpliv». S temi besedami je ameriški predsednik Carter v rezidenci ameriškega veleposlanika v Parizu sprejel generalnega tajnika socialistične stranke Francije Mitterranda. Carterjev pozdrav socialističnemu tajniku je še povečal začudenje in nezadovoljstvo nekaterih političnih krogov zaradi izbire sogovornikov ameriškega predsednika med njegovim obiskom v Franciji, tudi ker je vsakdo nekoliko drugače tolmačil besede.

Brez dvoma pa so sestanke določili po temeljito preudarjenem ključu, saj se je takoj po Mitterrandovem odhodu pri Carterju zglasil predsednik Gibanja levih radikalcev Fabre. Od levih strank niso bili torej povabljeni samo komunisti, kar nujno kaže na dejstvo, da Carter popolnoma soglaša s francoskim predsednikom, ki dopušča morebitno sodelovanje socialistov in radikalcev v vladi, nikakor pa ne komunistov. Glasilo KPF «L'Humanité», je v včerajšnji izdaji med vrsticami zatrdilo, da je Giscard D'Estaing Carterju «prišepnil imena političnih osebnosti», s katerimi naj bi se srečal in tako podprl njegova prizadevanja, da ne bi marčne volitve privedle do prevelikih sprememb v Franciji. (bp)

Na sliki: Carter in Mitterrand med včerajšnjim razgovorom. (Telefoto ANSA-UPI)

MILIJARDNI VRTILJAK OKOLI TV ODDAJE «SECONDO VOI» ZAKLJUČEN

PRVA NAGRADA LOTERIJE ITALIA (200 MILIJONOV LIR) V MODENO

Dobitniku prinesel srečo zmagovalec tekmovanja Andrea Carisi - V modenski pokrajini tudi prejemnik tretje nagrade v znesku 170 milijonov - Lov na milijonarje

RIM — Tak, tudi letos je 6. januar ustvaril vrsto novih milijonarjev. Včeraj so bile namreč izžrebane izdatne denarne nagrade v okviru vsakoletne loterije Italia, ki je bila tokrat vezana na televizijsko kviz-oddajo «Secondo voi» (Po vašem). Če pa je v preteklosti šla prva nagrada redno v Rim, Milan ali kako drugo med največjimi mesti, je to pot «zlata» srečka romala v Modeno. Ne samo, v tem mestu je bila prodana še ena od šestih srečk, katerih posestniki so imeli pravico do najvišjih nagrad, sicer pa so drugi novi milijonarji iz Rima, Milana, Palerma in Neaplja.

Šesterica srečk je bila povezana z imeni ravno tolikih finalistov več tednov trajajočega vrtiljaka kvizov, ki ga je poganjal priljubljeni Pippo Baudo in mu je vsako nedeljo popoldne sledilo nič koliko milijonov italijanskih družin. Pač v upanju, da bi jim bila včerajšnjega dne sreča mila. Nekaterim je res bila, pa ne le omenjenim šestim, med katere je bila razdeljena milijarda lir, marveč še nadaljnjim 94 nabaviteljem srečk, ki so jim šle tolažilne nagrade v skupnem znesku milijarde 176 milijonov (20 nagrad po 20 milijonov in 74 po deset — med srečkami, ki so prišle v poštev za poslednjih 74 dobitkov, je bila ena — serija BF 95785 — prodana tudi v deželi Furlaniji - Julijski krajini, in sicer v Vidmu).

Končni izid nagradnega žrebanja je sledeč: I. nagrada v znesku 200 milijonov lir — srečka serije BL 49812, povezana z zmagovalcem kviznega tekmovanja Andreom Carisijem, je bila prodana v «autogrillu» Pavesi v Campogallianu v modenski pokrajini; II. nagrada 180 milijonov lir — srečka AM 31893, povezana z drugouvrščeno Mario Tereso Ronchi, je bila prodana v trafiki Cadamosti na severni železniški postaji v Lodiju (Milan); III. nagrada 170 milijonov lir — srečka AG 48839, povezano s tretjeuvrščenim Raimondom Artemisiom, je prodal stojničar Luigi Corona v Modeni; IV. nagrada 160 milijonov lir — srečka AF 58397, povezano s konkurentko Patrizio Bianchetti, je odstopila gdč. Raffa v baru-tobakarni sredi Palerma; V. nagrada 150 milijonov lir — srečka CA 79500, povezano z Arturom Minerbijem, je bila prodana pred rimsko železniško postajo Termini; VI. nagrada 140 milijonov lir — srečka CE 11481, povezano z zadnjeuvrščenim Giovannijem Capranico, je neznani dobitnik kupil v trafiki Maria Castalda v Neaplju.

Čemu smo navedli tudi imena nekaterih oseb, ki so prodale srečke. Zato, ker bodo tudi ti ljudje deležni denarnih nagrad, ki gredo od poldrugega pa do 4 milijonov lir. Nižje zneske — od 150 do 500 tisoč lir — prejmejo prodajalci tolažilnih srečk.

Kakor je povedal glavni ravnatelj odseka za izredne dohodke na finančnem ministrstvu dr. Valentino Verga, je bilo v vsej državi prodanih kar 7.832.785 srečk loterije Italia, ki so državni blagajni nesle 7 milijard 832 milijonov in 785 tisoč lir, od česar gre seveda odšteti razdeljene nagrade v skupnem znesku 2 milijard in 176 milijonov lir. Največ srečk je bilo oddanih v Rimu (1.866.000), sledili pa so v tem pogledu Milan (1.079.500), Neapelj (560.500), Turin, Bologna, Genova, Firence, Palermo, Padova itd. Zanimivo je, da ni bilo število prodanih srečk kdo ve kako visoko v Modeni oziroma njeni pokrajini, kamor sta, kakor rečeno uvodoma, romali kar dve od prvih šest nagrad.

Pripomniti velja še, da se je zaključni del tekmovanja «Secondo voi» odvil docela predvideno, saj skoraj nihče ni podvomil v zmago simpatičnega profesorja iz Agrigenta Andrea Carisija. Bil je resnično dobro pripravljen, kakor že v uvodnem in vmesnem delu tekmovanja. Medtem ko se bo mož vrnil na rodno Sicilijo brezskrbno in poln zadoščenja za bleščeči «podvig», tega ne moremo dejati o dobitnikih šestih glavnih nagrad. Čeprav radostni, se bodo pošteno skrivali, ker se je že pričel širokopotezen lov nanje. Zakaj, tega pač ni treba ugibati. (dg)

Znižanje angleške eskomptne mere

LONDON — Angleška državna banka je sklenila za 0,5 od sto znižati uradno eskomptno mero, in sicer od 7 na 6,5 odstotka. Ukrep je bil v finančnih in gospodarskih krogih pričakovan, saj razpolaga londonski emisijski zavod z zajetnimi rezervami, funt šterling se neprestano krepi, a dotok tujih kapitalov v Veliko Britanijo se postopoma veča.

Oktobra 1976 je eskomptna mera znašala kar 15 od sto, v naslednjih 11 mesecih pa je bila kar dvajsetkrat popravljena.

MOSKVA — Tajnik CK KP SZ Boris Ponomarev je včeraj sprejel predsednika rodezijskega osvobodilnega gibanja ZAPU Nkoma, ki sodi med voditelje patriotske fronte Zimbabveja. Ponomarev je izrazil gostu solidarnost Sovjetske zveze temnopoltemu, večinskemu prebivalstvu te nesrečne dežele.

Obsojen, ker ni vpisan v časnikarsko zbornico

SALERNO — Pretor v Sapriju je obsodil na 150 tisoč lir denarne kazni urednika krajevne zasebne radijske postaje, ker je urejal poročila te postaje, ne da bi bil vpisan v časnikarsko zbornico. Pri tem je pretor poudaril, da morajo biti radijska poročila, kakor časopisi, registrirana na sodišču skladno z zakonom o tisku.

STARKA BEFANA ŠE NOČE V POKOJ

Zlasti na Jugu, kjer je tradicija še trdno zakoreninjena, se je včeraj udeležila pouka le neznatna manjšina dijakov

RIM — Befana, prijazne starke na pol ženske in na pol čarovnice, ki je v noči od 5. na 6. januarja s svojo metlo švigala po nebu od dimnika do dimnika in obdarovala pridne otroke, ni več. Vzeli sta jo gospodarska kriza in moderna doba, vzelo jo je, kot nekatere druge praznike, spoznanje, da je v Italiji praznikov vendarle preveč, delavnikov pa premalo. Otroci, pa tudi dijaki nižjih in višjih srednjih šol, so tako morali v šolo, kar je za italijanske razmere skoraj da zgodovinski dogodek. «Befana», ki na Tržaškem ni bila (kot praznik namreč) nikoli na dobrem glasu, ker je vse preveč spominjala na fašistično obdobje, je drugod v Italiji tradicionalen praznik in za otroke je na ravni — če lahko tako rečemo — božiča. Očitno je, da so se ji zato vsi z obžalovanjem odpovedali in da so nekateri tradicionalisti v znak protesta oblečeni v «befane» trosili po stopnišču ministrstva za šolstvo premog in pepel, tradicionalna «darila», ki jih je stara ženica prinašala porednim otrokom. Porednež je bil v tem primeru minister Malfatti.

Pa tudi če prezremo tradicijo, ki pa je ponekod še zelo zakoreninjena, je letos na prisotnost dijakov v šoli vplivalo tudi dejstvo, da je bila «befana» v petek, dan, ki je kot nalašč, da podaljšaš praznovanje še na soboto in nedeljo. Marsikdo se zato ni hotel odpovedati mostu in je podaljšal počitnice do konca tedna. Zanimivo je namreč, da so v večjih mestih zabeležili največ odsotnosti v šolah, ki jih obiskujejo pretežno otroci premožnejših staršev, medtem ko so bili dijaki predmestnih šol skoraj stoodstotno prisotni. Ta ugotovitev pa velja predvsem za severni del države, medtem ko je na Jugu, kjer je tradicija bolj zakoreninjena, prisotnost dijakov v šoli povsod zelo majhna. V Neaplju na primer je bilo pri pouku okrog 10 odstotkov šolarjev, medtem ko so v nižjih in višjih srednjih šolah zabeležili nekoliko višji odstotek. Podoben je bil tudi položaj v Palermu in v Bariju, medtem ko je bila odsotnost nižja, kljub temu pa znatna (od 30 do 40 odstotkov) v srednji Italiji.

Skratka «befana» je kot praznik uradno mrtva, trdoživa starka pa v «ilegali» še vedno opleta okrog dimnikov s svojo staro metlo in z vrečo polno igrač. (vt)

Statistična predvidevanja o italijanski inflaciji

RIM — Koliko bomo plačali za neko dobrino, ki sedaj stane tisoč lir, čez deset let? Statistični računi nam lahko povedo da se bo cena potrojila na osnovi sedanje stopnje inflacije in njenega razvoja, če bo pa inflacija omejena skladno z navodili mednarodnega denarnega sklada Italijo se bo «samo» podvojila.

Kar je sedaj vredno tisoč lir bo, v prvem primeru, leta 1989 stalo 2730 lir, v drugem pa 2100 lir.

Vdor v zasebno radijsko postajo pri Piancavallu

PORDENON — Neznanci so prejšnjo noč okradli zasebno radijsko postajo LT 1, ki oddaja s Piancavalla in je gotovo ena izmed najmočnejših radijskih postaj te vrste v zahodni Furlaniji. Neznanci so deloma odnesli naprave, česar pa niso mogli odnesti, so razbili. Zadevo preiskujejo karabinjerji, ki sumijo, da so vdor v radijsko postajo organizirali politični nasprotniki postaje, ki jo ureja časnikar Pacini.

Smrt na delu

PALERMO — Pri padcu s 15 m visoke hiše v gradnji je izgubil življenje 44-letni zidar Raffaele Cernigliaro. Pokrajinsko nadzorništvo za delo in sodstvo sta uvedli preiskavo.

Krajši postopek za ugotavljanje stopnje invalidnosti

RIM — Upravni svet INPS je sklenil, da se bo odslej dogovoril s posameznimi zdravniki ali ekipami, ki se ukvarjajo z delovno medicino in jim poveril nalogo, naj preverjajo stopnjo invalidnosti prosilcev. INPS meni, da bo odslej postopek za priznanje invalidnine preprostejši in naglejši.

VIDEM — Karabinjerji so aretirali zakonca Giuseppa Pizza 35 let) in Ivano Regeni (33), ker sta skrivala strelno orožje. Gre za tri izredno precizne puške in 500 nabojev raznega kalibra, ki sta jih hranila na dvorišču.

RIM — V starosti 96 let je v kliniki «Sanatrix» umrl znani kirurg Cesare Frugoni.

RIMSKI KVESTURI NI DO «ČAROVNIJ»

Rimska kvestura je prekrižala račune «čarodeju» Tonyju Binarelliju, ki je hotel včeraj s prevezanimi očmi voziti avto po središčnih ulicah. Pri tem naj bi si pomagal s «telepatskimi opozorili» sopotnika. Policija je menila, da je poskus prenevaren. Užaljenemu Tonyju ni preostalo drugega, kot da začrtano si progo... prehodi. Pri tem ga je ovirala, kot je razvidno s slike, velika množica. (Telefoto ANSA)

PRI BELOPEŠKIH JEZERIH KAR 20 STOPINJ POD NIČLO

Od Trbiža do Agrigenta mraz, sneg in poledica

V sicilski Dolini templjev je snežilo prvič po 24 letih Mraz ugonobil 2.000 jerebic - Lov na sestradane lisice

RIM — V srednjih in južnih predelih Italije, kjer so razsajali predvčerajšnjim siloviti snežni meteži, se vreme ni izboljšalo, ampak se je mestoma še znatno poslabšalo. Nasprotno je na severnih območjih pretežno sončno, temperatura pa neobičajno nizka. Pri Belopeških jezerih blizu tromeje so včeraj ponoči izmerili kar 20 stopinj pod ničlo, v Nadiških dolinah 17, v Trbižu in Karniji 14, a v Vidmu pet pod ničlo. Še niže je zdrknilo živo srebro seveda na gorah, tako npr. na prelazu Pordoi do 21 stopinj pod ničlo. Sploh se je najvišja temperatura v Dolomitih sukala okoli 11 - 12 stopinj pod ničlo, temu pa gre dodati, da je pihal sever s sunki do 70 km na uro.

Kar zadeva večja italijanska mesta, je najbolj zeblo v Potenzi (9 pod ničlo), najmanj pa v Palermu (7 nad).

Bežen pregled nad položajem v nekaterih deželah nam pokaže, da so zajeli Molize, Abruce, Bazilikato, Apulijo, Campanio in celo Kalabrijo viharni meteži, ki so marsikje docela onemogočili avtomobilski promet (na navadnih in avtocestah je nastala poledica, ki je botrovala številnim trčenjem, k sreči brez hujših posledic). Vetrovni sunki, ki so ponekod dosegli kar 100 km na uro, so izruvali na stotine dreves, tako tudi sadnih in s tem povzročili velikansko škodo kmetovalcem in zadrugam. Veter je razen tega razkril mnoga stanovanjska, predvsem kmečka posiopja in porušil vrsto električnih opornikov, zaradi česar je zmanjkalo električnega toka. Tudi avtobusne zveze so bile tu pa tam prekinjene, tako npr. v neapeljski pokrajini, kjer so ostale mnoge šole zaprte.

Z Apeninov v Abrucih poročajo, da je zaradi mraza poginilo kakih 2.000 jerebic, ki jih je pred nekaj dnevi pokrajinski odbor za lov v Teramu spustil v lovišča, da bi se razmnožile. Vest je sprožila po[…]giki hude polemike. Z druge strani imajo v salernski pokrajini (Campania) opraviti s krdeli sestradanih volkov, ki so zapustili vzpetine Bracigliana in Siana ter se približali dolinskim naseljem. Približno tam je tudi več lisic, ki si potešile lakoto s kokošmi in drugimi domačimi živalmi. Tod, kakor tudi drugod v srednji Italiji, je na pašnikih, izoliranih zaradi preobilnega snega nič koliko pastirjev.

Ob apulijski in kalabrijski obali pihajo vetrovi s hitrostjo do 100 km na uro, zaradi česar ribiške ladje sploh ne morejo zapustiti pristanov. Prav tako je bila v glavnem prekinjena redna obalna plovba.

Snežni meteži so zajeli tudi [illegible]strane predele Sicilije. Številna [na]selja so bila ob električni tok in izolirana od sveta. Snežinke so prvič po 24 letih (!) pojavile v Agrigentu oziroma sloviti Dolini templjev, kjer so nedavno že čeli cveteti mandeljni. Gre za redek pojav, do kakršnega je prišlo zadnjič leta 1954.

V Palermu, ki tako potrebuje dežja, je včeraj prenehalo deževati, pač pa je lahno snežilo. (dg)

RIM — V znak protesta zaradi zadržanja vlade in IRI ob problemu UNIDAL bo osebje javne družbe ME stavkalo eno uro v torek, [illegible] januarja.